

**ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ MOKSLŲ FAKULTETAS
EKONOMIKOS KATEDRA**

Rasa ČESNIENĖ

Ekonomikos studijų programos studentė

**APYVARTINIO KAPITALO VALDYMO ĮTAKA
FINANSINIAMS REZULTATAMS
AB „VILNIAUS BALDAI“ IR
AB „KLAIPĖDOS BALDAI“
PAVYZDŽIU**

Bakalauro baigiamasis darbas

Šiauliai, 2013

**ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ MOKSLŲ FAKULTETAS
EKONOMIKOS KATEDRA**

Rasa ČĖSNIENĖ

**APYVARTINIO KAPITALO VALDymo ĮTAKA
FINANSINIAMS REZULTATAMS
AB „VILNIAUS BALDAI“ IR
AB „KLAIPĖDOS BALDAI“
PAVYZDŽIU**

Bakalauro baigiamasis darbas
Socialiniai mokslai, Ekonomika (04S)

Darbo vadovė:
lekt. Irena PALIULYTĖ

Teigiu, kad bakalauro studijų baigiamasis darbas, kurį teikiu Ekonomikos studijų programos bakalauro kvalifikaciniam laipsniui įgyti yra originalus autorinis darbas.

(Studento parašas)

Čėsniėnė R. (2013). Apyvartinio kapitalo valdymo įtaka finansiniams rezultatams AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pavyzdžiu: universitetinių pagrindinių studijų Ekonomikos programos baigiamasis darbas / baigiamojo darbo vadovė lekt. I. Paliulytė. Šiaulių universitetas, Ekonomikos katedra, 77 p. (108 p.).

SANTRAUKA

Bakalauro baigiamajame darbe analizuojama apyvartinio kapitalo valdymo įtaka finansiniams rezultatams AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pavyzdžiu. Darbas susideda iš dviejų dalių. Teorinėje darbo dalyje, analizuojant mokslinę literatūrą, apibūdinama apyvartinio kapitalo samprata ir esmė, supažindinama su apyvartinio kapitalo skaičiavimo būdais bei metodais. Supažindinama su apyvartinio kapitalo valdymo samprata. Apibūdinamos apyvartinio kapitalo finansavimo politikos ir išskiriami finansiniai rodikliai, kuriuos įtakoja pasirinkta apyvartinio kapitalo valdymo strategija. Empirinėje dalyje, atlikta AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 – 2012 m. apyvartinio kapitalo struktūros ir dinamikos analizė. Išanalizuotos bendrovių taikytos apyvartinio kapitalo finansavimo politikos ir jų įtaka bendrovių pelningumui, mokumui ir veiklos efektyvumui.

Čėsniėnė R. (2013). The working capital management's influence on funding financial effectiveness taking Joint-Stock company "Vilniaus baldai" and Joint-Stock company "Klaipėdos baldai" as an example. The economics programme bachelor's thesis of the main academic studies. Thesis supervisor – lector I. Paliutyte. Šiauliai University, Department of Economics. 77 p. (108 p.).

SUMMARY

This bachelor's thesis is an analysis about the working capital management influences on the financial results taking companies such as Joint -Stock company "Vilniaus baldai" and Joint-Stock company "Klaipėdos baldai" as an example. The thesis consists of two parts. In the theoretical part, which is based on the scientific literature, there is a description of the working capital conception and substance. What is more, there are presented methods and ways of calculation of working capital, the information about the working capital management conception and substance. Moreover, there are given descriptions of the working capital funding politics and also, there are emphasized financial indicators which are

influenced by the choice of the working management strategy. The empirical part of thesis is based on the analysis of companies “Vilniaus baldai” and “Klaipėdos baldai” working capital structure and dynamics in 2008 - 2012. Furthermore, the companies have their working capital funding politics been investigated and there are shown funding politics influence to the companies’ profitability, solvency and efficiency of the activity.

TURINYS

IVADAS	11
1. APYVARTINIO KAPITALO VALDYMO ĮTAKOS ĮMONĖS FINANSINIAMS REZULTATAMS VERTINIMO TEORINIAI ASPEKTAI.....	13
1.1. Apyvartinio kapitalo samprata ir esmė	13
1.2. Apyvartinio kapitalo skaičiavimo būdai bei metodai	18
1.3. Apyvartinio kapitalo valdymo sampratos, jo valdymo poreikio įvertinimo teoriniai aspektai	20
1.3.1. Apyvartinio kapitalo valdymo samprata ir jo valdymo būdai	20
1.3.2. Apyvartinio kapitalo finansavimo politika	22
1.4. Apyvartinio kapitalo valdymo įtakos finansiniams rezultatams vertinimo teoriniai pagrindai	25
2. APYVARTINIO KAPITALO VALDYMO ĮTAKA AB „VILNIAUS BALDAI“ IR AB „KLAIPĖDOS BALDAI“ FINANSINIAMS REZULTATAMS.....	33
2.1. Tyrimo metodologija	33
2.2. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ veiklos aprašymas.....	34
2.3. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo dinamikos ir struktūros analizė.....	38
2.4. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo finansavimo politikų ir jų įtakos finansiniams rodikliams analizė.....	44
2.5. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo valdymo sprendimai	68
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....	71
LITERATŪRA	74
PRIEDAI	78
1 priedas AB „Vilniaus baldai“ balanso duomenys 2008 – 2012 m.	79
2 priedas AB „Klaipėdos baldai“ balanso duomenys 2008 – 2012 m.	80
3 priedas AB „Vilniaus baldai“ pelno (nuostolio) ataskaitos 2008 – 2012 m.	81
4 priedas AB „Klaipėdos baldai“ pelno (nuostolio) ataskaitos 2008 – 2012 m.	82
5 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų struktūra ir dinaminis pokytis (%) 2008 – 2012 m.	83
6 priedas AB „Vilniaus baldai“ PELNO (nuostolio) ataskaitos horizontali ir vertikali analizė.....	84

7 priedas AB „Klaipėdos baldai“ PELNO (nuostolio) ataskaitos horizontali ir vertikali analizė.....	85
8 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir UAB „Klaipėdos baldai“ pagrindinių pelno (nuostolio) ataskaitos rodiklių padidėjimo tempas.....	86
9 priedas AB "Vilniaus baldai" 2008-2012 m. apyvartinio kapitalo elementų (trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų) vertikali analizė.....	87
10 priedas AB "Klaipėdos baldai" 2008-2012 m. apyvartinio kapitalo elementų (trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų) vertikali analizė.....	87
11 priedas AB "Vilniaus baldai" apyvartinio kapitalo (apskaičiuoto turto aspektu) dinamika 2008-2012 m.....	88
12 priedas AB "Klaipėdos baldai" apyvartinio kapitalo (apskaičiuoto turto aspektu) dinamika 2008-2012 m.....	88
13 priedas AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" apyvartinio kapitalo apskaičiuoto kapitalo aspektu dinamika 2008 - 2012 m.	89
14 priedas AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" apyvartinio kapitalo lyginamoji turto sumos dalis (%)	90
15 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pardavimų ir apyvartinio kapitalo dinamika 2008-2012 m.....	90
16 priedas AB „Vilniaus baldai“ priklausomybė tarp apyvartinio kapitalo ir pardavimų pajamų	91
17 priedas AB „Klaipėdos baldai“ priklausomybė tarp apyvartinio kapitalo ir pardavimų	92
18 priedas AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" apyvartumo rodiklių (kartais) dinamika 2008 - 2012 m.	93
19 priedas AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" debitorinių ir kreditorinių įsiskolinimo apyvartumo rodiklių dinamika 2008 - 2012 m.	94
20 priedas AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" veiklos ciklo ir finansinio ciklo apskaičiavimas.....	95
21 priedas AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" pelningumo rodiklių dinamika 2008 -2012 m.....	96
22 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ grynojo pardavimų pelningumo pasikeitimą įtakojantys veiksniai 2008 - 2012 m.	97
23 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumo pasikeitimą įtakojantys veiksniai 2008 - 2012 m.	98

24 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ nuosavo kapitalo pelningumo pasikeitimą įtakoiantys veiksniai 2008 - 2012 m.	99
25 priedas AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" trumpalaikio mokumo rodiklių dinamika 2008 – 2012 m.	100
26 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio mokumo rodiklių pasikeitimą įtakoiantys veiksniai 2008-2012 m.....	101
27 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ greito trumpalaikio mokumo koeficiento pasikeitimą įtakoiantys veiksniai 2008 - 2012 m.	102
28 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento pasikeitimą įtakoiantys veiksniai 2008 - 2012 m.	103
29 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo valdymo įtaka pelningumui ir mokumui 2008 – 2012 m.	104
30 priedas AB „Vilniaus baldai“ pelningumo ir mokumo rodiklių reitingavimas	105
31 priedas AB „Klaipėdos baldai“ pelningumo ir mokumo rodiklių reitingavimas .	106
32 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo apimties pradiniai duomenys ir prognozė 2013 m.....	107
33 priedas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pardavimų apimties pradiniai duomenys ir prognozė 2013 m.	107
34 priedas Šakos- baldų gamybos- vidutiniai rodikliai ir jų dinamika 2008 - 2011 m.....	108

LENTELĖS

1.1 lentelė Apyvartinio kapitalo apibūdinimas	13
1.2 lentelė Pelningumo rodiklių apibūdinimas.....	26
1.3 lentelė Trumpalaikio mokumo rodikliai.....	28
1.4 lentelė Bendrojo apyvartumo rodiklių apibūdinimas.....	29
1.5 lentelė Atsargų, debitorinių įsiskolinimų, kreditorinių įsiskolinimų apyvartumo rodiklių apibūdinimas	29
1.6 lentelė Veiklos ciklo ir finansinio ciklo apibūdinimas.....	30
1.7 lentelė Veiksnių (dviejų) , turinčių įtakos finansiniui rodikliui skaičiavimas	31
1.8 lentelė Veiksnių (trijų) , turinčių įtakos finansiniui rodikliui skaičiavimas.....	32
2.1 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos“ turto ir kapitalo rodikliai ir jų dinamika 2008 - 2012 m.	36
2.2 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pelno (nuostolio) ataskaitos rodikliai ir jų dinamika 2008 – 2012 m.....	37
2.3 lentelė AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" trumpalaikio turto struktūra ir jos dinamika 2008 - 2012 m.	40
2.4 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo finansavimo strategijos 2008 – 2012 m.	45
2.5 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ grynojo pardavimų pelningumo (procentais) pokytis 2008 – 2012 m.....	47
2.6 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumo (procentais) pokytis 2008 – 2012 m.....	50
2.7 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ nuosavo kapitalo pelningumo (procentais) pokytis 2008 – 2012 m.....	52
2.8 lentelė AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" trumpalaikio mokumo rodikliai ir jų dinamika 2008 – 2012 m.....	54
2.9 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ bendrojo trumpalaikio mokumo pokytis 2008 – 2012 m.....	55
2.10 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ greito trumpalaikio mokumo koeficiento pasikeitimą įtakoiantys veiksniai 2008 - 2012 m.....	56
2.11 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento pasikeitimą įtakoiantys veiksniai 2008 - 2012 m.....	59

2.12 lentelė Veiksnių įtaka AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pelningumui ir mokumui taikant skirtingas apyvartinio kapitalo finansavimo strategijas.....	61
2.12 lentelė AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" atsargų, debitorinių ir kreditorinių įsiskolinimų apyvartumo rodikliai ir jų dinamika 2008 – 2012 m.....	63
2.13 lentelė AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" veiklos ciklo ir finansinio ciklo apskaičiavimas	65
2.14 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pelningumo ir trumpalaikio mokumo rodiklių reitingavimas pagal taikomą apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją	67
2.15 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ finansinio ciklo apskaičiavimas 2012 – 2013* m.	69
2.16 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinių lėšų poreikis	69
2.17 lentelė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumo ir trumpalaikio mokumo dinamika 2012 – 2013* m.	70

PAVEIKSLAI

1.1 pav. Kapitalo grupavimas pagal jo paskirtį	15
1.2 pav. Apyvartinio kapitalo struktūra	15
1.3 pav. Įmonės apyvartinis kapitalas ir gamybos ciklas	20
1.4 pav. Apyvartinio kapitalo valdymo strategijos	23
2.1 pav. Apyvartinio kapitalo valdymo įtakos finansiniams rezultatams AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pavyzdžiu analizės modelis.	33
2.2 pav. AB „Vilniaus baldai“ prekinis ženklas	34
2.3 pav. AB „Klaipėdos baldai“ prekinis ženklas	35
2.4 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo dinamika 2008 – 2012 m., mln. Lt.	39
2.5 pav. AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" trumpalaikių įsipareigojimų dinamika 2008 - 2012 m., mln. Lt.	41
2.6 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo lyginamoji turto sumos dalis, procentais	42
2.7 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pardavimų ir apyvartinio kapitalo dinamika 2008-2012 m., mln. Lt.	43
2.8 pav. AB „Vilniaus baldai" ir AB „Klaipėdos baldai" grynojo pardavimų pelningumo rodiklio dinamika 2008 – 2012 m., procentais	46
2.9 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumo rodiklių dinamika 2008 – 2012 m., procentais	49
2.10 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ nuosavo kapitalo pelningumo rodiklių dinamika 2008 - 2012 m., procentais	51
2.11 pav. AB "Vilniaus baldai" ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo ir turto apyvartumo dinamika 2008 – 2012 m. (koef.)	62

IVADAS

Temos aktualumas: Šiuolaikinėmis ekonomikos sąlygomis, didėjančią konkurenciją tarp esančių įmonių, apyvartinių lėšų trūkumas – viena iš aktualiausių verslo problemų, su kuriomis susiduria ir mažos, ir didelės Lietuvos įmonės, nes apyvartinis kapitalas dalyvauja gamybos procese ir yra vienas iš pagrindinių valdymo klausimų verslo įmonėje.

Įmonės apyvartinis kapitalas - tai pagrindinė finansinės išminties ugdymo ir taikymo arena, kurios valdymas neatsiejamas nuo rizikos ir pelningumo. Įmonės efektyviai valdydamos apyvartinį kapitalą didina savo įmonės pajamingumą ir pelningumą bei mažina su įmonės veikla susijusias rizikas. Pasak J. Mackevičiaus (2007) apyvartinis kapitalas yra vienas iš nedaugelio rodiklių, pakankamai objektyviai apibūdinančių įmonės finansinę būklę ir turintis didelę įtaką kitiems finansiniams rodikliams. Nuo apyvartinio kapitalo priklauso įmonės galimybės plėsti gamybą bei vykdyti turimus finansinius įsipareigojimus.

Temos problema: „Apyvartinės lėšos“ - tarsi įmonės kraujo apytaka, kuri svarbi ir ekonominio sunkmečio, ir ekonominio pakilimo metu. Deja, įmonės gana dažnai susiduria su laikinu apyvartinių lėšų trūkumu, dėl ko jos negali panaudoti visų savo pajėgumų ir tinkamai vykdyti veiklos. Apyvartinių lėšų trūkumas dažnai nepriklauso nuo įmonės vykdomos veiklos, bet atsiranda ir dėl išorinių priežasčių, dėl pirkėjų ar užsakovų finansinės padėties pablogėjimo bei kt. priežasčių. Pakankamos apyvartinės lėšos įmonei yra labai svarbios, kadangi net trumpalaikis jų trūkumas gali sukelti grandinę kitų neigiamų padarinių, kai įmonė vėluoja atsiskaityti su tiekėjais ir taip prarasti ilgus metus puoselėtus partnerius ir gerą vardą. Todėl apyvartinio kapitalo valdymo mechanizmo tobulinimas yra vienas iš pagrindinių veiksnių, didinančių ekonominę gamybos efektyvumą šiuolaikiniame ekonomikos vystymosi etape.

Darbo naujumas: Moksliniu požiūriu tema nėra plačiai išnagrinėta, įvairūs finansinės analizės autoriai J. Mackevičius (2007), I. Juozaitienė (2007), V. Bagdžiūnienė (2011), J. Mackevičius, D. Poškaitė, L. Villis (2011), V. Aleknevičienė (2011) ir kt. savo darbuose pateikia daugelio apyvartinio kapitalo rodiklių skaičiavimus bei jų interpretacijas, tačiau finansinėje literatūroje nėra nuoseklios apyvartinio kapitalo analizės metodikos, kur būtų pateikti visi apyvartinio kapitalo būklę bei efektyvų jo naudojimą nusakantys rodikliai.

Todėl šiame darbe gilinamasi, į analitikų požiūriu svarbią, apyvartinio kapitalo efektyvaus panaudojimo problemą.

Tyrimo objektas – įmonės apyvartinis kapitalas.

Tyrimo tikslas - atlikti AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo analizę ir apskaičiuoti jo įtaką finansiniams rezultatams.

Šiam tikslui įgyvendinti iškelti šie uždaviniai:

1. Atlikti apyvartinio kapitalo valdymo įtakos įmonės finansiniams rezultatams teorinę analizę;
2. Atlikti AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo analizę;
3. Nustatyti AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo įtaką finansiniams rezultatams.

Darbo metodai:

Literatūros analizė. Darbe taikyta mokslinės literatūros analizė, interneto šaltinių analizė, sisteminimas, lyginimas, interpretavimas.

Tiriamąjoje dalyje statistiniai duomenys apdoroti Microsoft Office Excel programa. Darbe taikomi šie metodai: rūšiavimas, grupavimas, modeliavimas, grandininių pakeitimų metodas, prognozavimas, vidurkių dinaminė ir struktūrinė analizė, lyginimas, svarbiausių grandžių išskyrimas bei grafinis duomenų vaizdavimas.

Darbo struktūra:

Darbą sudaro įvadas, teorinė dalis, empirinė dalis, darbo pabaigoje pateikiamos išvados. Taip pat nurodomas naudotos literatūros sąrašas ir pridedami priedai.

1. APYVARTINIO KAPITALO VALDymo ĮTAKOS ĮMONĖS FINANSINIAMS REZULTATAMS VERTINIMO TEORINIAI ASPEKTAI

1.1. Apyvartinio kapitalo samprata ir esmė

Šiuolaikinės rinkos ekonomikos sąlygomis įmonės veiklos konkurencinė pozicija iš esmės lemia jos veiklos gyvybingumą ir išlikimo rinkoje užtikrintumą. Taigi įmonės gyvybingumui ir išlikimo užtikrintumui rinkoje palaikyti jos veikla turi būti atidžiai analizuojama ir planuojama taip, kad gamybiniai įmonės ištekliai, ilgalaikiai jos lūkesčiai kuo geriau derėtų su būsimo (planuojamo) laikotarpio veiklos aplinka.

Kiekviena įmonė, nepriklausomai nuo jos veiklos pobūdžio, turi būti apsirūpinusi apyvartinėmis lėšomis (trumpalaikiu turtu), kad galėtų plėtoti savo veiklą. Taigi, apyvartinis kapitalas yra vienas iš būtinų įmonės gamybos išteklių, be kurių įmonės negali funkcionuoti. Pasak J. Mackevičiaus (2007) „apyvartinis kapitalas padeda „užpildyti“ grynųjų pinigų srauto spragas, apsaugo nuo netikėtumų ir palaiko tam tikrą įmonės einamosios veiklos likvidumo lygį“. Mokslinėje literatūroje autoriai savaip apibrėžia apyvartinį kapitalą, bet iš esmės skiriasi tik apibrėžimų pavidalas, o esmė lieka ta pati. Autorių apyvartinio kapitalo apibūdinimas pateiktas 1.1 lentelėje.

1.1 lentelė

Apyvartinio kapitalo apibūdinimas

<i>Autorius</i>	<i>Metai</i>	<i>Apibūdinimas</i>
Aleknevičienė, V.	2011	Apyvartinis kapitalas apibūdinamas kaip trumpalaikio turto finansavimo šaltiniai. Šie finansavimo šaltiniai gali būti ilgalaikiai ir trumpalaikiai. Skirtumas tarp trumpalaikio turto ir trumpalaikių finansavimo šaltinių yra grynasis apyvartinis kapitalas, kuris parodo, kokia trumpalaikio turto suma finansuojama ilgalaikiais finansavimo šaltiniais.
Bagdžiūnienė, V.	2011	Bendras apyvartinis kapitalas - tai trumpalaikis turtas išreikštas vertine išraiška – pinigais. Šis trumpalaikis turtas yra keičiamas į pinigus per vieną veiklos (gamybos) ciklą arba per vienerius metus, jei veiklos ciklas yra ilgesnis. Grynuoju apyvartiniu kapitalu laikomas apyvartinio kapitalo perteklius palyginti su trumpalaikiais įsipareigojimais.
Mackevičius, J. Poškaitė, D. Villis, L.	2011	Apyvartinis kapitalas - tai trumpalaikis turtas, likęs įmonės žinioje sumokėjus per vienerius metus visus trumpalaikius įsipareigojimus.
Ряховский, Д. И.	2011	Grynasis apyvartinis kapitalas – tai įmonės nuosavos lėšos, liekančios įmonės žinioje po to, kai padengiami įmonės trumpalaikiai įsipareigojimai ir būsimų mokėjimų atidėjimai.
Kalčinskas, G.	2010	Grynasis apyvartinis kapitalas - tai itin reikšmingas rodiklis kiekvienai įmonei, rodantis, kuri savininkų nuosavybės ir įsipareigojimų dalis dalyvauja apyvartoje, t. y. neinvestuota į ilgalaikį turtą.

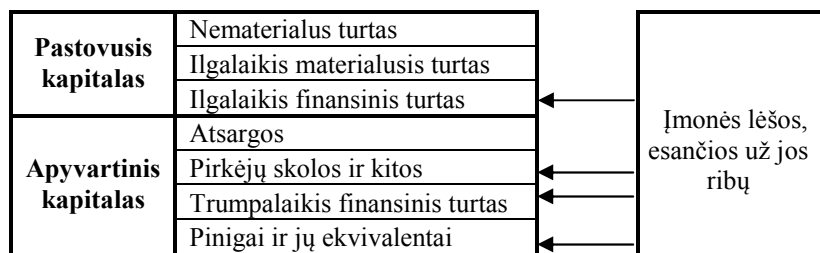
1.1 lentelės tęsinys

Martinkus, B. Žilinskas, V. J.	2008	Apyvartinis kapitalas - tai įmonės trumpalaikės apyvartinės lėšos, kurios gana greitai pakeičiamos ūkinės veiklos procese. Apyvartinis gamybinis kapitalas – tai gamybinio kapitalo dalis, kuri visiškai suvartojama viename gamybos cikle, pakeičia savo natūralią formą ir perkelia visą savo vertę į gatavą produktą.
Rutkauskas, A. V Sūdžius, V. Mackevičius, V.	2008	Apyvartinis kapitalas - tai kapitalas, kuris finansuojamas iš ilgalaikių lėšų, jis gali būti vadinamas darbiniu kapitalu.
Smolenskas, G. Šlekienė, D. Klimavičienė, I.	2007 2000	Apyvartinis gamybinis kapitalas – tai apyvartos fondo dalis, kuri visiškai suvartojama per vieną gamybos ciklą, pakeičia savo natūralią formą ir visą savo vertę perkelia į gatavą produktą.
Gronskas, V.	2006	Apyvartinis kapitalas - tai kapitalas, likęs žinioje sumokėjus visas trumpalaikes skolas.
Berman, K. Knight, J. Case, J.	2006	Apyvartinis kapitalas - tai išteklių kategorija, kuri apima pinigus, atsargas ir gautinas sumas, atėmus įmonės trumpalaikes skolas.
Чечевицына, Л. Н. Чуев, И. Н.	2006	Apyvartinis kapitalas - tai finansiniai ištekliai, investuoti į įrenginius, kurie naudojami vieną gamybos ciklą arba palyginti trumpą laikotarpį (paprastai vienerius metus).
Brigham, E. F., Ehrhardt, M. C.	2005	Grynasis apyvartinis kapitalas - vienas iš rodiklių, rodančių įmonės pajėgumą vykdyti skolinius įsipareigojimus
Martinkus, B. Žiūkienė, S. Žilinskas, V.	2002	Apyvartinis kapitalas - apyvartinės lėšos, turinčiomis sudaryti normalias gamybos sąlygas.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis lentelėje nurodytais šaltiniais.

Apžvelgus 1.1 lentelėje skirtingų autorių pateikiamus apyvartinio kapitalo apibūdinimus galime pastebėti, kad bendrasis apyvartinio kapitalo suvokimas siejamas su turimu įmonės trumpalaikiu turtu ir esamais trumpalaikiais įsipareigojimais. Pasak L. Juozaitienės (2007) mokslinėje literatūroje nurodomos kelios apyvartinio kapitalo sąvokų sampratos – tai apyvartinio kapitalo arba bendrojo apyvartinio kapitalo sąvoka, kuri siejama su bendra įmonės investicijų suma į trumpalaikį turtą ir grynasis apyvartinis kapitalas, kuris apibrėžiamas kaip įmonės trumpalaikio turto perteklius, lyginant su trumpalaikiais įsipareigojimais. J. Mackevičiaus ir kt. (2011) nuomone, pagrindinis apyvartinio kapitalo tikslas yra įvertinti įmonės potencialą, uždirbti pajamas maksimaliai išnaudojant apyvartos ciklo galimybes.

Apyvartinis kapitalas įmonei labai svarbus, nes parodo, ar ji turės pakankamai išteklių įsipareigojimas įvykdyti. Pasak V. Bagdžiūnienė (2011), J. Mackevičius ir kt.(2011), apyvartinio kapitalo dydis - tai būtina trumpalaikio turto suma tam tikram užsibrėžtam gamybos ir pardavimo lygiui palaikyti. Tačiau, kiek apyvartinio kapitalo įmonė turėtų turėti nėra vieningo, konkretaus atsakymo. Neįmanoma nustatyti visoms įmonėms vienodo „geriausio“ apyvartinio kapitalo dydžio. G. Kalčinskas (2010) teigia, kad „šito negalima padaryti vien jau dėl to, kad įvairaus dydžio įmonės disponuoja skirtingu turto dydžiu“. Kuo įmonė didesnė ir kuo greičiau ji auga, žinoma, tuo daugiau jai reikės kapitalo ir atsargų kapitalo, kad galėtų vykdyti savo veiklą. V. Bagdžiūnienė (2011) pateikia kapitalo grupavimo pagal jo paskirtį schemą, kuri parodyta 1.1 paveiksle.

1.1 pav. Kapitalo grupavimas pagal jo paskirtį

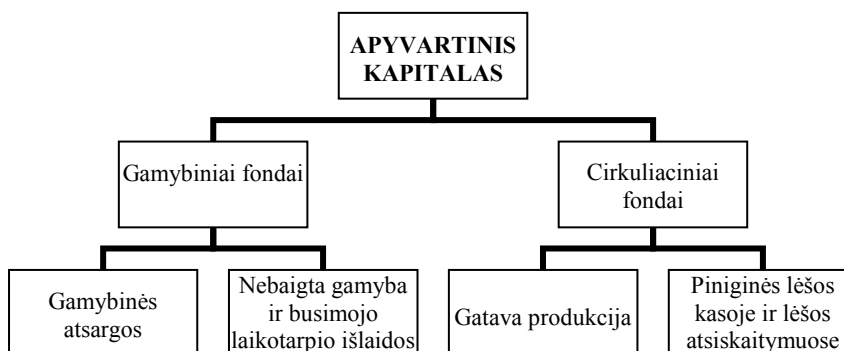
Šaltinis: V. Bagdžiūnienė (2011). Įmonių veiklos planavimas ir analizė.

Kaip matome iš paveikslo, kapitalas gali būti pinigų, daiktų ir nematerialaus turto pavidalo. Pastovųjį (pagrindinį) kapitalą sudaro ilgalaikis turtas, kuris savo vertę perkelia į įmonės veiklos produktą dalimis. Taip pat apyvartinį kapitalą sudaro turtas, kuris iškeičiamas į pinigus per vieną veiklos (gamybos) ciklą arba per vienerius metus.

Kaip pastebi W. Maszek ir M. Polewski (2006), nors veiklos požiūriu apyvartinių lėšų buvimas įmonėje priklauso nuo veiklos srities, didžiausią įtaką įmonės valdymui turi apyvartinio kapitalo struktūra ir gebėjimas ją valdyti. V. Bagdžiūnienė (2011) apyvartinį kapitalą sulygina su įmonės „krauju“, jei jo mažai – įmonė nevykdo nustatytais terminais privalomų finansinių įsipareigojimų, o jei labai daug – jis gali būti panaudojamas neefektyviai.

Pasak И. И. Добросердова ir kt. (2009) apyvartinio kapitalo struktūra priklauso nuo įmonės veiklos pobūdžio. Gamybinėse įmonėse apyvartinio kapitalo struktūra priklauso nuo gamybos apimties, priimtų ūkininkavimo sąlygų, norimų rezultatų. Prekybos įmonės paprastai turi dideles produkcijos atsargas, finansinės institucijos – pinigines lėšas ir jų ekvivalentus.

Pasak Т. П. Николаева (2009) apyvartinis kapitalas susideda iš apyvartinio gamybinio fondo ir cirkuliacinio fondo. Autorės pateikta apyvartinio kapitalo struktūra parodyta 1.2 paveiksle.

1.2 pav. Apyvartinio kapitalo struktūra

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis П. Николаева (2009). Финансы предприятий.

Kaip matome iš 1.2 paveikslo, pirmiausia į gamybinio fondo sudėtį įeina gamybinės atsargos, t. y. žaliavos, medžiagos bei kuras. J. Mackevičiaus (2007) teigimu, analizuojant apyvartinio kapitalo struktūrą, pirmiausia būtina apskaičiuoti, kokią trumpalaikio turto dalį sudarė: atsargos; išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys; per vienerius metus gautinos sumos, pinigai ir jų ekvivalentai bei kitas trumpalaikis turtas.

Apyvartinio kapitalo struktūros analizė, pasak J. Mackevičiaus ir kt. (2011), leidžia nustatyti šio kapitalo sudedamųjų dalių lyginamąjį svorį ir jų įtakos dydį bendrai apyvartinio kapitalo sumai. Nuolatinė ir nuosekli apyvartinio kapitalo struktūros analizė padeda įmonių vadovybei pasiekti optimalią turimų finansinių išteklių ir jų panaudojimo pusiausvyrą.

Pasak V. Bagdžiūnienės (2011) *atsargos* reikšmingos daugelio įmonių finansiniai būklei. <...> Atsargos sudaro dalį įmonės apyvartinio kapitalo, tai yra atsargose įmonės „išaldo“ nemažas pinigų sumas. Kadangi į atsargas yra investuojami pinigai, svarbu šias atsargas naudoti efektyviai. Tačiau, kiek reikia įmonei turėti atsargų, to pasakyti niekas tiksliai negali... Pasak G. Smolensko (2007) įmonėje reikalinga turėti atsargų tiek, kad nesutriktų gamybos procesas, ypač rinkos sąlygomis (įmonė turi laisvai funkcionuoti rinkoje). O tai nėra taip paprasta... Juk apyvartinio kapitalo valdymas neatsiejamas nuo rizikos ir pelningumo. Pasak V. Aleknevičienės (2011) pernelyg daug investavus į atsargas, sumažėja atsargų išsekimo išlaidos, padidėja įmonės prestižas, laiku pateikiant prekes ir paslaugas tiekėjams. Tačiau iš kitos pusės, didelės atsargas laikyti įmonei nėra naudinga, nes didėja rizika dalį atsargų prarasti dėl susidėvėjimo, sugedimo, vagysčių. Taip pat pasak B. A. Гагарский (2012), per didelės atsargos suriša apyvartinį kapitalą. Pinigai turėtų dirbti, bet vietoj to, jie yra išaldyti atsargose. Taip įmonė praranda grynuosius pinigus, sulėtėja apyvartos ciklas.

Atliekant atsargų analizę, būtina išsiaiškinti jų absoliučius pokyčius, dinamiką ir struktūrą. J. Mackevičius (2007) teigia, kad atliekant atsargų analizę, būtina atsargų straipsnio kitimą lyginti su pardavimo pajamų kitimu: augant pardavimų pajamų apimčiai, didėja atsargų apyvartumas.

Analizuojant *per vienerius metus gautinas sumas*, svarbu nustatyti ar nėra uždelsto pirkėjo įsiskolinimo arba nemokių klientų, nes pasak J. Mackevičiaus (2007), didėjančios šio straipsnio sumos nėra geras reiškinys įmonėje, nes jos rodo įmonės lėšų atitraukimą iš apyvartos, o kartu ir įmonės palaikomą ryšį su nepatikimais klientais bei pirkėjais. Pasak I. Grigonytės ir V. Sūdžiaus (2009), didėjantys debitoriniai įsiskolinimai lėtina lėšų apyvartumą, mažina investicijų grąžą, apriboja galimybes gauti kreditą, taip pat mažina trumpalaikį ir ilgalaikį įmonių mokumą. Negaudamos mokėjimų bendrovės taip pat negalės sumokėti savo

debitorinių įsiskolinimų tiekėjams, klientams, verslo partneriams, taip kyla grandininė reakcija, kuri apsunkina verslo vienetų finansinę padėtį.

Analizuojant *pinigų* kitimą, būtina išanalizuoti pinigų straipsnio dalies kitimą. Pasak V. Aleknevičienės (2011), laikant pernelyg didelį kiekį pinigų, sumažėja investicijų pelningumas, tačiau išsaugomas absoliutus mokumas. Įmonės neturėtų stengtis sukaupti daug grynųjų pinigų, o panaudoti juos apyvartoje.

Kaip teigia J. Mackevičius (2007), analizuojant trumpalaikius įsipareigojimus, tikslinga nustatyti kokią dalį įmonėje sudaro einamųjų metų ilgalaikės skolos, finansinės skolos tiekėjams, atidėjimai bei kiti straipsniai. Minėto autoriaus teigimu, jeigu einamųjų metų ilgalaikės skolos dalis mažėja, tai rodo gerėjantį įmonės atsiskaitymą su ilgalaikiais kreditoriais.

Rizikos analizės požiūriu apyvartinio kapitalo analizė leidžia įmonės vadovybei įvertinti ribinį manevringumo lygį ir apibūdinti veiklos saugumą. Todėl pasak J. Mackevičiaus, D. Poškaitės, L. Villio (2011) ir G. Smolensko (2007) yra skiriamos trys apyvartinio kapitalo būsenos: apyvartinio kapitalo padidėjimas, apyvartinio kapitalo sumažėjimas ir nepakitęs apyvartinis kapitalas.

Analizuojant *apyvartinio kapitalo padidėjimą*, anot J. Mackevičiaus ir kt. (2011), įmonės saugumo ribos prasiplečia, jeigu dalis apyvartinio kapitalo yra finansuojama iš pastovaus kapitalo. Tam pritaria V. Bagdžiūnienė (2008), A. V. Rutkauskas ir kt. (2008) teigdami, kad jei apyvartinis kapitalas metai iš metų didėja tai įmonės finansinė padėtis pastovi, įmonė turi pakankamai išteklių būsimiems įsipareigojimams įvykdyti. Tačiau kartu būtina patikrinti, ar apyvartinio kapitalo padidėjimas nebuvo susijęs su ilgalaikio ir vidutinės trukmės įsiskolinimo ryškiu padidėjimu. Tai svarbu, nes padidėja finansinės išlaidos, sumažėja įmonės finansinė nepriklausomybė ir kt.

Pasak G. Smolensko (2007), *apyvartinio kapitalo sumažėjimas* yra vienareikšmiškai neigiamas rodiklis įmonei. Apyvartinio kapitalo sumažėjimas anot J. Mackevičiaus ir kt. (2011) rodo, kad įmonės saugumo ribos mažėja ir ji tampa silpnesnė. Kartu pažymėtina tai, kad iš apyvartinio kapitalo buvo įsigyta turto atlikus naujus pelningus kapitalinius įdėjimus, tikintis, kad ateityje įmonės finansinė būklė pagerės.

Jei *apyvartinis kapitalas* įmonėje per tam tikrą laiką *nepakito*, pasak G. Smolensko (2007) reiškia, kad toliau įmonė veiklos neplėtoja. Tokia situacija reiškia, kad įmonė praranda savo pozicijas rinkoje. Tokiu atveju, pasak J. Mackevičiaus ir kt. (2011), įmonei tikslinga nustatyti, ar tokia įmonės būklė yra laikina, ilgalaikė ar susijusi su kapitalinių investicijų nutraukimu.

Anot J. Mackevičiaus ir kt. (2011), atliekant apyvartinio kapitalo apimtį ir dinamikos analizę, tikslinga apskaičiuoti apyvartinio kapitalo ir turto santykį, kuris rodo, kokią įmonės turto dalį sudaro grynasis apyvartinis kapitalas. Apyvartinio kapitalo ir turto santykis apskaičiuojamas pagal formulę:

$$\text{Apyvartinio kapitalo ir turto santykis} = \text{Apyvartinis kapitalas} / \text{Turtas} \quad (3)$$

Pasak autoriaus, didesnė šio rodiklio reikšmė rodo aukštesnį įmonės trumpalaikio mokumo lygį. Šio rodiklio dinamika atspindi didėjančią arba mažėjančią tikimybę, kad įmonė bankrutuos. J. Mackevičiaus ir kt. (2011) pabrėžia, „kad apyvartinio kapitalo kitimas labiausiai priklauso nuo pagamintos ir parduotos produkcijos, atliktų paslaugų dydžio“. Todėl tik palyginę apyvartinio kapitalo didėjimo tendencijas su pardavimų ir paslaugų didėjimo tendencijomis galima spręsti, ar apyvartinis kapitalas naudotas racionaliai.

Jeigu už parduotas prekes atsiskaitoma suteikiant pirkėjams kreditą joms įsigyti nustatyta sutartyse tvarka, pasak J. Mackevičiaus ir kt. (2011) „galima tikėtis, kad didėjant pardavimo mastui didės ir gautinų sumų straipsnio suma balanse, galbūt netgi proporcingai pardavimų mastui“. Be to, minėto autoriaus teigimu, jeigu didės pardavimų suma, tai ir su ja susijusi parduotų prekių savikaina didės, nes į jos sudėtį įeina pagamintos produkcijos kintamosios išlaidos. Jeigu parduotų prekių savikaina dėl padidėjusių kintamųjų išlaidų didės, tai didelė tikimybė, kad gamybos atsargų straipsnio suma balanse padidės, nes reikės užtikrinti didesnę pardavimų apimtį. Siekiant nustatyti priklausomybę tarp apyvartinio kapitalo ir pardavimų, yra apskaičiuotas koreliacijos koeficientas, kuris parodo ryšio stiprumą tarp dviejų kintamųjų:

$$r = \frac{\overline{xy} - \bar{x} * \bar{y}}{\sigma_x * \sigma_y} \quad (4)$$

Čia: σ – vidutinis kvadratinis nuokrypis, apskaičiuojamas x arba y reikšmei, r – koeficientas, parodantis ryšio tarp dviejų kintamųjų glaudumą. Jis gali kisti nuo -1 iki 1. Kai koreliacijos koeficientas lygus -1, tai reiškia, kad yra atvirkštinis arba netiesioginis ryšys. Kuomet koeficientas lygus 1, ryšys yra tiesioginis. Kuo koeficiento reikšmė artimesnė 1, tuo ryšys stipresnis.

Taigi, norint, kad įmonė pasiektų gerus finansinius rezultatus, kad būtų garantuotas jos veiklos tęstinumas – įmonė turi disponuoti tam tikru apyvartiniu kapitalu.

1.2. Apyvartinio kapitalo skaičiavimo būdai bei metodai

Apyvartinio kapitalo analizė yra labai svarbi visiems informacijos vartotojams. Nors apyvartinis kapitalas ir nėra parodomas balanse, bet dažnai skaičiuojamas bankininkų,

akcininkų, investuotojų ir kitų analitinės informacijos vartotojų, kaip trumpalaikio mokumo rodiklis. Daugelis autorių J. Mackevičiaus ir kt. (2011), A. V Rutkauskas, V. Sūdžius, V. Mackevičius (2008, pl. 235), E. Brigham ir M. C. Ehrhardt, M. (2005) teigia, kad būtent grynasis apyvartinis kapitalas geriausiai apibūdina įmonės finansinę būklę, nes nuo jo priklauso kiti finansiniai rodikliai. Nuo grynojo apyvartinio kapitalo priklauso įmonės galimybės plėsti veiklą, vykdyti savo įsipareigojimus, būti konkurecinga. Todėl logiška, kad žymiausi finansinės analizės specialistai siūlo įmonių finansinę būklę pradėti analizuoti nuo apyvartinio kapitalo.

Apyvartinis kapitalas apskaičiuojamas iš balanso duomenų pagal tokią formulę - iš trumpalaikio turto (TT), atimant trumpalaikius įsipareigojimus (TI):

$$AK = TT - TI. \quad (5)$$

Pasak G. Kačinsko (2010) šis rodiklis rodo, ar balanso sudarymo dieną įmonė turėjo pakankamai likvidaus turto trumpalaikiams (apmokėtiniams per vienerius metus) įsipareigojimas padengti. Šį apyvartinio kapitalo skaičiavimo būdą įvardija J. Mackevičius (2007), L. Juozaitienė (2007), G. Kalčinskas (2010), K. Berman, J. Knight ir J. Case (2006.). Tačiau šie autoriai pabrėžia ir tai, kad apyvartinio kapitalo poreikis gali būti nustatomas ir kitu (II) apyvartinio kapitalo (AK) skaičiavimo būdu - iš pastovaus kapitalo (įmonės nuosavo kapitalo (NK) ir ilgalaikių įmonės skolų bei įsipareigojimų (II) sumos) atėmus ilgalaikį turtą (IT), kuriuo disponuoja įmonė:

$$AK = NK + II - IT \quad (6)$$

Pirmą apyvartinio kapitalo apskaičiavimo būdą įprasta vadinti apyvartinio kapitalo apskaičiavimu turto aspektu, o antrą – kapitalo aspektu. Autoriai pabrėžia, kad apskaičiuojant apyvartinį kapitalą abiem būdais aritmetinis rezultatas gaunamas vienodas, tačiau ekonominė šių rodiklių reikšmė skiriasi. G. Kalčinskas (2010) teigia, kad būtent II būdu apskaičiuoto apyvartinio kapitalo rodiklis yra informatyvesnis už pirmąjį, kadangi jis apytiksliai išreiškia nuosavo kapitalo dalį, skirtą trumpalaikiam įmonės turtui formuoti; dažnai sakoma, kad apyvartinis kapitalas – tai kasdienėje įmonės veikloje dalyvaujanti nuosavybės dalis.

Kaip teigia J. Mackevičius (2007), atliekant apyvartinio kapitalo analizę turto aspektu (I būdu) tikslinga ją atlikti tokiu nuoseklumu: apyvartinio kapitalo apimties ir dinamikos analizė; apyvartinio kapitalo struktūros analizė; apyvartinio kapitalo manevringumo ir apyvartumo analizė; veiksnių, darančių įtaką apyvartiniam kapitalui analizė.

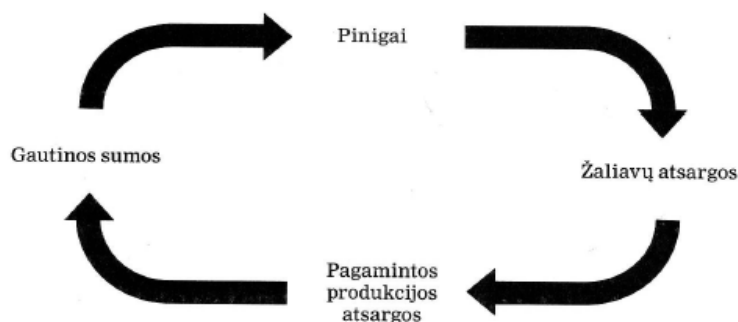
Čia apyvartinis kapitalas analizuojamas bendrai ir pagal jo sudedamąsias dalis. Atsižvelgiant į tai, kad įmonėje atlikti apyvartinio kapitalo poreikio analizę yra vienas iš sudėtingesnių uždavinių, todėl darbo dalyje apyvartinio kapitalo poreikio nustatymas bus atliekamas dviem apyvartinio kapitalo skaičiavimo būdais.

1.3. Apyvartinio kapitalo valdymo sampratos, jo valdymo poreikio įvertinimo teoriniai aspektai

Pasak A. Bogdevičiaus (2011), viena iš aktualiausių verslo problemų, su kuriomis susiduria įmonės, yra apyvartinės lėšos, kitaip vadinamas apyvartinis kapitalas. Apyvartinis kapitalas naudojamos kasdienės įmonės veiklos vykdymui, pirmiausia – padengti trumpalaikius įsipareigojimus. Įmonė investuoja pinigus į ilgalaikį ir trumpalaikį turtą, o jam finansuoti reikalingi tam tikri finansavimo šaltiniai. Kuo mažiau dėmesio įmonėje skiriama apyvartinio kapitalo valdymui, tuo daugiau „nuosavų“ lėšų įmonė „išaldo“ apyvartos finansavimui ir tuo mažiau jų lieka verslo plėtrai ir kitiems procesams. Apyvartinio kapitalo trūkumas yra itin skausminga problema smulkiam ir vidutiniam verslui.

1.3.1. Apyvartinio kapitalo valdymo samprata ir jo valdymo būdai

Daugelis bendrovių, susidurdamos su apyvartinių lėšų trūkumu, ieško papildomo kapitalo už bendrovės ribų. Dažniausiai skolinamasi iš finansinių institucijų, naudojamosi tiekėjų kreditais, neretai prireikia ir naujų akcininkų įnašų bei kapitalo. Tačiau prieš ieškant kapitalo išorėje, įmonei derėtų peržiūrėti (pertvarkyti) apyvartinio kapitalo valdymo mechanizmą. K. Berman, J. Knight ir J. Case (2006) apyvartinį kapitalą įvardija kaip pagrindinę finansinės išminties ugdymo ir taikymo areną. Apyvartinio kapitalo valdymas sudaro plačiausią finansų valdymo dalį, įmonės kapitalo panaudojimo sistemoje. Norint tinkamai valdyti apyvartinį kapitalą, pirmiausiai jį reikia labai gerai pažinti. Kitaip tariant, reikia gerai žinoti, kas, kokios atliktos veiklos operacijos didina, o kas mažina apyvartinį kapitalą. Norėdami tai išsiaiškinti, paanalizuokime įmonės apyvartinį kapitalą ir gamybos ciklą, kuris pavaizduotas 1.3 paveiksle.

1.3 pav. Įmonės apyvartinis kapitalas ir gamybos ciklas

Šaltinis: K. Berman, J. Knight ir J. Case., 2006

Iš 1.3 paveikslo matome, kad kiekvienas gamybos ciklas prasideda nuo pinigų (pirmasis apyvartinio kapitalo komponentas), už juos įmonė įsigyja žaliavų. Taip sukuriamos žaliavų atsargos (antrasis apyvartinio kapitalo elementas). Vėliau žaliavos naudojamos gamyboje, taip įgauna nebaigtos gamybos ir pagamintos produkcijos pavidalą. O tai taip pat yra apyvartinio kapitalo „atsargų“ komponento dalis. Galiausiai įmonė parduoda prekes klientams ir taip atsiranda gautinos sumos (paskutinis apyvartinio kapitalo komponentas). Taigi, gautinos sumos, atsargos ir mokėtinės sumos – tai trys apyvartinio kapitalo elementai, kuriuos tinkamai suregulavus sumažėtų „nuosavų“ lėšų poreikis įmonės apyvartai finansuoti. Atlaisvintas lėšas įmonė galėtų skirti verslo plėtrai ir kitiems procesams.

Geras finansų valdymas pasak K. Berman ir kt. (2006) padeda įmonei pagerinti finansinius rezultatus netgi nepadidinus pardavimų pajamų arba nesumažinus sąnaudų. Sugebėdama sukontroliuoti pirkėjų įsiskolinimus, atsargos apyvartumą ir skolas tiekėjams, įmonė gali pagreitinti pinigų apyvartos ciklą. O įmonės, kurios per trumpesnę laiką gali uždirbti daugiau pinigų, turi daugiau veiksmų laisvės ir yra mažiau priklausomos nuo išorės investuotojų ar skolintojų.

Visi apyvartinio kapitalo elementai yra svarbūs, tačiau daugiausiai problemų atsiranda valdant per vienerius metus gautinas sumas ir atsargas. Pagrindinis rodiklis, kuriuo vertinamos per vienerius metus gautinos sumos, yra pirkėjų (debitorinių) skolų apyvartumas dienomis. Kuo didesnis debitorinių skolų apyvartumas (dienomis), tuo daugiau apyvartinio kapitalo reikės įmonės veiklai vykdyti. Šiais sunkiais ekonominio nuosmukio laikais, prekių pardavimas atidedant mokėjimą yra įprastas būdas versle. Mokėjimų atidėjimas suteikia įmonei galimybę skatinti pardavimus, būti konkurencingai ir didinti užimamą rinkos dalį. Tačiau skatinti pardavimus atidedant mokėjimą yra rizikinga, nes atsiranda skolų neapmokėjimo tikimybė. Siekdama efektyviai valdyti pirkėjų skolas, įmonė anot V. Aleknevičienės (2011) „turi žinoti pardavimų kiekvienam potencialiam pirkėjui tikimybę, kaip siūlomo kredito ir laukiamo apmokėjimo termino funkciją“. Pasak L. Juozaitienės (2007), optimizuojant pirkėjų įsiskolinimus, svarbu sukurti tinkamą pirkimų valdymo strategiją, kad įmonė atidėdama mokėjimus pirkėjams, neprarastų pinigų, išvengtų sutarčių su skolų negrąžinančiais klientais ir nepatirtų nuostolių. Tik nuolatinis darbas su pirkėjais, domėjimasis jų finansiniu stabilumu, leis tinkamai valdyti jų skolas. Sugebėjus pirkėjų įsiskolinimo apyvartumą pagreitinti nors viena diena, įmonėje atsirastų laisvų lėšų.

Pastaruoju metu daugelis vadovų didelį dėmesį skiria atsargoms, nes veiksmingas atsargų valdymas sumažina apyvartinio kapitalo poreikius ir išlaisvina dideles pinigų sumas. Pasak V. Aleknevičienės (2011), pagrindinis atsargų valdymo tikslas – atsargų valdymo išlaidų mažinimas, užtikrinant produkcijos gamybos ir pardavimo bei paslaugų tiekimo

nenutrūkstumą. Įmonei labai svarbu nuolat sekti atsargų apyvartumo rodiklį ir analizuoti visas atsargų apyvartumo spartinimo galimybes. Pasak J. Mackevičiaus (2007), kiekviena įmonė, norėdama pelningai funkcionuoti, turi vykdyti atsargų valdymo politiką. Ši politika apima ne tik optimalaus dydžio atsargų sudarymo racionalų tvarkymą, bet ir, finansiniu požiūriu, optimalios finansinės lėšų sumos, kuri bus investuota į atsargas, kad įmonė nepatirtų nuostolių, nustatymą. Greitesnis atsargų apyvartumas padeda siekti didesnio veiklos efektyvumo. O spartinti atsargų apyvartumą, pasak L. Juozaitienės (2007), galima trumpinant gamybos ciklą, mažinant žaliavų laiką sandėliuose, greitinant prekių išsiuntimą pirkėjams ir t.t.. Greitas atsargų apyvartumas yra gero atsargų tvarkymo požymis, kuris ypač naudingas įmonei, nes sumažėja poreikis atsargoms, į jas reikia mažiau investuoti, atsargų nereikia ilgai sandėliuoti (dėl ko jos gali sugesti ir taps bevertės). Net nežymiai pagerinus atsargų apyvartumą, įmonė gali sutaupyti nemažas pinigų sumas ir taip sumažinti apyvartinio kapitalo poreikius. Taigi, atsargų valdymas apima kompromiso ieškojimą tarp išlaidų, susidarantių dėl jų sandėliavimo (saugojimo, transportavimo įmonės viduje) bei tarp pelningumo, gaunamo jais disponuojant.

Įmonės finansiniams rezultatams svarbi ir įsiskolinimų tiekėjams trukmė ir apyvartumas. Nors vieną dieną įmonei uždelsus apmokėti savo skolas tiekėjui, įmonės sąskaitoje padidėja pinigų likutis. Bet toks apyvartinių lėšų padidėjimas nėra sveikintinas, nes įmonė gali prarasti gerą reputaciją.

Pasak M. B. Гридчина (2011), siekiant efektyviai valdyti įmonės apyvartinį kapitalą, finansų vadovas turi pasirinkti racionalią apyvartinio kapitalo finansavimo politiką ir stebėti jos įgyvendinimą įmonės praktikoje.

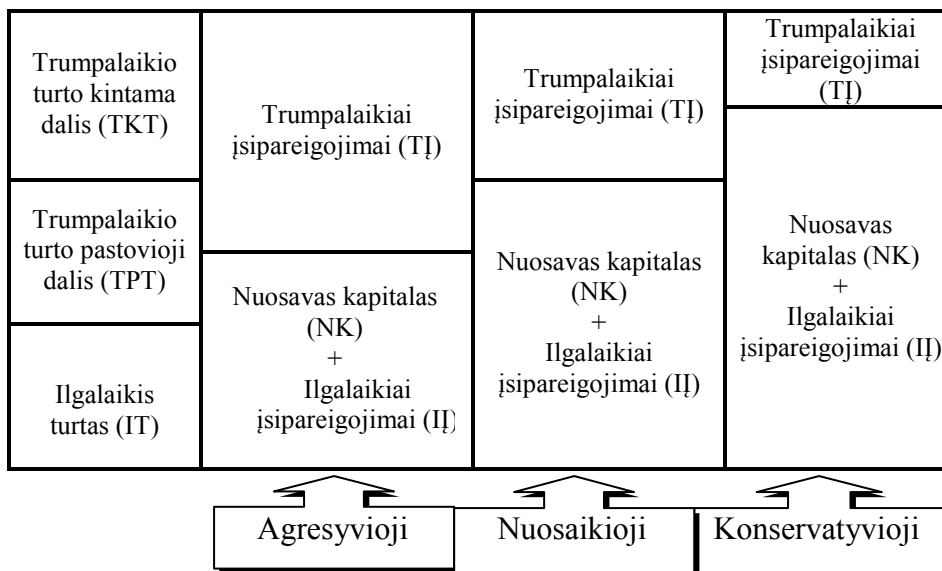
1.3.2. Apyvartinio kapitalo finansavimo politika

Pasak L. Juozaitienės (2007), įmonės vadovai privalo numatyti, kaip plėtos savo veiklą ateityje, ir pasirinkti ekonomiškai pagrįstą apyvartinio kapitalo valdymo strategiją. Autorė nurodo, kad mokslinėje literatūroje yra išskiriamos kelios pagrindinės apyvartinio kapitalo finansavimo strategijos: ideali, agresyvi, konservatyvi, kompromisinė, nuosaiki.

Idealios strategijos modelis – trumpalaikiai įsipareigojimai visiškai padengia trumpalaikius aktyvus, t. y. grynasis apyvartinis kapitalas lygus nuliui. Realiai toks modelis neegzistuoja. Be to, vertinant įmonės finansinę būklę pagal mokumą, tokia įmonė turėtų didžiausią riziką, nes iškilus būtinumui atsiskaityti su visais savo kreditoriais, jai tektų parduoti dalį savo ilgalaikio turto ir lėšas panaudoti trumpalaikiams įsipareigojimams

padengti. Pasirinkus šią strategiją, trumpalaikis turtas (TT) finansuojamas trumpalaikiais įsipareigojimais (TĮ), t. y. $TT = TĮ$.

Pagal tai, kaip įmonės finansų vadovai naudoja ilgalaikius ir trumpalaikius finansavimo šaltinius turtui įsigyti, galima išskirti tris turto finansavimo politikos rūšis. Toliau (1.4 paveiksle) išskirtos pagrindinės apyvartinio kapitalo finansavimo strategijos.

1.4 pav. Apyvartinio kapitalo valdymo strategijos

Šaltinis: sudaryta remiantis V. Aleknevičiene (2011) ir L. Juozaitiene (2007)

Iš 1.4 paveikslo matome, kad mokslinėje literatūroje yra išskiriamos agresyvi, konservatyvi ir nuosaiki apyvartinio kapitalo finansavimo strategijos. Jos tarpusavyje skiriasi tuo, kad laikinajam trumpalaikiui turtui padengti naudojami skirtingi finansavimo šaltiniai.

Agresyvioji strategija – tai kai nuosavu kapitalu ir ilgalaikiais įsipareigojimais finansuojamas ilgalaikis turtas ir dalis pastoviojo trumpalaikio turto, o dalis pastoviojo trumpalaikio turto ir kintamasis trumpalaikis turtas finansuojamas trumpalaikiais įsiskolinimais. Pasak A. Skujienės (2008), mokumo požiūriu tai rizikinga strategija, nes įmonei dirbant neįmanoma apsiriboti minimaliu trumpalaikio turto dydžiu, bet pelningumo požiūriu ji yra efektyvesnė. Agresyvosios trumpalaikio turto strategijos esmė – santykinai didelis trumpalaikių įsipareigojimų ir trumpalaikio turto santykis. Pasak V. Aleknevičienės (2011), neretai pasitaiko, kad agresyviojo požiūrio vadovai trumpalaikiais pinigų šaltiniais finansuoja net ir ilgalaikį turtą, to pasekoje grynasis apyvartinis kapitalas būna neigiamas. Toks finansų valdymo sprendimas rodo radikalų agresyvumą, siekiant žūt būt padidinti pelningumą, nekreipiant dėmesio į įmonės prestižo praradimą laiku nevykdant įsipareigojimų kreditoriams.

Konservatyvusis modelis – ilgalaikiais įsipareigojimais finansuojama didelė kintamojo trumpalaikio turto dalis. Ši strategija pasireiškia palyginti dideliu laikomų pinigų, rinkos vertybinių popierių ir atsargų kiekiu. Šio modelio rezultatas – geras įmonės mokumas (trumpalaikiai kreditiniai įsipareigojimai gali būti naudojami tik labai skubiems poreikiams įmonės maksimalaus apkrovimo metu - beveik nėra ir mokumo rizikos) ir žemas pelningumas. Čia apyvartinis kapitalas yra lygus, arba šiek tiek mažesnis už įmonės trumpalaikį pastovųjį turtą ($AK = TPT - 1/n TKT$).

Nuosakioji strategija – nuosavu kapitalu ir ilgalaikiais įsipareigojimais finansuojamas ilgalaikis turtas bei pastovusis trumpalaikis turtas, t. y. iš šių šaltinių įmonė įgyja trumpalaikį turtą, kuris nuolat reikalingas jos veiklai. Kintamasis trumpalaikis turtas finansuojamas trumpalaikiais įsipareigojimais ($PK = IT + TPT$). Mokumo požiūriu ši strategija mažai rizikinga, o pelningumo – ji efektyvi, nes dalį apyvartinio kapitalo įmonė „aukvoja“ didesniai pelnei gauti, mobilioji turto dalis nedidelė, laisvų lėšų nedaug, didesnę jų dalį stengiamasi investuoti į verslą. Taikant šią strategiją, pasak A. Skujienės (2008), įmonė tam tikrais momentais gali turėti trumpalaikio turto perteklių ir dėl to mažes jo pelnas, tačiau bus palaikomas aukštas mokumo lygis. Taigi, nuosaiki politika (pelningumo ir mokumo atžvilgiu) užima tarpinę padėtį tarp agresyvios ir konservatyvios strategijos.

Estijos mokslininkų atliktais tyrimais parodė (V. Raudsepp ir N. Ivanova, 2005), kad vidutinio dydžio įmonės paprastai renkasi idealią (kai apyvartinis kapitalas pagrįstai mažas, daugiausiai finansuojama trumpalaikiais (pigiausiais) finansavimo šaltiniais, nors rizika yra didelė), nuosaikią (kai apyvartinis kapitalas vidutinis (optimalus), daugiausiai finansuojama trumpalaikiais finansavimo šaltiniais ir rizika yra vidutinė) ir konservatyviąją (kai apyvartinis kapitalas yra didelis, daugiausiai finansuojama ilgalaikiais (brangiais) finansavimo šaltiniais ir rizika yra maža) apyvartinio kapitalo finansavimo strategijas.

Svarbu akcentuoti, kad nėra universalių apyvartinio kapitalo valdymo modelių, idealiai tinkančių konkrečiai įmonei, nes jų pasirinkimą lemia savininkų tikslai, ekonominė aplinka ir vadovų patyrimas, jų veiklos profesionalumas ir skolinto bei nuosavo kapitalo kaštai. Vadovų pasirinkta apyvartinio kapitalo finansavimo politika paveikia įmonės finansinius rezultatus. Pasak V. Aleknevičienės (2011), kuo įmonė daugiau naudoja trumpalaikių apyvartinio kapitalo finansavimo šaltinių, tuo mažesnis apyvartinis kapitalas. Kadangi trumpalaikiai finansavimo šaltiniai kainuoja pigiau, lyginant su ilgalaikiais finansavimo šaltiniais, tai reiškia, kad didėja investicijų pelningumas. Tačiau pasak autorės „pernelyg daug trumpalaikio turto finansuojant trumpalaikiais finansavimo šaltiniais gali iškilti likvidumo ir mokumo problemų, kurios vėliau, pažeidę įmonės prestižą, gali duoti daug tiesioginių ir netiesioginių nuostolių ilgalaikiu laikotarpiu“.

Kaip matome, agresyvus apyvartinio kapitalo valdymas leidžia pasiekti geresnių pelningumo rodiklių, bet mažesnę įmonės mokumą. Nuosaiki apyvartinio kapitalo valdymo strategija sietina su žemesniais pelningumo rodikliais, bet didesniu mokumu. Konservatyvus apyvartinio kapitalo valdymo modelis garantuoja gerą įmonės mokumą, bet mažą įmonės pelningumą. Pasak D. Šlekienės ir I. Klimavičienės (2000), realiai įmonė, rinkdamasi finansavimo strategiją turėtų siekti garantuoti likvidumą, pagrindinė to sąlyga yra tokia: neapvyvartinius aktyvus (IT) ir pastoviąją apyvartinių aktyvų dalį (TPT) turi padengti ilgalaikiai pasyvai (NK+II). Taigi, svarbu ir tai, kokia turto dalis finansuojama trumpalaikiais įmonės įsipareigojimais. Pasak V. Lenkio (2003), bendra apyvartinio kapitalo valdymo taisyklė būtų tokia: "minimizuoti apyvartinio kapitalo poreikį tam, kad padidinus įmonės pinigų srautus, atlaisvintas lėšas būtų galima panaudoti įmonės veiklai suaktyvinti ar verslo plėtrai finansuoti". Galutinis šios taisyklės taikymo rezultatas - būtų įgytas įmonės sugebėjimas dirbti efektyviai su kuo mažesniu apyvartiniu kapitalu. M. B. Гридчина (2011) teigia, kad prie pagrindinių apyvartinio kapitalo finansų valdymo tikslų galima priskirti: nenutrūkstamą įmonės finansinių išteklių užtikrinimą; laiku einamųjų sąskaitų apmokėjimą, aukštą įmonės likvidumo išlaikymą, apyvartinio kapitalo efektyvumo didinimą.

1.4. Apyvartinio kapitalo valdymo įtakos finansiniams rezultatams vertinimo teoriniai pagrindai

Tiek užsienio, tiek lietuvių autorių moksliniuose darbuose nėra vieningos santykinių rodiklių klasifikavimo sistemos. Pasak H. Šakienės ir K. Pupeikienės (2009) yra išskiriamos skirtingos rodiklių grupės, su nevienodų rodiklių kiekiu ir netgi jų pavadinimais. Prieš pradedant analizuoti įmonių apyvartinio kapitalo valdymo poveikį finansiniams rezultatams, labai svarbu įvardinti pagrindinius finansinių ataskaitų rodiklius ir ieškoti tam tikrų rodiklių tarpusavio ryšių. Pasak V. Janovič (2012), tiksliai nustatčius šiuos ryšius, „sukuriami“ nauji rodikliai, kuriuos analizuojant nustatomos naujos priežastys ir veiksniai, galintys nulemti veiklos efektyvumą. Taigi, finansiniai rodikliai, apibūdinantys įmonės veiklos finansinę būklę, yra suskirstyti į keturias grupes: likvidumo, apyvartumo, pelningumo ir įsiskolinimo. Pasak A. V. Rutkausko ir V. Damašienės (2002), būtent pelningumo, likvidumo ir aktyvumo rodikliai suteikia svarbią informaciją apie einamąją, trumpalaikę įmonės veiklą. Pasak V. Aleknevičienės (2011), apyvartinio kapitalo valdymas neatsiejamas nuo rizikos ir pelningumo. Autorės teigimu, laikant pernelyg didelį kiekį pinigų, sumažėja investicijų pelningumas, tačiau išsaugomas absoliutus mokumas. Įmonei pernelyg daug investavus į

atsargas, padidėja įmonės prestižas, tačiau sumažėja investicijų pelningumas (išauga atsargų laikymo išlaidos). Įmonės investicijos į pirkėjų skolas (liberalesnės kredito politikos taikymas) skatina pardavimų pajamų augimą ir teigiamai veikia investicijų pelningumą. Tačiau yra ir kita medalio pusė, nes pernelyg didelis pinigų išaldymas į šį trumpalaikį turtą, padidina tiesiogines ir alternatyviasias išlaidas.

Kaip matome, tiriant apyvartinio kapitalo valdymo įtaką įmonės finansiniams rezultatams, didžiausią dėmesį derėtų skirti pelningumo ir mokumo rodiklių pokyčiams, nes negarantavus įmonės pelningumo artimiausioje ateityje apie ilgalaikę perspektyvą galvoti iš viso neverta. Taip pat vienos įmonės veiklos pelningumą derėtų lyginti su analogiškų įmonių pelningumo rodikliais.

Pasak V. Bagdžiūnienės (2008), *pelningumas*, tai įmonės gebėjimas gauti kuo daugiau pelno iš kiekvieno investuoto į įmonę lito. Pasak Z. Gineitienės (2005), pelningumo rodikliai parodo turto ir kapitalo padengimo (atsipirkimo) greitį. Pelningumas yra verslo įmonės vadovavimo veiksmingumo indikatorius. Juk pajamos iš investicijų pirmiausiai priklauso nuo apsirūpinimo ištekliais, darbuotojų kvalifikacijos, jų sumanumo ir vadovavimo motyvacijos. Pasak Brigham, E. F., Ehrhardt, M. C. (2005), O. Bučkiūnienės (2002), L. Juozaitienės (2007), D. Šlekienės ir I. Klimavičienės (2000) ir kt., yra išskiriami tokie pagrindiniai įmonių pelningumo rodikliai: turto grąža; nuosavybės grąža; bendrasis pelningumas; veiklos pelningumas; grynasis pelningumas. Pelningumo rodiklių apibūdinimas pateiktas 1.2 lentelėje.

1.2 lentelė

Pelningumo rodiklių apibūdinimas

<i>Rodiklio pavadinimas</i>	<i>Formulė</i>	<i>Rodiklio apibūdinimas</i>
Grynasis pardavimų pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Pardavimai}}$	Tai pelno dalies dalyvaujančios realizacijoje reikšmė arba pelno ribos pardavimų vertėje rodiklis (Z. Gineitienė)
Turto pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Turto}}$	Rodiklis apibūdina įmonės sugebėjimą pelningai naudoti turtą ir gauti nuosavų finansinių išteklių tolesnei veiklai (A. V. Rutkauskas ir kt.)
Nuosavo kapitalo pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Nuosavas kapitalas}}$	Rodiklis atspindi savininko investicijų pelningumą ir visų įmonėje priimamų finansų valdymo sprendimų bendrą poveikį jam, t. y. rodo, kiek uždirba grynojo pelno kiekvienas nuosavo kapitalo litui. Kuo jis didesnis, tuo geriau (V. Aleknevičienė)

Šaltinis: sudaryta remiantis V. Aleknevičiene (2011), A. V. Rutkauskas ir kt. (2007), Z. Gineitienė (2005).

Pasak L. Juozaitienės (2007), grynasis paravimų pelningumas rodo tikrąjį įmonės pelningumą, nes apskaičiuojamas įvertinus visas pajamas ir išlaidas. Aukštesnė šio rodiklio reikšmė rodo geresnę firmos finansinę būklę. Grynojo pelningumo rodikliai priklauso nuo įmonės dydžio, verslo pobūdžio ir kitų veiksnių, todėl juos vienareikšmiškai vertinti

negalima. L. Juozaitienė (2007), remdamasi Statistikos departamento naudojama rodiklių vertinimo metodika, įvardijo sąlygines grynojo pardavimų pelningumo interpretavimo ribas, pagal kurias „įmonės veikla labai efektyvi, jei grynasis pelningumas viršija 25 proc., jei didesnis kaip 10 proc., tai gera veikla, patenkinama veikla, jei mažiau nei 10 proc., mažai pelninga, kai yra mažiau nei 5 proc. ir blogai, kai neigiamas“. Pasak A. V. Rutkauskas ir kt. (2007), geriausiai atspindi visų įmonės išteklių panaudojimo efektyvumą – *turto pelningumas* (grąža). Jis parodo, kiek grynojo pelno uždirba vienas turto litas, ir kokia viso turto dalis sugrąžinama kaip pelnas.

Apibendrinant galime teigti, kad pelningumo rodikliai svarbūs tiek įmonių vadovams, tiek išoriniams informacijos vartotojams. Pelningumo rodikliai apibūdina įmonės patikimumą ir padeda jai užimti tam tikrą poziciją rinkoje. Jei pelningumo rodikliai žemi (arba linkę žemėti), lyginant su šakos rodikliais, tai ženklas, kad įmonių vadovai turi susirūpinti.

Kitas svarbus įmonės būklės vertinimo kriterijus, pasak V. Bagdžiūnienės (2008), yra *mokumas*. Tai įmonės gebėjimas nustatytais terminais vykdyti visus įsipareigojimus, o su juo susijusi sąvoka – likvidumas, rodo galimybes įmonės turtą paversti pinigais be balansinės vertės praradimo. Pasak L. Juozaitienės (2007), mokumas ir likvidumas nėra tapačios sąvokos, nes mokumo sąvoka siejama su įmonės finansine būkle, o likvidumas – su jos turimo turto pobūdžiu. Mokumo rodikliai parodo, ar įmonė sugebės laiku įvykdyti savo ilgalaikius ir trumpalaikius įsipareigojimus (skolas) partneriams, bankams, Mokesčių inspekcijai ir kitoms institucijoms. Rodiklis apskaičiuojamas:

Įmonės trumpalaikis mokumas = Trumpalaikis turtas – Trumpalaikiai įsipareigojimai (7)

Matome, kad šis skirtumas – tai grynasis apyvartinis kapitalas. V. Rutkauskas, V. Sūdžius, V. Mackevičius (2008) teigia, kad apyvartinio kapitalo rodiklis geriausiai apibūdina įmonės finansinę būklę, nes nuo jo priklauso kiti finansiniai rodikliai. Jei apyvartinio kapitalo reikšmė metai iš metų didėja, tai rodo aukštą įmonės likvidumo lygį. O pasak L. Juozaitienės (2007), dažnai dideli trumpalaikio mokumo rodikliai rodo nepalankias verslo sąlygas, o maži – pelningą įmonės veiklą.

Z. Gineitienės ir kt. (2003) teigimu, norint išlaikyti firmos finansinę pusiausvyrą, siektina, kad jos apyvartinis turtas viršytų apyvartinius įsiskolinimus (pasyvus) du kartus. Pasak L. Juozaitienės (2007), trumpalaikio mokumo rodikliai vadinami labai skirtingai. Statistikos departamento metodikoje jie įvardijami kaip likvidumo ir kritinio likvidumo rodikliai, biržos ataskaitose – bendrojo likvidumo ir skubaus padengimo koeficientai, J. Mackevičiaus monografijoje bendrojo trumpalaikio ir greitojo mokumo rodikliais. J. Mackevičius (2007) išskiria pagrindinius trumpalaikio mokumo rodiklius, kurie pateikti 1.3 lentelėje.

1.3 lentelė

Trumpalaikio mokumo rodikliai

<i>Rodiklio pavadinimas</i>	<i>Formulė</i>	<i>Rodiklio apibūdinimas</i>
Bendrasis trumpalaikio (einamojo) mokumo koeficientas	<u>Trumpalaikis turtas</u> Trumpalaikiai įsipareigojimai	Parodo, kiek kartų trumpalaikis turtas viršija trumpalaikius įsipareigojimus. Saugi rodiklio reikšmė tada, kai jis yra daugiau kaip 1,2.
Greitasis (kritinio, skubaus) trumpalaikio mokumo koeficientas	Trumpalaikis turtas- <u>atsargos</u> Trumpalaikiai įsipareigojimai	Parodo, įmonės gebėjimą nedelsiant patenkinti skolininkų reikalavimus, (t. y. kaip greitai įmonė gali padengti turimus finansinius įsipareigojimus mobiliomis mokėjimo priemonėmis). Tikslingiausia lyginti su <u>vidutiniais</u> savo šalies arba to paties ūkio sektoriaus rodikliais. Šis rodiklis įprastai turėtų svyruoti apie 1.
Labai greito trumpalaikio mokumo koeficientas	Pinigai ir pinigų <u>ekviv. + kitas TT</u> Trumpalaikiai įsipareigojimai	Parodo, kokia dalis trumpalaikių įsipareigojimų gali būti padengta grynaisiais pinigais ir kitu trumpalaikiu turtu. Šis rodiklis neturėtų būti didesnis kaip 0,6-0,8.
Absoliutus trumpalaikio mokumo koeficientas	<u>Grynieji pinigai</u> Trumpalaikiai įsipareigojimai	Parodo, kokia dalis trumpalaikių įsipareigojimų gali būti padengta grynaisiais pinigais, esančiais kasoje arba banke.
Trumpalaikio įsiskolinimo koeficientas	Trumpalaikiai <u>įsipareigojimai</u> Turtas	Parodo, kokia įmonės turto dalis finansuojama trumpalaikėmis skolomis. Vertinamas gerai, jei šis rodiklis siekia 0,2 – 0,4.
Apyvartinio kapitalo manevringumo koeficientas	<u>Atsargos</u> Apyvartinis kapitalas	Parodo, ar apyvartinis kapitalas buvo naudojamas veiksmingai (kokia apyvartinio kapitalo dalis yra „išaldyta“ atsargose, t.y. nemobili). Įmonės turi siekti kuo mažesnės šio rodiklio reikšmės. Ši taisyklė negalioja toms veiklos šakoms, kuriose didesnė ir nuolatinė atsargų apimtis yra būtina, pvz., prekybos įmonėse didelės atsargų apimtys būtinės

Šaltinis: sudaryta remiantis J. Mackevičiumi (2007), L. Juozaitiene (2007) ir V. Aleknevičiene (2011)

Be absoliutaus mokumo rodiklio, apskaičiuojami ir santykiniai mokumo rodikliai, kurių vienas iš pagrindinių yra bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas arba įmonės trumpalaikių įsipareigojimų padengimo koeficientas (Gronskas, 2006). Kai kurie autoriai jį vadina grynojo apyvartinio kapitalo koeficientu, nes jį skaičiuojant pasitelkiami apyvartinio kapitalo apskaičiuojamieji elementai.

Apibendrinant pateiktą medžiagą galime teigti, kad mokumo grupės rodikliai padeda įvertinti, ar įmonės gali laiku atsiskaityti su kreditoriais. Maži mokumo rodikliai signalizuoja apie pavojų, kad gali pablogėti įmonės mokėjimo pajėgumas, o dideli – gali turėti neigiamą įtaką veiklos pelningumui.

Analizuojant einamą trumpalaikę įmonės veiklą labai informatyvūs yra apyvartumo rodikliai, kurie parodo įmonės gebėjimą operatyviai keisti savo atsargas ir debitorinį įsiskolinimą į grynuosius pinigus ir kaip greitai įmonė pajėgi padengti įsiskolinimus ir efektyviai naudoti turtą realizacijos pajamoms gauti. Apyvartinio kapitalo apyvartumui įvertinti skaičiuojami bendrojo apyvartumo rodikliai (kurie pateikti 1.4 lentelėje) ir rodikliai (kurie pateikti 1.5 lentelėje), apibūdinantys atskirų apyvartinio kapitalo sudedamųjų elementų apyvartumą.

1.4 lentelė

Bendrojo apyvartumo rodiklių apibūdinimas

<i>Rodiklio pavadinimas</i>	<i>Formulė</i>	<i>Rodiklio apibūdinimas</i>
Apyvartinio kapitalo apyvartumas (kartais)	$\frac{\text{Pardavimo pajamos}}{\text{Vidutinė apyvartinio kapitalo vertė}}$	Rodiklis parodo, kiek apyvartinis kapitalas per ataskaitinį laikotarpį padaro apyvartų. Žema koeficiento reikšmė visada turėtų kelti susirūpinimą įmonių vadovams dėl kapitalo panaudojimo efektyvumo, tačiau labai aukšta arba neigatyvi reikšmė rodo potencialų apyvartinio kapitalo poreikį.
Trumpalaikio turto apyvartumas (kartais)	$\frac{\text{Pardavimų pajamos}}{\text{Vidutinė trumpalaikio turto vertė}}$	Rodiklis parodo trumpalaikio turto panaudojimo efektyvumą uždirbant pajamas iš pardavimų. Rodiklis laikomas geru gamybos įmonėse, kai yra didesnis 2, o patenkinamas, kai lygus 1.
Trumpalaikio turto apyvartumas (dienomis)	$\frac{\text{Vidutinė trumpalaikio turto vertė}}{\text{Pardavimų pajamos}}$	Rodiklis rodo, per kiek dienų per metus įvyko trumpalaikio turto apyvartos ciklas.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis J. Mackevičiumi (2009).

Vienas iš svarbiausių apyvartinio kapitalo panaudojimo efektyvumo rodiklių yra apyvartinio kapitalo apyvartumo koeficientas. J. Mackevičiaus (2007) teigimu, apyvartinio kapitalo apyvartumą tikslinga lyginti su trumpalaikio turto apyvartumo koeficientu, kuris pasak L. Juozaitienės (2001), daro didžiulę įtaką įmonės finansinei būklei ir veiklos pelningumui, nes sulėtėjus turto apyvartumui, dalis lėšų yra „įšaldoma“ ir tai atsiliepia įmonės efektyviam valdymui. Pasak A. Bogdevičiaus (2011), apyvartinio kapitalo valdymas dažniausiai matuojamas apyvartumo rodikliais, parodančiais, per kiek dienų įmonėje įvyksta tam tikras procesas. Apyvartinio kapitalo sudedamųjų dalių – atsargų, gautinų sumų (debitorinių įsiskolinimų), mokėtinų sumų (kreditorinių įsiskolinimų) – apyvartumą dienomis ir kartais per metus skaičiavo technika parodyta 1.5 lentelėje.

1.5 lentelė

Atsargų, debitorinių įsiskolinimų, kreditorinių įsiskolinimų apyvartumo rodiklių apibūdinimas

<i>Rodiklio pavadinimas</i>	<i>Formulė</i>	<i>Rodiklio apibūdinimas</i>
Atsargų apyvartumas (kartais)	$\frac{\text{Pardavimų savikaina}}{\text{Vidutinė atsargų vertė}}$	Rodiklis parodo, kiek kartų per metus buvo atnaujintos atsargos.
Atsargų apyvartumas (dienomis)	$\frac{\text{Vidutinė atsargų vertė} \cdot 365}{\text{Pardavimų savikaina}}$	Rodiklis parodo, kas kiek dienų buvo atnaujintos atsargos.
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (kartais)	$\frac{\text{Pardavimų pajamos}}{\text{Per vienerius metus gautinos sumos}}$	Rodiklis parodo, kiek kartų per metus įmonė surenka savo lėšas atsiskaitymų procese.
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	$\frac{\text{Per vienerius metus gautinos sumos} \cdot 365}{\text{Pardavimų pajamos}}$	Rodiklis parodo, kas kiek dienų įmonės skolininkai apmoka skolas.
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (kartais)	$\frac{\text{Pardavimų savikaina}}{\text{Per vienerius metus mokėtinų sumos}}$	Rodiklis parodo, kas kiek dienų vidutiniškai bendrovė atsiskaito su tiekėjais.
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	$\frac{\text{Per vienerius metus mokėtinų sumos} \cdot 365}{\text{Pardavimų savikaina}}$	

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis L. Juozaitiene (2007) ir V. Bagdžiūnienė (2008).

Ypač svarbu skaičiuoti ir analizuoti atsargų apyvartumo koeficientą, jis įmonei labai svarbus, nes per kiekvieną atsargų apyvartą uždirbamas bendrasis pelnas. Pagrindinis rodiklis, kuriuo vertinamos mokėtinos sumos, yra pirkėjų skolų apyvartumas (dienomis). Kiekvienai įmonei svarbu subalansuoti gautų ir mokėtinų sumų apyvartumą – lėšos iš klientų turėtų įplaukti tuomet, kai reikia atsiskaityti su tiekėjais. Kuo didesnis įmonės pirkėjų skolų apyvartumas (dienomis), tuo daugiau apyvartinio kapitalo reikia įmonės veiklai vykdyti (Berman ir kt. 2006). Šio įsiskolinimo apyvartumas kartais ir dienomis, pasak J. Mackevičiaus (2007), parodo įmonės mokėjimo politiką vartotojų atžvilgiu. Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas kartais parodo, kiek kartų per metus įmonė surenka savo lėšas atsiskaitymų procese. Kuo jis didesnis, tuo mažiau lėšų investuojama į pirkėjų įsiskolinimus. Laisvosios rinkos šalyse neišieškoto įsiskolinimo ribos yra 1 – 2 mėnesiai (Juozaitienė, 2007). Jeigu įsiskolinimai viršija ribas, atsiranda pavojus kaupti įsiskolinimą. Lėtėjantis pirkėjų skolų apyvartumas mažina įmonės likvidumą, tačiau pasak V. Aleknevičienės (2011), gali padidinti pelningumą, kai dėl liberalesnės kredito politikos įmonė pritraukia dalį pirkėjų ir uždirba daugiau pardavimų pelno. Šį rodiklį derėtų lyginti su vidutinių įmonių sutartyse numatytu pirkėjų skolų apmokėjimo terminu, kas leistų nustatyti, kiek dienų vidutiniškai pirkėjai vėluoja atsiskaityti (atsižvelgiant į sutarties sąlygas).

Įmonės finansiniams rezultatams svarbi ir kreditorinių įsiskolinimų periodo trukmė bei jų apyvartumas. Šis rodiklis parodo, koks yra vidutinis tiekėjams apmokėjimo terminas dienomis. Pasak V. Aleknevičienės (2011), ilgėjantys skolų apmokėjimo terminai įmonei suteikia papildomų finansavimo šaltinių ir padidina mokumą, tačiau jei už komercinį kreditą yra skaičiuojamos palūkanos – tai jau atsiranda papildomos veiklos finansavimo išlaidos. To pasekoje mažės įmonės pelningumas.

Apskaičiavę apyvartinio kapitalo sudedamųjų dalių apyvartumą dienomis, galime apskaičiuoti veiklos ciklą ir bendrą apyvartinio kapitalo poreikį, taip pat finansinio ciklo trukmę. Jų apibūdinimas pateiktas 1.6 lentelėje.

1.6 lentelė

Veiklos ciklo ir finansinio ciklo apibūdinimas

<i>Rodiklio pavadinimas</i>	<i>Formulė</i>	<i>Rodiklio apibūdinimas</i>
Veiklos ciklo trukmė (dienomis)	Atsargų apyvartumas (dienomis) + Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	„Veiklos ciklas“ – laikotarpis nuo veiklos procese naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigus arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę“ (R. Subačinė ir kt.)
Finansinis ciklas (dienomis)	Veiklos ciklo trukmė (dienomis) - Kreditinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	Parodo bendrąjį laiką nuo to momento, kai išleidžiate pinigus atsiskaitydami su tiekėjais, iki tol, kol gaunate lėšas iš klientų (t.y. rodiklis žymi, kiek dienų finansuojate apyvartą savo lėšomis).

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis R. Subačinė ir kt. (2012), L. Juozaitiene (2007).

Pasak V. Gronsko (2006), įmonės apyvartinio kapitalo poreikis priklauso nuo jos ūkinės veiklos ciklo ir kreditavimo laikotarpio. Gautinų sumų apyvartumas, mokėtinų sumų apyvartumas, atsargų apyvartumas – pagrindiniai skaičiai, žymintys dienas, per kelias jūs atsiskaitote su klientais, tiekėjai sumoka jums, o žaliavos tampa galutine produkcija. Tačiau faktas, kad dažnai įmonės savo skolas tiekėjams apmoka pavėluotai ir taip sutaupo savo veiklos plėtojimui reikalingus finansinius išteklius. Kuo ilgesnis apskaičiuotas išlaidų ciklas, tuo apyvartinio kapitalo poreikis bus didesnis. Ir priešingai, kuo jis trumpesnis, tuo įmonė efektyviau naudoja savo apyvartinį kapitalą. Sumažinus šį ciklą vos keliomis dienomis, įmonės, priklausomai nuo pajamų, pardavimų ir turimų atsargų, gali išlaisvinti nuo keleto iki kelių šimtų tūkstančių litų apyvartinių lėšų. Vienas iš svarbiausių apyvartinio kapitalo uždavinių yra nustatyti, kokie veiksniai ir priežastys lėmė jo pasikeitimą per tam tikrą laikotarpį.

Egzistuoja nemažai veiksnių, kurie įtakodami apyvartinio kapitalo sudedamąsias dalis, gali smarkiai pakeisti visos įmonės veiklos rezultatus bei rodiklius. Analizuojant apyvartinio kapitalo valdymo poveikį įmonių finansiniams rezultatams, tikslinga išanalizuoti veiksnius, kurie įtakoja įmonės likvidumo, apyvartumo, pelningumo rodiklius. Kai analizuojamą finansinį rodiklį veikia du veiksniai, tai jų įtaka konkrečiam rodikliui nustatoma naudojant grandininis pakeitimus pagal schemą, kuri parodyta 1.7 lentelėje.

1.7 lentelė

Veiksnių (dviejų), turinčių įtakos finansiniu rodikliui skaičiavimas

<i>Veiksnių pavadinimas</i>	<i>Metai (m_1)</i>	<i>Metai (m_n)</i>	<i>Pokytis ($m_n - m_1$)</i>
veiksny 1	x_1	x_2	$x_2 - x_1$
veiksny 2	y_1	y_2	$y_2 - y_1$
Finansinis rodiklis (veiksny1/veiksny2)	s_1	s_2	$s_2 - s_1$

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis J. Mackevičiumi (2007).

1) Finansinio rodiklio pokytį „veiksny 1“ įtakojo:

$$\frac{x_2}{y_1} - \frac{x_1}{y_1} = \frac{x_2}{y_1} - s_1;$$

2) Finansinio rodiklio pokytį „veiksny 2“ įtakojo:

$$\frac{x_2}{y_2} - \frac{x_2}{y_1} = s_2 - \frac{x_2}{y_1}.$$

Tačiau, kai analizuojamam finansiniam rodikliui turi įtakos trys veiksniai (pav. tiriant turto pelningumą įtakančius veiksnius reikia nustatyti, kaip analizuojamu laikotarpiu įtakojo grynojo pelno pokytis, kaip ilgalaikio turto pokytis ir kaip trumpalaikio turto pokytis), tada jų įtaka konkrečiam rodikliui nustatoma naudojant grandininis pakeitimus pagal 1.8 lentelėje pateiktą schemą.

Veiksnių (trijų) , turinčių įtakos finansiniu rodikliui skaičiavimas

<i>Veiksnių pavadinimas</i>	<i>Metai (m_1)</i>	<i>Metai (m_n)</i>	<i>Pokytis ($m_n - m_1$)</i>
veiksny 1	x_1	x_2	$x_2 - x_1$
veiksny 2	y_1	y_2	$y_2 - y_1$
veiksny 3	k_1	k_2	$k_2 - k_1$
Finansinis rodiklis (veiksny1/veiksny2)	s_1	s_2	$s_2 - s_1$

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis J. Mackevičiumi (2007).

1)Finansinio rodiklio pokytį „veiksny 1“ įtakojo:

$$\frac{x_2}{y_1 + k_1} - s_1 ;$$

2)Finansinio rodiklio pokytį „veiksny 2“ įtakojo:

$$\frac{x_2}{y_2 + k_1} - \frac{x_2}{y_1 + k_1} ;$$

3)Finansinio rodiklio pokytį „veiksny 3“ įtakojo:

$$\frac{x_2}{y_2 + k_2} + \frac{x_2}{y_2 + k_1} .$$

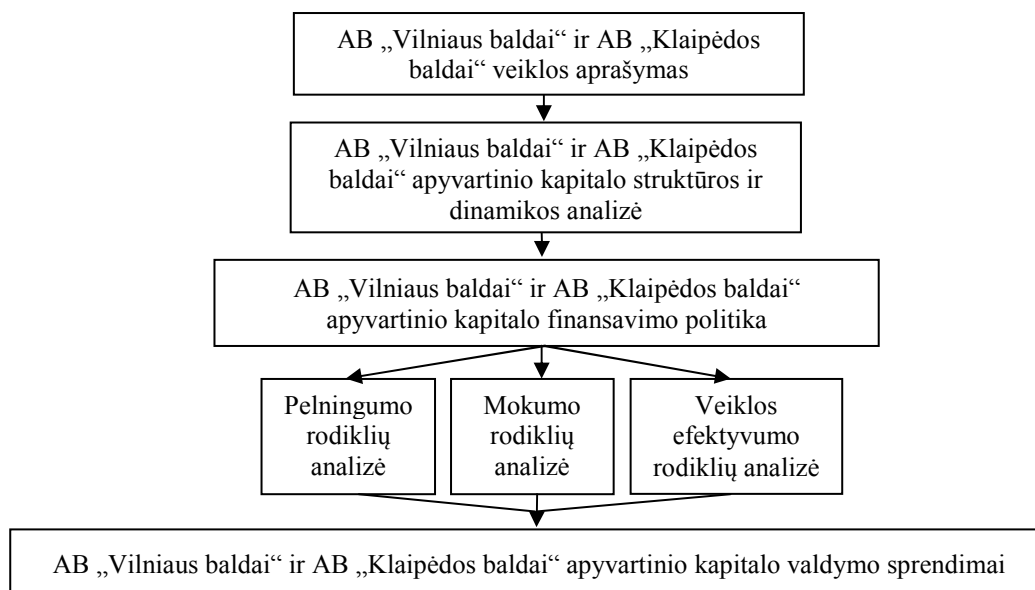
Išanalizavus pagrindinius veiksnus, įtakančius įmonės finansinių rodiklių pasikeitimus, toliau analizuosime, kaip jų (tų veiksnų) kitimą įtakojo pasirinkta apyvartinio kapitalo finansavimo strategija. Pasak V. Kuizinaityės ir I. Paliulytės (2008), analizuojant įmones, jų veiklos finansinius rodiklius galima vertinti pagal rekomenduojamus orientacinius lygius. Skirtingas apyvartinio kapitalo finansavimo strategijas naudojančios įmonės pelningumo ir mokumo rodikliai taip pat skiriasi. Siekiant atskleisti, kaip konkreti apyvartinio kapitalo finansavimo strategija įtakoja bendrovių veiklos finansinius rodiklius, pasirinktas reitingavimo metodas, leidžiantis nustatyti bendrą tiek konkrečios bendrovės, tiek kelių bendrovių pelningumo, mokumo lygį.

Taip pat svarbu pažymėti, kad vertinant kai kuriuos santykinius rodiklius (pvz., kurių vertinimo kriterijų nepateikia nei Lietuvos statistikos departamentas, nei Vilniaus vertybinių popierių birža) buvo pasinaudota J. Mackevičiaus, D. Poškaitės ir L. Villis (2011) siūlymu kurti „savo vertinimo sistemą“. Pagal kurią siūlytina naudoti penkių lygių santykinų rodiklių vertinimo sistemą, atsižvelgiant į ūkio šakos vidutinį lygį. Jei rodiklio reikšmė gerokai didesnė už vidutinį šakos įmonių rodiklio lygį, tai jos vertinamas labai gerai, jei viršija tik neženkliai vidutinį šakos įmonių rodiklio lygį – vertinamas gerai, jei nedaug atsilieka nuo vidutinio šakos įmonių rodiklio lygio – patenkinamai, jei nesiekia vidutinio šakos įmonių rodiklio lygio ir nepatenkinamai - jei gerokai blogesnis už vidutinį šakos įmonių rodiklio lygį – nepatenkinamai. Visgi, analizuojamų rodiklių reikšmės darbe buvo stengtasi vertinti pagal Lietuvos statistikos departamento pateiktus vertinimo kriterijus, tik krašutiniais atvejais, buvo pasiremta autorių pateiktomis rekomendacijomis.

2. APYVARTINIO KAPITALO VALDymo ĮTAKA AB „VILNIAUS BALDAI“ IR AB „KLAIPĖDOS BALDAI“ FINANSINIAMS REZULTATAMS

2.1. Tyrimo metodologija

Apyvartinio kapitalo valdymo įtaka AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ finansiniams rezultatams bus analizuojama remiantis 2.1 paveiksle pavaizduotu modeliu.

2.1 pav. Apyvartinio kapitalo valdymo įtakos finansiniams rezultatams AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pavyzdžiu analizės modelis.

Remiantis šiuo modeliu (2.1 pav.) pirmiausia bus apibūdintos AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ veiklos. Toliau apžvelgsime bendrovių turto ir nuosavo kapitalo dinamiką bei veiklos rezultatus 2008 – 2012 m.. Po to bus atlikta bendrovių apyvartinio kapitalo struktūros ir dinamikos analizė, analizuojamu laikotarpiu palyginta bendrovių apyvartinio kapitalo ir turto santykio dinamika. Pasinaudojant bendrovių nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų struktūra bus įvardintos bendrovių analizuojamu laikotarpiu naudotos apyvartinio kapitalo finansavimo strategijos. Vėliau, naudojant grandininis pakeitimus, bus įvertinta apyvartinio kapitalo valdymo įtaka bendrovių pelningumui, mokumui ir veiklos efektyvumui. Bus atliktas bendrovių pelningumo ir trumpalaikio mokumo rodiklių reitingavimas pagal taikomą apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją. Pabaigoje bus pateikti pasiūlymais bendrovių apyvartinio kapitalo valdymui gerinti. Visi empirinėje dalyje

paveikslai yra sudaryti darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

2.2. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ veiklos aprašymas

UAB „Vilniaus baldai“ – puoselėjanti senas tradicijas, taikanti modernias technologijas ir stabiliai bei nuosekliai auganti bendrovė. Savo istoriją AB „Vilniaus baldai“ skaičiuoja nuo 1883 metų ir veiklą pradėjo Vilniuje. Bendrovės prekinis ženklas parodytas 2.2 paveiksle.

2.2 pav. AB „Vilniaus baldai“ prekinis ženklas

Šiuo metu AB „Vilniaus baldai“ yra pirmaujanti korpusinių baldų gamybos įmonė, kurios įstatinis kapitalas padalytas į 3.886.267 paprastąsias vardines akcijas. Vienos akcijos nominali vertė 4 lt., jos yra nematerialios. Akcijos fiksuojamos įrašais akcininkų asmeninėse vertybinių popierių sąskaitose. Šios sąskaitos tvarkomos vertybinių popierių rinką reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka. Pagrindinis bendrovės akcininkas yra AB „Invalda“, kuriai priklauso 72,14 % įstatinio kapitalo. Swedbank klientams priklauso 17,62 % įstatinio kapitalo. Bendrovė turi visuotinį akcininkų susirinkimą, vienasmenį valdymo organą – bendrovės vadovą (generalinį direktorių) bei kolegialų valdymo organą – valdybą, kuri sudaryta iš 3 narių. Bendrovės generalinis direktorius ir vyriausioji finansininkė yra laikomi pagrindine bendrovės vadovybe. Įmonės gamybinės patalpos užima 51 000 kvadratinį metrų plotą, įmonėje dirba 420 darbuotojų. AB „Vilniaus baldai“ gamina ir prekiauja miegamojo, svetainės ir jaunuolio kambario baldais. Produkcija gaminama iš medienos drožlių plokščių, naudojama moderniausia ir populiariausia Vakarų šalyse korinio užpildo technologija, kuri padeda masyvų 50 mm storio skydą palengvinti pusę karto. Kasmet kurdama naujus gaminius ir tobulindama esamų gaminių technologiją, bendrovė vis daugiau atsižvelgia į vartotojų poreikius ir tendencijas. Moderni įranga, įsigyta iš visame pasaulyje žinomų gamintojų, tokių kaip „Holzma“, „Homag“, „Burkle“, „Weeke“, „Wikoma“ ir kt., leidžia gaminti įvairios rūšies drožtine fanera dengtus baldus; nedidelę dalį produkcijos sudaro baldai iš laminuotos medžio drožlių plokštės. Bendrovėje puoselėjamos vertybės: gebėjimas tobulėti; darnus kolektyvas; sąžiningumas; profesionalumas; laisva, atsakinga ir kūrybinga aplinka.

AB „Klaipėdos baldai“ yra taip pat viena iš didžiausių baldų gamintojų Lietuvoje. Ji įkurta 1954 metais ir veiklą pradėjo Klaipėdoje. Bendrovės prekinis ženklas parodytas 2.3 paveiksle.

2.3 pav. AB „Klaipėdos baldai“ prekinis ženklas

Bendrovės gamybinės patalpos užima 20.000 kvadratinį metrų plotą, įmonėje dirba 700 darbuotojų. Bendrovė gamina apie 250 pavadinimų įvairios paskirties baldus: įstaigų, miegamojo, jaunuolio, vienetinius buitines baldus. AB „Klaipėdos baldai“ įstatinis kapitalas padalytas į 8.166.312 paprastąsias vardines akcijas, kurios yra kotiruojamos Vilniaus vertybinių popierių biržos Einamajame vertybinių popierių sąraše. Pagrindinis akcininkas yra UAB „SBA Furniture Group“, kuriai priklauso 72,35 % įstatinio kapitalo. Swedbank klientams priklauso 4,27 % įstatinio kapitalo. Bendrovė turi visuotinį akcininkų susirinkimą, vienasmenį valdymo organą – bendrovės vadovą (generalinį direktorių) bei kolegialų valdymo organą – valdybą, kuri sudaryta iš 3 narių. Bendrovės generalinis direktorius ir vyriausioji finansininkė yra laikomi pagrindine bendrovės vadovybe. Nuo 2004 m. gegužės mėn. bendrovė vykdo veiklą viename verslo segmente, t. y. užsiima baldų gamyba viename geografiniame segmente – Lietuvoje. Per 2012 m. 98 % visų bendrovės pardavimų buvo atlikti UAB „SBA“ baldų kompanijai. Apie 94 % bendrovės pagaminamos produkcijos yra parduodama į JAV, Vakarų Europos ir Rusijos rinkas. Didžiausia užsakymų dalis tenka užsienio partneriui IKEA Trading und Design A.G., kuris bendrovės produkciją parduoda per platų savo parduotuvių tinklą įvairiose šalyse. Bendrovė investuoja į įvairias visuomenės sritis: remia mokyklas, finansuoja sveikatos apsaugos, švietimo bei kitas programas.

Baldų gamybos sektorius šalies ūkio struktūroje visais laikais atliko svarbų vaidmenį apdirbamosios pramonės augimo srityje. Kaip matome, *abi pasirinktos bendrovės* vykdo vienodą veiklą – baldų gamybą. Tiek AB „Vilniaus baldai“, tiek AB „Klaipėdos baldai“ priklauso asociacijai „Lietuvos mediena“. Visi AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 – 2012 m. finansinės atskaitomybės duomenys buvo paimti iš Baltijos šalių vertybinių popierių biržos puslapio (2013).

Vertingos informacijos apie AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ finansinės būklės pokyčius per tam tikrą laikotarpį galima gauti nagrinėjant turto ir nuosavo kapitalo rodiklius bei jų dinamiką bei įsipareigojimų struktūrą. Šie rodikliai parodomi balanse. Todėl

pirmiausia susipažinsime su AB „Vilniaus baldai“ (1 priedas) ir AB „Klaipėdos baldai“ (2 priedas) balanso duomenimis. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto ir kapitalo rodikliai bei jų kitimas per analizuojamą laikotarpį parodyti 2.1 lentelėje.

2.1 lentelė

**AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos“ turto ir kapitalo rodikliai ir jų dinamika
2008 - 2012 m.**

AB „Vilniaus baldai“ rodikliai, tūkst. Lt.						Pokytis palyginus 2012 m. su 2008 m..	
<i>Rodiklio pavadinimas</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Lt.</i>	<i>%</i>
Ilgalaikis turtas	38408	34334	30235	29771	38841	433	101,13
Trumpalaikis turtas	53444	43609	78431	86201	59578	6134	111,48
Turtas iš viso	91852	77943	108666	115972	98419	6567	107,15
Nuosavas kapitalas	29282	44869	72717	83995	71956	42674	245,73
Ilgalaikiai įsipareigojimai	6623	4057	4276	1194	1953	-4670	29,49
Trumpalaikiai įsipareigojimai	55947	29017	31673	30783	24510	-31437	43,81
Nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai iš viso	91852	77943	108666	115972	98419	6567	107,15
AB „Klaipėdos baldai“ rodikliai, tūkst. Lt.							
Ilgalaikis turtas	49100	46151	38070	42718	41919	-7181	85,37
Trumpalaikis turtas	48526	50828	59472	60958	63600	15074	131,06
Turtas iš viso	97626	96979	97542	103676	105519	7893	108,08
Nuosavas kapitalas	62428	68446	72078	76134	80637	18209	129,17
Ilgalaikiai įsipareigojimai	11006	7166	18469	16651	5639	-5367	51,24
Trumpalaikiai įsipareigojimai	24192	21367	6995	10891	19243	-4949	79,54
Nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai iš viso	97626	96979	97542	103676	105519	7893	108,08

Saltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 -2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis

Iš 2.1 lentelėje patektų duomenų matome, kad analizuojamu laikotarpiu didesniu turtu disponavo AB „Klaipėdos baldai“. Bendrovės turtas kiekvienais metais tolygiai didėjo. Turto struktūroje (žr. į 5 priedą) didesnę dalį (daugiau kaip 50 proc.) sudarė trumpalaikis turtas. Bendrovės nuosavo kapitalo struktūroje vyrauja nuosavas kapitalas, kuris sudaro per 70 proc. AB „Vilniaus baldų“ analizuojamu laikotarpiu turtas taip pat augo, išskyrus 2012 m.. Bendrovės turto struktūroje (žr. į 5 priedą) trumpalaikis turtas sudarė apie 60 proc. viso turto. Nuosavo kapitalo struktūroje didesnę dalį sudarė nuosavas kapitalas (per 60 proc.).

Per analizuojamą laikotarpį AB „Vilniaus baldai“ visas turtas padidėjo 7,15 proc. arba 6567 tūkst. Lt., o AB „Klaipėdos baldai“ padidėjo 8,08 proc., arba 7893 tūkst. Lt. Abiejų bendrovių visas turtas didėjo dėl trumpalaikio turto didėjimo, pastarasis didėjo dėl blogėjančių skolininkų atsiskaitymų. Bendrovėse trumpalaikis turtas viršija ilgalaikį, tai reiškia, kad įmonės yra likvidžios. Abiejų bendrovių trumpalaikis turtas didėjo dėl blogėjančių skolininkų atsiskaitymų. Bendrovių nuosavo kapitalo didėjimas rodo didėjančią

bendrovių stabilumą. Sukauptas didėjantis bendrovių kapitalas rodo jų veiklos rezultatyvumą, tai reiškia, kad bendrovės uždirba daugiau, nei išleidžia.

Tačiau svarbu ne tai, kokių turtu disponuoja bendrovės, bet kaip tas turtas efektyviai naudojamas. Todėl toliau išsiaiškinsime, kuri bendrovė geba gauti didesnę naudą iš kiekvieno investuoto lito, t. y. kuri pasiekia geresnių ekonominių rezultatų. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ veiklos rezultatai 2008 - 2012 m. pateikti 2.2 lentelėje.

2.2 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pelno (nuostolio) ataskaitos rodikliai ir jų dinamika 2008 – 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“ veiklos rezultatai, tūkst. Lt.							
Rodiklio pavadinimas	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	Pokytis palyginus 2012 m. su 2008 m.	
						Lt.	%
Pardavimų pajamos	137523	148966	197214	238368	230141	92618	167,35
Pardavimų savikaina	129265	120124	155748	196770	186803	57538	144,51
Bendrasis pelnas (nuostolis)	8258	28842	41466	41598	43338	35080	524,80
Veiklos pelnas (nuostolis)	8187	19744	31816	29725	29198	21011	356,64
Grynasis pelnas	4024	15587	27848	26823	26824	22800	666,60
AB „Klaipėdos baldai“ veiklos rezultatai, tūkst. Lt.							
Pardavimų pajamos	185283	170000	149479	188672	186578	1295	100,70
Pardavimų savikaina	176907	160483	141707	179730	178580	1673	100,95
Bendrasis pelnas (nuostolis)	8376	9517	7772	8942	7998	-378	95,49
Veiklos pelnas (nuostolis)	6114	5921	5169	6916	6035	-79	98,71
Grynasis pelnas	3043	5153	4087	5545	4995	1952	164,15

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 -2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Iš 2.2 lentelės matome, kad AB „Vilniaus baldai“ pardavimų pajamos kiekvienais metais didėjo (išskyrus 2012 m.) ir per analizuojamą laikotarpį AB „Vilniaus baldai“ pardavimai padidėjo 67,35 proc., arba 92,6 mln. Lt.. Pardavimų savikaina taip pat didėjo, ir mažesniu tempu nei pardavimai. Kiekvienais metais bendrovės pardavimų pajamos (žr. į 6 priedą), vidutiniškai padidėdavo po 13,74 proc., o savikaina – vidutiniškai po 9,64 proc.. AB „Klaipėdos baldai“ pardavimų pajamos, skirtingai nei AB „Vilniaus baldai“ kasmet mažėjo, išskyrus 2011 m.. Pardavimų savikaina taip pat mažėjo, išskyrus tuos pačius, 2011 m.. Per analizuojamą laikotarpį bendrovės pardavimų pajamos išaugo 0,7 proc., arba 1,29 mln. Lt., o pardavimų savikaina – 0,95 proc. arba 1,67 mln. Lt..

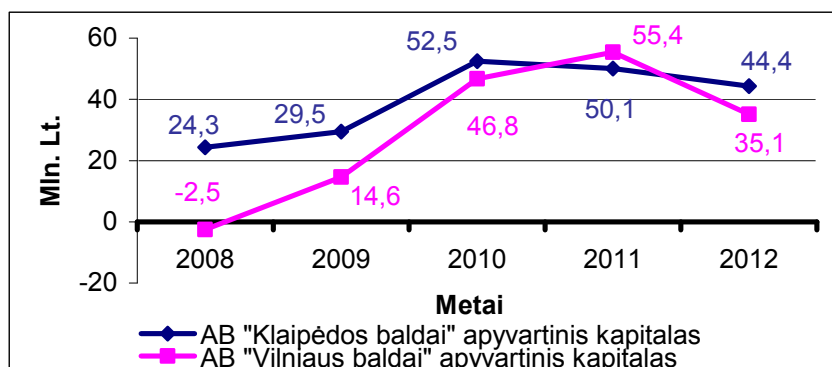
Analizuojant bendrovių bendrąjį, veiklos pelną, pelną prieš apmokestinimą ir grynąjį pelną pastebėta, kad per analizuojamą laikotarpį didesnę pelną uždirbo AB „Vilniaus baldai“. Bendrovės bendrasis pelnas (žr. į 6 priedą) kasmet vidutiniškai padidėdavo 51,36 proc., veiklos pelnas – vidutiniškai po 37,42 proc., o grynasis pelnas – vidutiniškai po 60,68 proc. kiekvienais metais augo. Didžiausias bendrojo pelno augimas buvo 2009 metais. Per

analizuojamą laikotarpį AB „Vilniaus baldai“ grynas pelnas padidėjo net 6,66 karto, kas sudaro 22,8 mln. Lt. Tokį didelį grynojo pelno augimą lėmė ne tik išaugusios pardavimų savikainos, kuri sudaro didžiąją dalį pardavimų pajamų struktūros (žr. į 7 priedą) sumažėjimas: 2008 m. 94 proc. pardavimų pajamų, o 2012 m. - jau 81,71 proc.. AB „Klaipėdos baldai“ visi veiklos rezultatai kito nepastoviai. Bendrovės pardavimų pajamos (žr. į 6 priedą) kasmet padidėdavo po 0,17 proc., deja, sparčiau nei pardavimų pajamos didėjo pardavimų savikaina (vidutiniškai kasmet padidėdavo po 0,24 proc.). To pasekoje, bendrasis pelnas kasmet sumažėdavo po 1,15 proc., o veiklos pelnas sumažėdavo kasmet po 0,32 proc.. AB „Klaipėdos baldai“ grynas pelnas per analizuojamą laikotarpį (žr. į 2.2 lentelę) padidėjo 64,15 proc. arba 1,9 mln. Lt..

Turto, kapitalo ir veiklos analizė parodė, kad AB „Vilniaus baldai“ yra klestinti ir auganti įmonė. AB „Vilniaus baldai“, disponuodama mažesniu turtu (lyginant su AB „Klaipėdos baldai“) pasižymi rezultatyvesne veikla nei AB „Klaipėdos baldai“. Tuo tarpu AB „Klaipėdos baldai“ tikslinga didžiausią dėmesį kreipti į pardavimų skatinimą ir savikainos mažinimą. Palyginus bendrovių veiklos rezultatyvumą, toliau bus analizuojamas jų apyvartinio kapitalo dydis, pokyčiai bei jo įtaką bendrovių finansiniams rodikliams.

2.3. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo dinamikos ir struktūros analizė

Remdamiesi J. Mackevičiaus (2007) pateikta apyvartinio kapitalo analizės metodika, darbe apyvartinio kapitalo analizė bus atliekama dviem skaičiavimo būdais, kurie įvardijami: apyvartinis kapitalas apskaičiuotas turto aspektu ir apyvartinis kapitalas apskaičiuotas kapitalo aspektu. Šiame skyriuje apyvartinis kapitalas bus apskaičiuojamas kaip trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų skirtumas. Detalus minėto apyvartinio kapitalo apskaičiavimo būdas pateiktas 11 - 12 priede. Kadangi didėjantis apyvartinis kapitalas garantuoja įmonės veiklos nenutrūkstumą ir geras finansinės būklės palaikymo galimybes bei didėjantį įmonės likvidumo lygį, todėl išanalizuosime bei įvertinsime AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo dinamiką 2008 – 2012 m. laikotarpiu, kuri pavaizduota 2.7 paveiksle.

2.4 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo dinamika 2008 – 2012 m., mln. Lt.

Iš 2.4 paveiksle pateiktų duomenų matome, kad analizuojamu laikotarpiu AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinis kapitalas buvo didesnis nei AB „Vilniaus baldai“ ir tendencingai didėjo iki 2010 m. Per analizuojamą laikotarpį (2008 – 2012 m) bendrovės apyvartinis kapitalas nuo 2008 m. iki 2012 m. išaugo daugiau nei 1,8 karto, arba 20 mln. Lt.. AB „Klaipėdos baldai“ didžiausią apyvartinį kapitalą analizuojamu laikotarpiu turėjo 2010 m. (52,5 mln. Lt.). Paskutiniiais analizuojamais metais AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinis kapitalas mažėjo, kas rodo, kad bendrovės saugumo ribos mažėja ir ji tampa silpnesnė. Tačiau R. Budrikienės ir I. Pauliulytė (2012) atlikusios bankroto analizę teigia, kad bendrovė yra pelninga ir moki, ir jai bankroto tikimybė yra maža. Tuo tarpu AB „Vilniaus baldai“ apyvartinis kapitalas 2008 m. buvo neigiamas (–2505 tūkst. Lt.). Neigiamas apyvartinis kapitalas rodo, kad vadovai trumpalaikiais pinigų šaltiniais finansuoja ne tik trumpalaikį, bet ir ilgalaikį turtą, t. y. įmonė pajėgi vykdyti veiklą tik su skolintais pinigais. Toks finansų valdymo sprendimas rodo radikalų agresyvumą, siekiant žūtibūt padidinti pelningumą, nekreipiant dėmesio į įmonės prestižo praradimą laiku nevykdant įsipareigojimų kreditoriams. Didžiausią apyvartinį kapitalą AB „Vilniaus baldai“ turėjo 2011 m. (5,3 mln. Lt.). Per analizuojamą laikotarpį bendrovės apyvartinis kapitalas padidėjo 14 kartų arba 37,57 mln. Lt..

Abiejų bendrovių apyvartinis kapitalas ženkliai didesnis už šakos apyvartinį kapitalą (žr. į 34 priedą), todėl galime teigti, kad tiek AB „Vilniaus baldai“, tiek AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo būklė rodo gerą apsirūpinimą apyvartinėmis lėšomis. Apyvartinio kapitalo augimas užtikrina bendrovės veiklos nenutrūkstumą ir geros finansinės būklės palaikymo galimybes.

Siekiant detaliau išnagrinėti AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo pokyčius, atliksime bendrovių apyvartinio kapitalo struktūros analizę. *Apyvartinio kapitalo struktūros analizė* įgalina nustatyti šio kapitalo sudedamųjų elementų, t.y. trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų dalį ir jų įtakos dydį bendrai apyvartinio

kapitalo sumai. Kadangi nuolatinė ir nuosekli apyvartinio kapitalo struktūros analizė padeda įmonių vadovybei pasiekti optimalų turimų finansinių išteklių panaudojimo lygį, todėl tikslinga išanalizuoti AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio turto struktūrą. Šių bendrovių trumpalaikio turto struktūra 2008 – 2012 m. pateikta 2.3 lentelėje.

2.3 lentelė

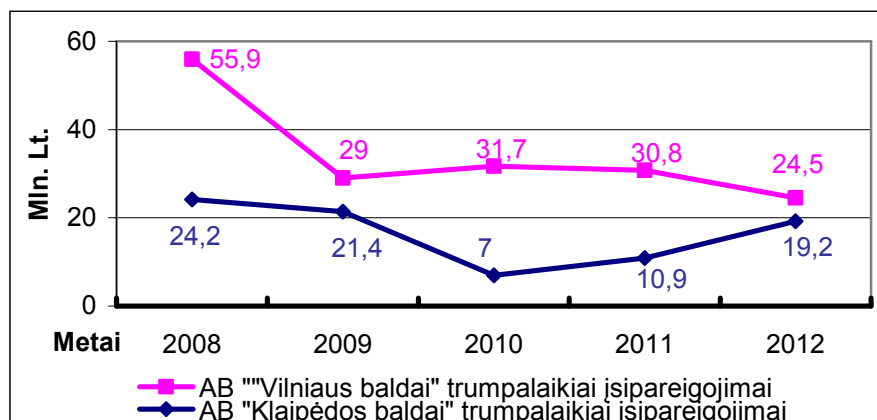
AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" trumpalaikio turto struktūra ir jos dinamika 2008 - 2012 m.

Rodikliai	Bendrovė	2008m	2009m	2010m	2011m	2012m	Lyginamasis svoris (%)				
							2008	2009	2010	2011	2012
Atsargos (tūkst. Lt.)	AB "Vilniaus baldai"	12458	14005	19379	13997	18417	23,31	32,11	24,71	16,24	30,91
	AB "Klaipėdos baldai"	16739	14180	16098	13457	20769	34,49	27,90	27,07	22,08	32,66
Per vienerius metus gautinos sumos (tūkst. Lt.)	AB "Vilniaus baldai"	40975	29594	58749	70388	38044	76,67	67,86	74,91	81,66	63,86
	AB "Klaipėdos baldai"	31757	36565	43297	47150	42768	65,44	71,94	72,80	77,35	67,25
Pinigai ir pinigų ekvivalentai (tūkst. Lt.)	AB "Vilniaus baldai"	11	10	303	1816	3117	0,02	0,02	0,39	2,11	5,23
	AB "Klaipėdos baldai"	30	83	77	102	63	0,06	0,16	0,13	0,17	0,10

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Iš 2.3 lentelėje pateiktų duomenų matome, kad abiejų bendrovių trumpalaikio turto struktūra per analizuojamą laikotarpį kito neženkiai. Didžiausią trumpalaikio turto dalį abejose bendrovėse sudarė debitoriniai įsiskolinimai. AB „Vilniaus baldai“ 2008 m. jie sudarė 76,67 proc. viso trumpalaikio turto, o 2012 – 63,86 proc. Kadangi jų kitimas paskutiniiais metais mažėjo, tai rodo, kad bendrovė eina teisinga linkme, t. y. ieško mokius klientų arba vykdo efektyvią politiką su klientais. AB „Klaipėdos baldai“ debitorinis įsiskolinimas 2008 m. sudarė 65,44 proc. viso trumpalaikio turto, o 2012 m. – 67,25 proc.. Tai rodo, kad bendrovės klientai laiku neatsiskaito, prekės parduodamos atidedant mokėjimą ilgam laikotarpiui, todėl didelė dalis lėšų atitraukiama iš apyvartos. Ir visgi, tiek AB „Vilniaus baldai“, tiek ir AB „Klaipėdos baldai“ didžiausią problema yra debitorinio įsiskolinimo valdymas. Bendrovių vadovybei didžiausią dėmesį reikėtų atkreipti į debitorinio įsiskolinimo mažinimą bei piniginių srautų subalansavimą.

Atliekant apyvartinio kapitalo analizę, labai svarbu nustatyti, kokia yra bendrovių trumpalaikių įsipareigojimų struktūra bei jos įtakos dydį bendrai apyvartinio kapitalo sumai. Šių bendrovių trumpalaikių įsipareigojimų struktūra, kuri padeda nustatyti veiksnius ir priežastis, lėmusias apyvartinio kapitalo pokytį 2008 – 2012 m. parodyta 2.5 paveiksle.

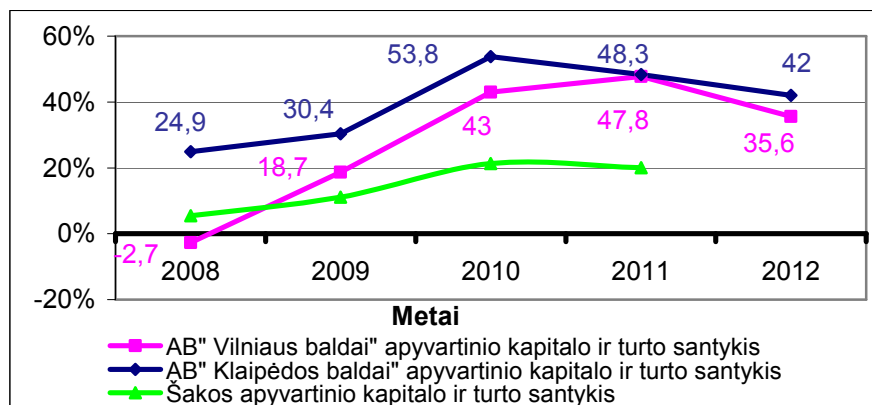

2.5 pav. AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" trumpalaikių įsipareigojimų dinamika 2008 - 2012 m., mln. Lt.

Iš 2.5 pav. duomenų matyti, kad visą analizuojamą laikotarpį AB „Vilniaus baldai“ trumpalaikių įsipareigojimų turėjo daugiau nei AB „Klaipėdos baldai“. AB „Vilniaus baldai“ trumpalaikiai per analizuojamą laikotarpį mažėjo. Bendrovė daugiausiai (apie 56 mln. Lt.) trumpalaikių įsipareigojimų turėjo 2008 m., kai jos apyvartinis kapitalas buvo minusinis. Bendrovės didžiąją dalį (apie 70 proc.) trumpalaikių įsipareigojimų analizuojamu laikotarpiu sudarė skolos tiekėjams (žr. į 9 priedą). AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikiai įsipareigojimai analizuojamu laikotarpiu sumažėjo neženkliai, nuo 24,19 mln. Lt. (2008 m.) iki 19,24 mln. Lt. (2012 m.). Mažiausiai trumpalaikių įsiskolinimų bendrovė turėjo 2010 m. (7 mln. Lt.). Didžiąją dalį (žr. į 10 priedą), apie 70 proc. bendrovės visų trumpalaikių įsipareigojimų sudarė finansinės skolos.

AB „Vilniaus baldai“ vadovams derėtų sutelkti dėmesį į skolų tiekėjams mažinimą. Kiekvienai įmonei svarbiausia yra sugebėti vykdyti savo įsipareigojimus. Priešingu atveju ji praranda autoritetą, sugebėjimą konkuruoti rinkoje. UAB „Klaipėdos baldai“ vadovybei didžiausią dėmesį reikėtų atkreipti į debitorinio įsiskolinimo mažinimą.

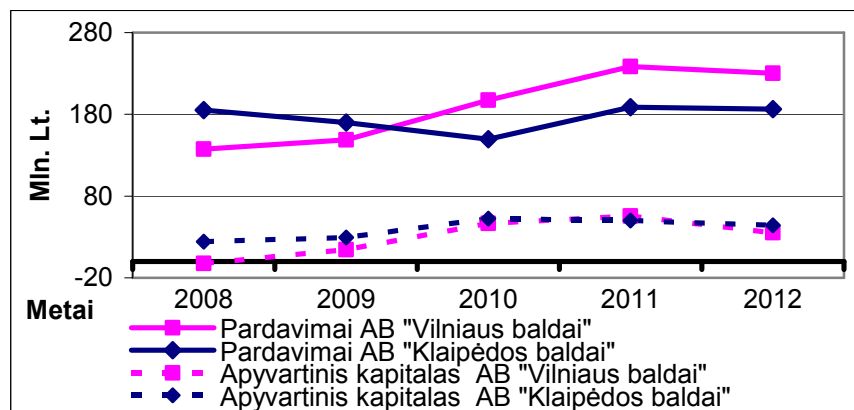
Išnagrinėjus apyvartinio kapitalo struktūrą, tikslinga atlikti AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto ir apyvartinio kapitalo palyginimą (skaičiavimais pateikti 14 priede). Šis palyginimas leis mums suprasti, kurią įmonės turto dalį sudaro apyvartinis kapitalas. Bendrovių apyvartinio kapitalo ir turto santykio dinamika 2008 - 2012 m. laikotarpiu parodyta 2.6 paveiksle.

2.6 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo lyginamoji turto sumos dalis, procentais

Iš 2.6 paveikslo matome, kad per analizuojamą laikotarpį tiek AB „Vilniaus baldai“, tiek AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinis kapitalas sudarė vis didesnę viso turto dalį. Tik nuo 2010 m. AB „Klaipėdos baldai“ ir nuo 2011 m. AB „Vilniaus baldai“ apyvartinio kapitalo dalis visame turte pradėjo mažėti. Tai nėra geras indikatorius, nes mažėjant apyvartinio kapitalo dydžiui visame turte didėja įmonės bankroto tikimybė. 2011 m. abiejų bendrovių apyvartinis kapitalas sudarė pusę bendrovių turimo turto. Apyvartinio kapitalo apimtį visame turte svyravimus abiejose bendrovėse lėmė bendro turto pokyčiai kiekvienais metais. Tačiau iš 2.6 paveikslo matome, kad abiejų bendrovių apyvartinio kapitalo dalis sudaro ženkliai didesnę lyginamąją svorį visame turte, lyginant su šakos apyvartinio kapitalo ir turto santykiu. O tai reiškia, kad abiejose bendrovėse trumpalaikio mokumo lygis yra ganėtinai aukštas (lyginant su šaka).

Finansų analitikai pabrėžia, kad apyvartinio kapitalo pokyčiai labiausiai priklauso nuo pagamintos ir parduotos produkcijos dydžio. Todėl tikslinga yra palyginti apyvartinio kapitalo kitimo tendencijas su pardavimų pajamų kitimu. Apyvartinio kapitalo panaudojimo racionalumą parodo bendrovių apyvartinio kapitalo kitimo lyginimas su pardavimų pajamų kitimu. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pardavimų ir apyvartinio kapitalo dinamika 2008 - 2012 m. pavaizduota 2.7 paveiksle.

2.7 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pardavimų ir apyvartinio kapitalo dinamika 2008-2012 m., mln. Lt.

Iš 2.7 paveikslo matome, kad AB „Vilniaus baldai“ pardavimai per analizuojamą laikotarpį išaugo (žr. į 15 priedą) 67,35 proc. arba 92,6 mln. Lt., o apyvartinis kapitalas išaugo net 14 kartų, arba 37,57 mln. Lt.. Tuo pačiu laikotarpiu AB „Klaipėdos baldai“ pardavimai išaugo tik 0,7 proc., arba 1,3 mln. Lt., bet užtat apyvartinis kapitalas išaugo 82 proc., arba 20 mln. Lt.. Žemesnį pardavimų pajamų augimą, lyginant su apyvartinio kapitalo augimu lėmė prekių pardavimas atidedant mokėjimą ilgam laikotarpiui. Kaip matome, apyvartinis kapitalas abėjose bendrovėse didėjo žymiai sparčiau nei pardavimai, o tai reiškia, kad apyvartinis kapitalas bendrovėse buvo naudojamas neracionaliai. Palyginus abiejų bendrovių apyvartinio kapitalo ir pardavimų kitimą, galime pastebėti, kad ryšys tarp pardavimo pajamų ir apyvartinio kapitalo analizuojamose bendrovėse skiriasi. AB „Vilniaus baldai“ augant pardavimai, auga ir apyvartinis kapitalas, o AB „Klaipėdos baldai“ pardavimų sumažėjimas 2009 - 2010 m. apyvartinio kapitalo augimo nesustabdė. Pastebėta, kad per 2010 m. AB „Klaipėdos baldai“ pardavimams sumažėjus 12,07 proc., arba 35,8 mln. Lt., apyvartinis kapitalas per tą patį laikotarpį išaugo 78,12 proc., arba 23 mln. Lt. Todėl siekiant nustatyti AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ priklausomybę tarp apyvartinio kapitalo ir pardavimų, buvo apskaičiuotas koreliacijos koeficientas, kuris parodo ryšio stiprumą tarp dviejų kintamųjų (skaičiavimai pateikti 16 – 17 priede).

Iš 16 priede pateiktų skaičiavimų matome, kad AB „Vilniaus baldai“ koreliacijos koeficientas (tarp apyvartinio kapitalo ir pardavimų) yra lygus 0,89, todėl vienareikšmiškai galima teigti, kad ryšys tarp apyvartinio kapitalo dydžio ir pardavimų yra tiesioginis ir pakankamai stiprus. Tai reiškia, kad didėjant apyvartinio kapitalo apimtis, didės ir pardavimai, o mažėjant apyvartiniam kapitalui, atitinkamai mažės ir bendrovės pardavimai. Iš 17 priedo matome, kad AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo ir pardavimų koreliacijos koeficientas yra lygus -0,29, todėl vienareikšmiškai galima teigti, kad ryšys tarp apyvartinio

kapitalo dydžio ir pardavimų yra atvirkštinis ir labai silpnas.. Paskaičiuotas koreliacijos koeficientas paaiškina AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo ir pardavimų pokyčius, kai didėjant bendrovės apyvartinio kapitalui pardavimai sumažėja.

Finansinėje literatūroje pabrėžiama, kad produkcijos pardavimas reikalingas turtas. Augant bendrovių pardavimo apimtims, natūralu, kad keisis bendrovių apyvartinio kapitalo poreikis, t. y. joms reikės didesnio apyvartinio kapitalo papildomam trumpalaikiui turtui finansuoti. Daugelis bendrovių, susidurdamos su apyvartinių lėšų trūkumu, ieško papildomo kapitalo už bendrovės ribų. Dažniausiai skolinamasi iš finansinių institucijų, naudojamosi tiekėjų kreditais, neretai prireikia ir naujų akcininkų įnašų bei kapitalo. Tačiau prieš ieškant kapitalo išorėje, vertėtų paanalizuoti, kaip valdomi bendrovės trumpalaikis turtas ir trumpalaikiai įsiskolinimai (apyvartinis kapitalas). Juk apyvartinio kapitalo valdymo politika apsprendžia kiekvieno trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsiskolinimų valdymą.

2.4. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo finansavimo politikų ir jų įtakos finansiniams rodikliams analizė

Finansinės analizės teorijoje ir praktikoje finansavimo klausimai yra vieni iš sudėtingiausių, nes įmonės gali finansuoti savo veiklą tiek iš savų, tiek iš skolintų šaltinių. Paprastai ilgalaikis turtas finansuojamas iš nuosavo kapitalo, o apyvartinis kapitalas iš dalies iš nuosavo ir iš skolinto kapitalo. Naudojant antrąjį apyvartinio kapitalo apskaičiavimo būdą ($AK = NK + I\bar{I} - IT$) galima įvertinti įmonės apyvartinio kapitalo finansavimo politiką ir strategiją. AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" apyvartinio kapitalo skaičiavimas kapitalo aspektu pateiktas 13 priede.

Iš skaičiavimų matyti, kad aritmetinis rezultatas, skaičiuojant apyvartinį kapitalą pirmu būdu (11 – 12 priedas) ir antru būdu (13 priedas) aritmetinis rezultatas gaunamas vienodas. Tačiau ekonominė jų reikšmė skiriasi. Antruoju būdu apskaičiuotas apyvartinio kapitalo rodiklio dydis apytiksliai įvertina, kokia pastoviojo kapitalo (nuosavas kapitalas + ilgalaikiai įsipareigojimai) dalis skiriama trumpalaikio turto finansavimui. Apyvartinio kapitalo valdymo politika apsprendžia kiekvieno trumpalaikio turto elemento apimtį ir rūpinasi tinkamu trumpalaikio turto finansavimu. Trumpalaikio turto finansavimas yra vienas iš pagrindinių trumpalaikio turto valdymo uždavinių, todėl tikslinga išsiaiškinti, kada ir kokią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją taikė AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“. Kad būtų lengviau nusistatyti kokias apyvartinio kapitalo finansavimo strategijas analizuojamu laikotarpiu naudojo bendrovės, į 1.4. pav. pavaizduotą apyvartinio kapitalo valdymo strategijų

schema įsivesime procentinį trumpalaikių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo plus ilgalaikių įsipareigojimų žymėjimą. Sakykime, kad agresyvios apyvartinio kapitalo valdymo strategijos metu įmonės naudojasi 60 proc. trumpalaikių finansavimo šaltinių ir 40 proc. ilgalaikių finansavimo šaltinių, nuosaikios – 40 proc. trumpalaikių finansavimo šaltinių ir 60 proc. ilgalaikių finansavimo šaltinių, o konservatyvios – 20 proc. trumpalaikių finansavimo šaltinių ir 80 proc. ilgalaikių finansavimo šaltinių. Pasinaudodami bendrovių nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų struktūra, kuri parodyta X priede ir nustatysime kokias apyvartinio kapitalo finansavimo strategijas analizuojamu laikotarpiu naudojo bendrovės. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo finansavimo strategijas 2008 – 2012 m. parodytos 2.4 lentelėje.

2.4 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo finansavimo strategijos 2008 – 2012 m.

<i>Metai</i>	AB "Vilniaus baldai" Finansavimo strategijos			AB "Klaipėdos baldai" Finansavimo strategijos		
	<i>Agresyvi</i>	<i>Konservatyvi</i>	<i>Nuosaiki</i>	<i>Agresyvi</i>	<i>Konservatyvi</i>	<i>Nuosaiki</i>
2008	+				+	
2009			+		+	
2010			+		+	
2011			+		+	
2012		+			+	

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis

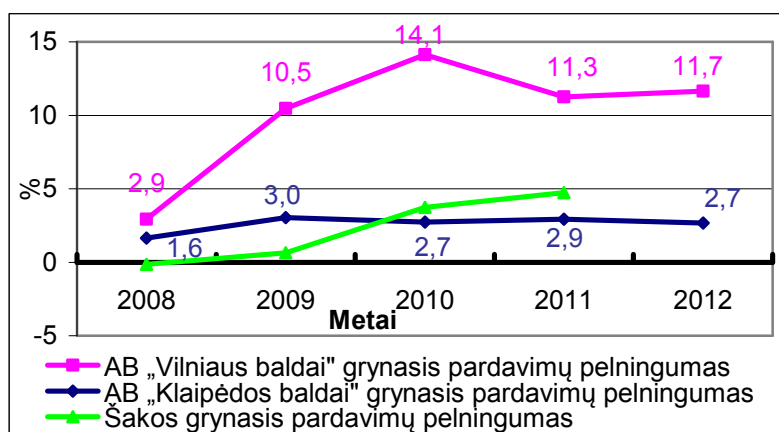
Iš 2.4 lentelės matome, kad tiek AB „Vilniaus baldai“, tiek AB „Klaipėdos baldai“ analizuojamu laikotarpiu taikė skirtingas apyvartinio kapitalo finansavimo strategijas. AB „Vilniaus baldai“ agresyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją taikė 2008 m., kai jos apyvartinis kapitalas buvo minusinis. Nuosaikią - taikė nuo 2009 m. iki 2011 m., kai bendrovės apyvartinis kapitalas kasmet augo. Bendrovės apyvartinis kapitalas sumažėjo per 2012 m., kai buvo taikyta konservatyvi apyvartinio kapitalo finansavimo strategija. AB „Klaipėdos baldai“ analizuojamu laikotarpiu taikė konservatyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją.

Taigi, nėra universalių apyvartinio kapitalo valdymo modelių, idealiai tinkančių konkrečiai įmonei. Finansavimo strategijos pasirinkimą lemia savininkų tikslai, ekonominė aplinka ir vadovų patyrimas, jų veiklos profesionalumas ir skolinto bei nuosavo kapitalo kaštai. Siekiant efektyviai valdyti bendrovės apyvartinį kapitalą, jos vadovas turi pasirinkti racionalią apyvartinio kapitalo finansavimo politiką ir stebėti jos įgyvendinimą įmonės praktikoje.

Vienas iš svarbiausių įmonės vadovų uždavinių – veiksmingai naudoti apyvartinį kapitalą. Prie pagrindinių apyvartinio kapitalo finansų valdymo tikslų galima priskirti nenutrūkstamą įmonės finansinių išteklių užtikrinimą, laiku einamųjų sąskaitų apmokėjimą, aukštą įmonės likvidumo išlaikymą, apyvartinio kapitalo efektyvumo didinimą. Apyvartinio kapitalo valdymas neatsiejamas rizikos ir pelningumo. Grynas apyvartinis kapitalas yra vienas iš įmonės mokumą atspindinčių rodiklių. Apyvartinio kapitalo valdymo veiksmai yra glaudžiai susiję su bendrovės atsargų lygio palaikymu ir valdymu, pirkimų politika. Taigi, toliau analizuosime pagrindinius apyvartinį kapitalą apibūdinančius rodiklius, tokius kaip pelningumo, mokumo ir efektyvumo (apyvartumo) rodiklius.

Norint objektyviai įvertinti įmonės veiklos efektyvumą įvairiais aspektais, jos konkurencingumą ir tęstinumo galimybes, apskaičiuosime pelningumo rodiklius, kuriuos palyginsime su ankstesnių metų rodikliais. Pardavimų pelningumas domina visus rinkos dalyvius, nes parodo įmonės ūkinės veiklos ir pardavimo proceso pelningumą. Atliekant AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pelningumo rodiklių analizę, buvo išanalizuoti trys pagrindinių pelningumo rodiklių grupės rodikliai: grynas pardavimų pelningumas, turto pelningumas ir nuosavo kapitalo pelningumas.

Grynas pardavimų pelningumas įmonės savininkams yra aktualiausias, nes rodo tikrą įmonės pelningumą. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ grynojo pardavimų pelningumo rodiklio dinamika 2008 – 2012 m. laikotarpiu pavaizduota 2.8 pav., o detalūs skaičiavimai pateikti 21 priede.

2.8 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ grynojo pardavimų pelningumo rodiklio dinamika 2008 – 2012 m., procentais

Kaip matyti iš 2.8 paveiksle pateiktų duomenų, grynojo pardavimų pelningumo rodiklis abiejose bendrovėse kito skirtingai. AB „Vilniaus baldai“ analizuojamas rodiklis tendencingai didėjo, išskyrus 2011 m. kai jis sumažėjo ir per 2012 m. išliko beveik nepakitęs. Didžiausia AB „Vilniaus baldai“ grynojo pardavimų pelningumo rodiklio reikšmė buvo 2010 m., kai

kiekvienam paradavimų litui buvo uždirbta 14,12 Lt. grynojo pelno. Per analizuojamą laikotarpį bendrovės grynasis pardavimų pelningumas padidėjo (žr. į 21 priedą) 8,73 proc. dėl 6,66 karto padidėjusio grynojo pelno ir 1,67 karto padidėjusių pardavimo pajamų. AB „Klaipėdos baldai“ grynasis pardavimų pelningumas per analizuojamą laikotarpį kito neženkiai (padidėjo tik 1,03 proc.). AB „Klaipėdos baldai“ didžiausia grynojo pardavimų pelningumo rodiklio reikšmė (3,03 proc.) buvo 2009 m.. Bendrovės žemas grynojo pardavimų pelningumo rodiklio reikšmės lėmė beveik kiekvienais metais mažėjančios pardavimų pajamos. Palyginus bendrovių gautas grynojo pardavimų pelningumo rodiklio reikšmės su orientacinėmis reikšmėmis galime teigti, kad AB „Vilniaus baldai“ grynasis pardavimų pelningumas vertinamas gerai, nes rodiklis kinta nuo 10 proc. iki 25 proc., o AB „Klaipėdos baldai“ - vertinamas nepatenkinamai, nes rodiklis mažesnis nei 5 proc.. AB „Klaipėdos baldai“ mažas grynasis pardavimų pelningumas įspėja, kad įmonės prekių ir paslaugų konkurencingumas smunka.

Išanalizavome, kaip analizuojamu laikotarpiu kito bendrovių grynasis pardavimų pelningumas. Tačiau to ne gana, mums reikia išsiaiškinti, kaip apyvartinio kapitalo valdymas paveikė bendrovių grynojo pardavimų pelningumo pasikeitimą. Iš anksčiau atliktų analizių (žr. į 2.7 pav.) žinome, kad AB „Vilniaus baldai“ pardavimams didėjant - didėja ir apyvartinis kapitalas, o AB „Klaipėdos baldai“ pardavimams didėjant - apyvartinis kapitalas mažėja. Žinant, kad grynajam pardavimų pelningumui turi įtakos grynojo pelno ir pardavimų (o tai reiškia ir apyvartinio kapitalo) pokyčiai, 2.5 lentelėje parodyta (skaičiavimai pateikti 22 priede) šių veiksmų įtaka bendrovių grynajam pardavimų pelningumui.

2.5 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ grynojo pardavimų pelningumo (procentais) pokytis 2008 – 2012 m.

AB "Vilniaus baldai"					
<i>Veiksnių pavadinimas</i>	<i>Grynojo pardavimų pelningumo (%) pokytis</i>				
	<i>2009-2008m.</i>	<i>2010-2009m.</i>	<i>2011-2010m.</i>	<i>2012-2011m.</i>	<i>2012-2008m.</i>
Dėl grynojo pelno (tūkst. Lt.)	8,41	8,23	-0,52	0,00	16,12
Dėl Pardavimų (tūkst. Lt.)	-0,87	-4,57	-2,35	0,40	-0,39
Iš viso	7,5	3,7	-2,9	0,4	8,73
AB "Klaipėdos baldai"					
Dėl grynojo pelno (tūkst. Lt.)	1,14	-0,63	0,98	-0,29	1,20
Dėl Pardavimų (tūkst. Lt.)	0,25	0,33	-0,77	0,03	-0,16
Iš viso	1,4	-0,3	0,2	-0,26	1,04

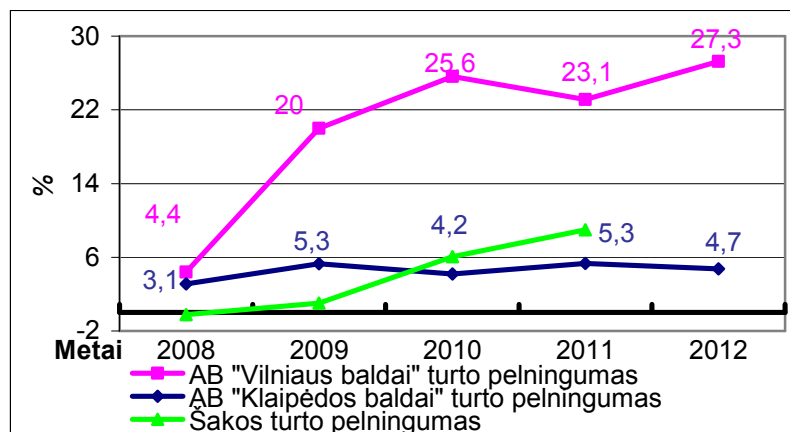
Šaltinis: sudaryta darbo autorės, AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Iš 2.5 lentelės matome, kad AB „Vilniaus baldai“ grynasis pardavimų pelningumas per analizuojamą laikotarpį padidėjo 8,73 proc.. Per 2009 m. grynojo pardavimų pelningumo

didėjimą (7,5 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo (3,87 karto) grynasis pardavimų pelningumas padidėjo 8,41 proc., o dėl pardavimų pajamų padidėjimo (8,32 proc.) grynasis pardavimų pelningumas sumažėjo 0,87 proc. *Per 2010 m.* grynojo pardavimų pelningumo didėjimą (3,7 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo (1,78 karto) grynasis pardavimų pelningumas padidėjo 8,23 proc., o dėl pardavimų pajamų padidėjimo (1,32 karto) grynasis pardavimų pelningumas sumažėjo 4,57 proc.. *Per 2011 m.* grynojo pardavimų pelningumo sumažėjimą (2,9 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno sumažėjimo (3,68 proc.) grynasis pardavimų pelningumas sumažėjo 0,52 proc., o dėl pardavimų pajamų padidėjimo (20,87 proc.) grynasis pardavimų pelningumas sumažėjo 2,35 proc.. *Per 2012 m.* grynojo pardavimų pelningumo didėjimą lėmė pardavimo pajamų sumažėjimas. Sumažėjus pardavimo pajamos 3,45 proc. grynasis pardavimų pelningumas padidėjo 0,4 proc..

AB „Klaipėdos baldai“ grynasis pardavimų pelningumas per analizuojamą laikotarpį padidėjo tik 1,03 proc.. *Per 2009 m.* grynojo pardavimų pelningumo didėjimą (1,39 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo (1,69 karto) grynasis pardavimų pelningumas padidėjo 1,14 proc., o dėl pardavimų pajamų sumažėjimo (8,25 proc.) grynasis pardavimų pelningumas padidėjo 0,25 proc. *Per 2010 m.* grynojo pardavimų pelningumo sumažėjimą (0,3 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno sumažėjimo (20,69 proc.) grynasis pardavimų pelningumas sumažėjo 0,63 proc., o dėl pardavimų pajamų sumažėjimo (12,07 proc.) grynasis pardavimų pelningumas padidėjo 0,33 proc.. *Per 2011 m.* grynojo pardavimų pelningumo padidėjimą (0,2 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo (35,67 proc.) grynasis pardavimų pelningumas padidėjo 0,98 proc., o dėl pardavimų pajamų padidėjimo (26,22 proc.) grynasis pardavimų pelningumas sumažėjo 0,77 proc.. *Per 2012 m.* grynojo pardavimų pelningumo sumažėjimą (0,26 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: sumažėjus grynajam pelnui apie 10 proc., grynasis pardavimų pelningumas sumažėjo 0,29 proc., o pardavimo pajamos sumažėjus 1,08 proc. grynasis pardavimų pelningumas padidėjo 0,03 proc..

Toliau analizuosime *turto pelningumą*, kuris parodo įmonės ilgalaikio ir trumpalaikio turto naudojimo efektyvumą, vadovų sugebėjimą jį valdyti ir kontroliuoti. Pagal turto pelningumą galima įvertinti įmonės ūkinę, gamybinę ir investicinę veiklą. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumo rodikliai, parodantys kiek litų grynojo pelno tenka kiekvienam turto piniginiam vienetui, pateikiami 2.9 paveiksle.

2.9 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumo rodiklių dinamika 2008 – 2012 m., procentais

Analizuojant bendrovių turto pelningumo rodiklius (2.9 pav.) matome, kad tiek AB „Vilniaus baldai“, tiek AB „Klaipėdos baldai“ turto rodikliai turėjo skirtingas kitimo tendencijas. Analizuojamu laikotarpiu efektyviau turimą turtą panaudojo AB „Vilniaus baldai“. AB „Vilniaus baldai“ turto pelningumas per analizuojamą laikotarpį padidėjo 6,22 karto (žr. į 21 priedą). Didžiausia nagrinėjamo rodiklio reikšmė užfiksuota 2012 m., kai vienam turto litui teko 27,25 Lt. grynojo pelno. Rodiklio didėjimą lėmė daugiau nei 6,6 kartus arba 22,8 mln. Lt. išaugęs įmonės grynasis pelnas, kuris didėjo dėl 67,35 proc. išaugusių pardavimų. UAB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumo rodiklis per analizuojamą laikotarpį kito nuo 3,12 proc. (2008 m.) iki 4,73 proc. (2012 m.). Rodiklio didėjimą įtakojo 64,15 proc. padidėjęs grynasis pelnas ir tik 8,08 proc. padidėjęs turtas. Pagal Statistikos departamento orientacinį turto pelningumo vertinimo lygį AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumo rodiklis vertinamas neigiamai (rodiklio reikšmė mažesnė nei 8 proc.), o AB „Vilniaus baldai“ – labai gerai (vidutinė reikšmė (20,08 proc.) yra didesnė nei 20 proc.). Palyginę vidutines (žr. į 34 priedą) abiejų bendrovių turto pelningumo reikšmes su analogiška šakos vidutine reikšme (5,15 proc.) matome, kad AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumas (4,54 proc.) yra mažesni už šakos vidutinę reikšmę ir tai reiškia, kad jis vertinamas blogai, o AB „Vilniaus baldai“ (20,08 proc.) – apie keturis kartus viršija šakos vidurkį ir vertinamas labai gerai.

Toliau analizuosime, kaip apyvartinio kapitalo valdymas (didinant ar mažinant trumpalaikį ir ilgalaikį turtą) veikė bendrovių turto pelningumo pasikeitimą. Žinant, kad turto pelningumą įtakoja grynojo pelno, ilgalaikio ir trumpalaikio turto pokyčiai, 2.6 lentelėje parodyta (skaičiavimai pateikti 23 priede), kaip šie veiksniai įtakoja bendrovių turto pelningumą analizuojamu laikotarpiu.

2.6 lentelė

**AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumo (procentais) pokytis
2008 – 2012 m.**

AB "Vilniaus baldai"					
Veiksnių pavadinimas	Turto pelningumo (%) pokytis				
	2009-2008m.	2010-2009m.	2011-2010m.	2012-2011m.	2012-2008m.
Dėl grynojo pelno (Tūkst. Lt.)	12,59	15,73	-0,94	0,00	27,38
Dėl ilgalaikio turto (tūkst. Lt.)	0,79	1,98	0,11	-1,68	1,20
Dėl trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	2,24	-12,08	-1,66	5,80	-5,70
Iš viso	15,6	5,6	-2,5	4,1	22,9
AB "Klaipėdos baldai"					
Dėl grynojo pelno (Tūkst. Lt.)	2,16	-1,10	1,49	-0,53	2,03
Dėl ilgalaikio turto (tūkst. Lt.)	0,16	0,38	-0,26	0,04	0,33
Dėl trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	-0,13	-0,41	-0,08	-0,12	-0,74
Iš viso	2,2	-1,1	1,2	-0,6	1,6

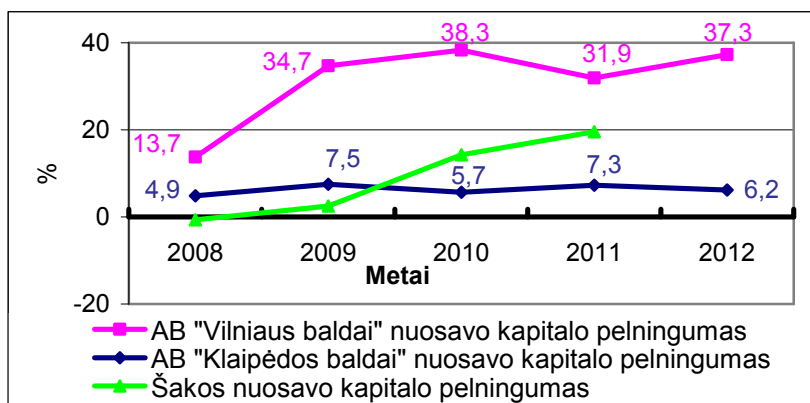
Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Iš 2.6 lentelės matome, kad AB „Vilniaus baldai“ turto pelningumas per analizuojamą laikotarpį padidėjo 22,9 proc.. Per 2009 m. turto pelningumo didėjimą (15,6 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo turto pelningumas padidėjo 12,59 proc., dėl ilgalaikio turto sumažėjimo (10,61 proc.) turto pelningumas padidėjo 0,79 proc. ir dėl trumpalaikio turto sumažėjimo (18,4 proc.) turto pelningumas padidėjo 2,24 proc.. Per 2010 m. turto pelningumo didėjimą (5,6 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo turto pelningumas padidėjo 15,73 proc., dėl ilgalaikio turto sumažėjimo (11,94 proc.) turto pelningumas padidėjo 1,98 proc. ir dėl trumpalaikio turto padidėjimo (79,85 proc.) turto pelningumas sumažėjo 12,08 proc.. Per 2011 m. turto pelningumo sumažėjimą (2,5 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno sumažėjimo (3,68 proc.) turto pelningumas sumažėjo 0,94 proc., dėl ilgalaikio turto sumažėjimo (1,53 proc.) turto pelningumas padidėjo 0,11 proc. ir dėl trumpalaikio turto padidėjimo (9,91 proc.) turto pelningumas sumažėjo 1,66 proc.. Per 2012 m. turto pelningumo didėjimą (4,1 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl ilgalaikio turto didėjimo (30,47 proc.) turto pelningumas sumažėjo 1,68 proc., o dėl trumpalaikio turto mažėjimo (30,88 proc.) turto pelningumas padidėjo 5,8 proc..

AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumas per analizuojamą laikotarpį padidėjo 1,6 proc.. Per 2009 m. turto pelningumo didėjimą (2,2 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo turto pelningumas padidėjo 2,16 proc., dėl ilgalaikio turto sumažėjimo (6,01 proc.) turto pelningumas padidėjo 0,16 proc. ir dėl trumpalaikio turto padidėjimo (4,74 proc.) turto pelningumas sumažėjo 0,13 proc.. Per 2010 m. turto

pelningumo sumažėjimą (1,1 proc.) įtakėjo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno sumažėjimo turto pelningumas sumažėjo 1,1 proc., dėl ilgalaikio turto sumažėjimo (17,51 proc.) turto pelningumas padidėjo 0,38 proc. ir dėl trumpalaikio turto padidėjimo (17,01 proc.) turto pelningumas sumažėjo 0,41 proc.. Per 2011 m. turto pelningumo didėjimą (1,2 proc.) įtakėjo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo turto pelningumas padidėjo 1,49 proc., dėl ilgalaikio turto padidėjimo (12,21 proc.) turto pelningumas sumažėjo 0,26 proc. ir dėl trumpalaikio turto padidėjimo (2,5 proc.) turto pelningumas sumažėjo 0,08 proc.. Per 2012 m. turto pelningumo sumažėjimą (0,6 proc.) įtakėjo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno sumažėjimo turto pelningumas sumažėjo 0,53 proc., dėl ilgalaikio turto sumažėjimo (1,87 proc.) turto pelningumas padidėjo 0,04 proc., o dėl trumpalaikio turto padidėjimo (4,33 proc.) turto pelningumas sumažėjo 0,12 proc.

Įvardinę veiksnius lėmusius turto pelningumą, toliau analizuosime bendrovių *nuosavo kapitalo pelningumo* rodiklius, nes jie atspindi savininkų investicijų pelningumą. Rodiklių skaičiavimai pateikti 21 priede, o 2.10 paveiksle pateikta AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ nuosavo kapitalo pelningumo rodiklių dinamika 2008 - 2012 m.

2.10 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ nuosavo kapitalo pelningumo rodiklių dinamika 2008 - 2012 m., procentais

Iš 2.10 pav. matome, kad analizuojamu laikotarpiu AB „Vilniaus baldai“ nuosavo kapitalo pelningumas ženkliai didesnis nei AB „Klaipėdos baldai“. Bendrovės nuosavo kapitalo pelningumas kiekvienais metais (išskyrus 2011 m.) tendencingai didėjo. Didžiausia nagrinėjamo rodiklio reikšmė buvo 2010 m., kai vienam nuosavo kapitalo litui teko 38,3 Lt. grynojo pelno. Tuo tarpu AB „Klaipėdos baldai“ nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis per tą patį laikotarpį kito nepastoviai, bet per visą analizuojamą laikotarpį padidėjo 1,3 proc. Didžiausia nagrinėjamo rodiklio reikšmės užfiksuotos 2009 m. ir 2011 m., kai vienam nuosavo kapitalo litui teko apie 7 Lt. grynojo pelno. Palyginę abiejų bendrovių nuosavo kapitalo pelningumo reikšmes su analogiška šakos reikšme matome, kad AB „Klaipėdos baldai“ nuosavo kapitalo pelningumas nuo 2009 m. vidurio tapo mažesnis už šakos reikšmę.

Vadovaudamiesi orientacinėmis reikšmėmis ir šakos vidurkiu galime teigti, kad pasiektas nepatenkinamas vertinimo lygis (rodiklio reikšmės yra mažesnė nei 10 proc.), todėl jis vertinamas blogai. AB „Vilniaus baldai“ – visą analizuojamą laikotarpį buvo ženkliai didesnis už šakos reikšmę. Palyginę gautas reikšmes su orientacinėmis reikšmėmis matome, kad pasiektas labai geras vertinimo lygis, nes rodiklio reikšmės yra didesnės nei 30 proc..

Toliau analizuosime, kaip apyvartinio kapitalo valdymas įtakojo bendrovių nuosavo kapitalo pelningumo pasikeitimą. Kadangi nuosavo kapitalo pelningumas priklauso nuo grynojo pardavimo pelningumo, turto apyvartumo ir kapitalo struktūros, o šiuos veiksnus tiesiogiai veikia apyvartinio kapitalo valdymas, todėl analizuosime, kaip grynojo pelno ir nuosavo kapitalo pokyčiai įtakoja nuosavo kapitalo pelningumą. 2.7 lentelėje (skaičiavimai pateikti 24 priede) parodyta grynojo pelno ir nuosavo kapitalo pokyčių įtaka nuosavo kapitalo pelningumui.

2.7 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ nuosavo kapitalo pelningumo (procentais) pokytis 2008 – 2012 m.

AB "Vilniaus baldai"					
Veiksnių pavadinimas	Nuosavo kapitalo pelningumo (%) pokytis				
	2009-2008m.	2010-2009m.	2011-2010m.	2012-2011m.	2012-2008m.
Dėl grynojo pelno (tūkst. Lt.)	39,49	27,33	- 1,41	0,00	
Dėl nuosavo kapitalo (tūkst. Lt.)	- 8,49	-23,77	- 4,95	5,34	
Iš viso	21,0	3,6	- 6,4	5,3	23,5
AB "Klaipėdos baldai"					
Dėl grynojo pelno (tūkst. Lt.)	3,38	-1,56	2,02	-0,72	
Dėl nuosavo kapitalo (tūkst. Lt.)	-0,73	-0,30	-0,41	-0,37	
Iš viso	2,7	-1,9	1,6	-1,1	1,3

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Iš 2.7 lentelės matome, kad AB „Vilniaus baldai“ nuosavo kapitalo pelningumas per analizuojamą laikotarpį padidėjo 23,5 proc.. Per 2009 m. nuosavo kapitalo pelningumo didėjimą (21 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo nuosavo kapitalo pelningumas padidėjo 39,49 proc., o dėl nuosavo kapitalo padidėjimo (53,23 proc.) jo pelningumas sumažėjo 18,49 proc. Per 2010 m. nuosavo kapitalo pelningumo didėjimą (3,6 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo nuosavo kapitalo pelningumas padidėjo 27,33 proc., o dėl nuosavo kapitalo padidėjimo (62,07 proc.) jo pelningumas sumažėjo 23,77 proc.. Per 2011 m. nuosavo kapitalo pelningumo sumažėjimą (6,4 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno sumažėjimo nuosavo kapitalo pelningumas sumažėjo 1,41 proc., o dėl nuosavo kapitalo padidėjimo (15,51 proc.) jo

pelningumas sumažėjo 4,95 proc.. *Per 2012 m.* nuosavo kapitalo pelningumo didėjimą įtakojo nuosavo kapitalo sumažėjimas. Sumažėjus nuosavam kapitalui 14,33 proc. jo pelningumas padidėjo 5,34 proc..

AB „Klaipėdos baldai“ nuosavo kapitalo pelningumas per analizuojamą laikotarpį padidėjo 1,3 proc.. *Per 2009 m.* nuosavo kapitalo pelningumo didėjimą (2,7 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo nuosavo kapitalo pelningumas padidėjo 3,38 proc., o dėl nuosavo kapitalo padidėjimo (9,64 proc.) jo pelningumas sumažėjo 0,73 proc. *Per 2010 m.* nuosavo kapitalo pelningumo sumažėjimą (1,9 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno sumažėjimo nuosavo kapitalo pelningumas sumažėjo 1,56 proc., dėl nuosavo kapitalo padidėjimo (5,31 proc.) jo pelningumas sumažėjo 0,3 proc.. *Per 2011 m.* nuosavo kapitalo pelningumo padidėjimą (1,6 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: dėl grynojo pelno padidėjimo nuosavo kapitalo pelningumas padidėjo 2,02 proc., o dėl nuosavo kapitalo padidėjimo (5,63 proc.) jo pelningumas sumažėjo 0,41 proc.. *Per 2012 m.* nuosavo kapitalo pelningumo sumažėjimą (1,1 proc.) įtakojo sekantys veiksniai: sumažėjus grynajam pelnui nuosavo kapitalo pelningumas sumažėjo 0,72 proc., o padidėjus nuosavam kapitalui (5,91 proc.) jo pelningumas sumažėjo 0,37 proc..

Apibendrinant apyvartinio kapitalo pelningumo rodiklių analizę galima teigti, kad tiek UAB „Vilniaus baldai“, tiek UAB „Klaipėdos baldai“ analizuojamu laikotarpiu dirbo pelningai, tačiau pelningumo rodikliai skyrėsi iš esmės: AB „Vilniaus baldai“ analizuoti pelningumo rodikliai buvo vertinami labai gerai, o AB „Klaipėdos baldai“ – nepatenkinamai.

Kiekvienai įmonei svarbiausia yra sugebėti įvykdyti savo įsipareigojimus. Nesugebėdama to padaryti įmonė gali prarasti savo autoritetą, sugebėjimą konkuruoti rinkoje. Kreditoriai su tokiais klientais nelinkę sudarinėti sandorių. Kadangi mokumo arba likvidumo rodikliai apibūdina įmonių finansinį patikimumą bei įmonės pajėgumą įvykdyti trumpalaikius įsipareigojimus, todėl toliau analizuosime bendrovių mokumo rodiklius.

Kiekvienas įmonės vadovas, siekdamas išvengti rizikos arba ją minimizuoti, turi nuolat stebėti ir vertinti visas galimas rizikos rūšis. Rizika labiausiai susijusi su įmonės mokumu. Įmonė, planuodama trumpalaikį turtą, turi išlaikyti grynųjų pinigų, pirkėjų įsiskolinimo ir atsargų balansą. Mokumo rodikliai apibūdina įmonės gebėjimą reaguoti į nenumatytas aplinkybes. Analizuojant bendrovių mokumą, skaičiuojami pagrindiniai bendrojo trumpalaikio mokumo, greito trumpalaikio mokumo bei apyvartinio kapitalo rodikliai. AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" trumpalaikio mokumo rodiklių 2008 – 2012 m. dinamika pavaizduota 2.8 lentelėje (skaičiavimai pateikti 25 priede).

2.8 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio mokumo rodikliai ir jų dinamika 2008 – 2012 m.

<i>Rodikliai</i>	<i>Bendrovės pavadinimas</i>	<i>2008m</i>	<i>2009m</i>	<i>2010m.</i>	<i>2011m</i>	<i>2012m.</i>	<i>Didėjimo tempas (y_n / y_1)</i>
Bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas	AB „Vilniaus baldai“	0,96	1,50	2,48	2,80	2,43	2,54
	AB „Klaipėdos baldai“	2,01	2,38	8,50	5,60	3,31	4,36
Greitasis trumpalaikio mokumo koeficientas	AB „Vilniaus baldai“	0,73	1,02	1,86	2,35	1,68	2,29
	AB „Klaipėdos baldai“	1,31	1,72	6,20	4,36	2,23	1,69
Skirtumas tarp BTMK ir GTMK	AB „Vilniaus baldai“	0,22	0,48	0,61	0,45	0,75	
	AB „Klaipėdos baldai“	0,69	0,66	2,30	1,24	1,08	
Labai greito trumpalaikio mokumo koeficientas	AB „Vilniaus baldai“	0,00	0,00	0,01	0,06	0,13	646,81
	AB „Klaipėdos baldai“	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	2,64
Absolūtus trumpalaikio mokumo koeficientas	AB „Vilniaus baldai“	0,00	0,00	0,01	0,06	0,13	646,81
	AB „Klaipėdos baldai“	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	2,64
Trumpalaikio įsiskolinimo koeficientas	AB „Vilniaus baldai“	0,61	0,37	0,29	0,27	0,25	0,41
	AB „Klaipėdos baldai“	0,25	0,22	0,07	0,11	0,18	0,74
Apyvartinio kapitalo manevringumo koeficientas	AB „Vilniaus baldai“	-4,98	0,96	0,41	0,25	0,53	-0,11
	AB „Klaipėdos baldai“	0,69	0,48	0,31	0,27	0,47	0,68

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Nagrinėjant AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ *bendrojo trumpalaikio mokumo koeficiento rodiklius*, iš 2.8 lentelėje pateiktų duomenų matome, kad AB „Klaipėdos baldai“ bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas analizuojamu laikotarpiu didėjo ir buvo ženkliai (apie 2 kartus) didesnės nei AB „Vilniaus baldai“. Didžiausia AB „Klaipėdos baldai“ analizuojamo rodiklio reikšmė užfiksuota 2010 m. (8,5), kai bendrovės trumpalaikiai įsipareigojimai buvo ženkliai sumažėję (net 67,26 proc.). AB „Vilniaus baldai“ analizuojamu laikotarpiu bendrojo trumpalaikio mokumo rodiklis kiekvienais metais (išskyrus 2012 m.) didėjo (išaugo 2,54 kart). Jo didėjimą įtakojo padidėjęs trumpalaikis turtas. Pagal Statistikos departamento bendrojo trumpalaikio mokumo vertinimo lygį, UAB „Vilniaus baldai“ rodiklio reikšmė neženkliai viršijo nustatyto saugos slenkstį (1,2 iki 2), todėl galima teigti, kad analizuojamu laikotarpiu įmonė išlaikė finansinę pusiausvyrą ir galėjo įvykdyti savo trumpalaikius įsipareigojimus. Tačiau AB „Klaipėdos baldai“ (4,36) vidutinė rodiklio reikšmė buvo didesnė kaip 2,5, o tai reiškia, kad jos vadovai nemokėjo tinkamai naudoti turimo turto ir jį „išaldė“. Tačiau didelė bendrojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmė yra patenkinti bendrovių skolininkai, nes jų investicijos saugesnė.

Toliau išsiaiškinsime, kaip pasikeitus grynojo apyvartinio kapitalo apimčiai (trumpalaikis turtas minus trumpalaikiai įsipareigojimai), pasikeitė bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo sudedamųjų dalių pokyčių įtaka bendrajam trumpalaikiui mokumui parodyta 2.9 lentelėje (skaičiavimai pateikti 26 priede).

2.9 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ bendrojo trumpalaikio mokumo pokytis 2008 – 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“					
<i>Veiksnių pavadinimas</i>	<i>Bendrojo trumpalaikio mokumo koeficiento pokytis</i>				
	<i>2009-2008m.</i>	<i>2010-2009m.</i>	<i>2011-2010m.</i>	<i>2012-2011m.</i>	<i>Pokytis 2012-2008m.</i>
Dėl trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	- 0,18	1,20	0,25	- 0,86	
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	0,72	- 0,23	0,08	0,50	
Iš viso	0,55	0,97	0,32	- 0,37	1,48
AB „Klaipėdos baldai“					
Dėl trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	0,10	0,40	0,21	0,24	
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	0,28	5,72	-3,12	-2,53	
Iš viso	0,37	6,12	-2,90	-2,29	1,30

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Iš 2.9 lentelės matome, kad analizuojamu laikotarpiu AB „Vilniaus baldai“ bendrojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmė padidėjo 1,48 punkto. *Per 2009 m.* bendrojo trumpalaikio mokumo padidėjimą (0,55) įtakojo sekantys veiksniai: dėl trumpalaikio turto sumažėjimo analizuojamo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,18 punkto, o dėl trumpalaikių įsipareigojimų sumažėjimo 48,13 proc. rodiklio reikšmė padidėjo 0,72 punkto. *Per 2010 m.* bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas padidėjo 0,97 punkto ir šį pasikeitimą įtakojo sekantys veiksniai: dėl trumpalaikio turto padidėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 1,2 punkto, o dėl išaugusių (9,15 proc.) trumpalaikių įsipareigojimų rodiklio reikšmė sumažėjo 0,23 punkto. *Per 2011 m.* bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas padidėjo 0,32 punkto dėl sekančių veiksmių: dėl trumpalaikio turto padidėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,25 punkto, o dėl trumpalaikių įsipareigojimų sumažėjimo (2,81 proc.) rodiklio reikšmė padidėjo 0,08 punkto. *Per 2012 m.* bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas sumažėjo 0,37 punkto ir tai įtakojo sekantys veiksniai: dėl trumpalaikio turto sumažėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,86 punkto, o dėl trumpalaikių įsiskolinimų sumažėjimo (20,38 proc.) rodiklis padidėjo 0,5 punkto.

AB „Klaipėdos baldai“ analizuojamu laikotarpiu bendrojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmė padidėjo 1,3 punkto. *Per 2009 m.* bendrojo trumpalaikio mokumo

padidėjimą 0,37 punkto įtakojo sekantys veiksniai: dėl trumpalaikio turto padidėjimo analizuojamo rodiklio reikšmė padidėjo 0,1 punkto, o dėl trumpalaikių įsipareigojimų sumažėjimo 11,68 proc. rodiklio reikšmė padidėjo 0,28 punkto. *Per 2010 m.* bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas padidėjo 6,12 punkto ir šį pasikeitimą įtakojo sekantys veiksniai: dėl trumpalaikio turto padidėjimo nagrinėjamo rodiklio reikšmė padidėjo 0,4 punkto, o dėl ženkliai sumažėjusių (67,26 proc.) trumpalaikių įsipareigojimų rodiklio reikšmė padidėjo 5,72 punkto. *Per 2011 m.* bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas sumažėjo 2,9 punkto dėl sekančių veiksnių: dėl trumpalaikio turto padidėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,21 punkto, o dėl trumpalaikių įsipareigojimų padidėjimo (55,7 proc.) rodiklio reikšmė sumažėjo 3,12 punkto. *Per 2012 m.* bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas sumažėjo 2,29 punkto ir tai įtakojo sekantys veiksniai: dėl trumpalaikio turto padidėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,24 punkto, o dėl trumpalaikių įsiskolinimų padidėjimo (76,69 proc.) rodiklio reikšmė sumažėjo 2,53 punkto.

Iš 2.8 lentelės matome, kad AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ *greitojo trumpalaikio mokumo rodikliai* per nagrinėjamą laikotarpį turėjo nepastovią kitimo tendenciją. Aukščiausia AB „Vilniaus baldai“ greitojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmės buvo 2011 m., atitinkamai AB „Klaipėdos baldai“ – 2010 m. Aukštas abiejų bendrovių nagrinėjamo rodiklio reikšmės lėmė per visą analizuojamą laikotarpį buvę didžiausi trumpalaikio turto dydžiai. Pagal Statistikos departamento greitojo trumpalaikio mokumo vertinimo lygį, abiejų bendrovių greitojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmės buvo vertinamos labai gerai (didesnės nei 1 proc.). Kadangi apyvartinio kapitalo valdymas yra tiesiogiai susijęs su trumpalaikio turto, atsargų ir trumpalaikių įsipareigojimų valdymu, todėl toliau analizuosime, šių veiksnių įtaką AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ greitojo trumpalaikio mokumo rodikliams. Ji parodyta 2.10 lentelėje, o detalūs skaičiavimai pateikti 27 priede.

2.10 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ greito trumpalaikio mokumo koeficiento pasikeitimą įtakojantys veiksniai 2008 - 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“					
Veiksnių pavadinimas	Greitojo trumpalaikio mokumo koeficiento pokytis				
	2009-2008 m.	2010-2009 m.	2011-2010 m.	2012-2011m.	Pokytis 2012-2008m.
Dėl greitai parduodamo trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	- 0,20	1,01	0,42	- 1,01	
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	0,49	- 0,17	0,07	0,34	
Iš viso	0,29	0,84	0,48	- 0,67	0,95

2.10 lentelės tęsinys

AB „Klaipėdos baldai“					
Dėl greitai parduodamo trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	0,20	0,31	0,59	-0,43	
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	0,20	4,17	-2,43	-1,71	
Iš viso	0,40	4,49	-1,84	-2,14	0,91

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Iš 2.10 lentelės matome, kad AB „Vilniaus baldai“ analizuojamu laikotarpiu greitojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmė padidėjo 0,95 punkto. Per 2009 m. greitojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmė padidėjo 0,29 punkto ir šį augimą sąlygojo šie veiksniai: dėl greitai parduodamo turto sumažėjimo nagrinėjamo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,2 punkto, o dėl trumpalaikių įsipareigojimų sumažėjimo - rodiklio reikšmė padidėjo 0,49 punkto. *Per 2010 m.* greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas padidėjo 0,84 punkto ir šį pasikeitimą įtakojo sekantys veiksniai: dėl greitai parduodamo turto padidėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 1,01 punkto, o dėl išaugusių trumpalaikių įsipareigojimų rodiklio reikšmė sumažėjo 0,17 punkto. *Per 2011 m.* greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas padidėjo 0,48 punkto dėl sekančių veiksnių: dėl greitai parduodamo turto padidėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,42 punkto, o dėl trumpalaikių įsipareigojimų sumažėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,07 punkto. *Per 2012 m.* greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas sumažėjo 0,67 punkto ir tai įtakojo sekantys veiksniai: dėl greitai parduodamo turto sumažėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 1,01 punkto, o dėl trumpalaikių įsiskolinimų sumažėjimo – rodiklio reikšmė padidėjo 0,34 punkto.

AB „Klaipėdos baldai“ analizuojamu laikotarpiu greitojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmė padidėjo 0,91 punkto. *Per 2009 m.* greitojo trumpalaikio mokumo padidėjimą 0,4 punkto įtakojo sekantys veiksniai: dėl greitai parduodamo turto padidėjimo analizuojamo rodiklio reikšmė padidėjo 0,2 punkto ir dėl trumpalaikių įsipareigojimų sumažėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,2 punkto. *Per 2010 m.* greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas padidėjo 4,49 punkto ir šį pasikeitimą įtakojo sekantys veiksniai: dėl greitai parduodamo turto padidėjimo nagrinėjamo rodiklio reikšmė padidėjo 0,31 punkto, o dėl ženkliai sumažėjusių trumpalaikių įsipareigojimų rodiklio reikšmė padidėjo 4,17 punkto. *Per 2011 m.* greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas sumažėjo 1,84 punkto dėl sekančių veiksnių: dėl greitai parduodamo turto padidėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,59 punkto, o dėl trumpalaikių įsipareigojimų padidėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 2,43 punkto. *Per 2012 m.* greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas sumažėjo 2,14 punkto ir tai įtakojo sekantys veiksniai: dėl greitai parduodamo turto sumažėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,43 punkto, o dėl trumpalaikių įsiskolinimų padidėjimo - rodiklio reikšmė sumažėjo 1,71 punkto.

Atliekant trumpalaikio mokumo analizę, svarbu nustatyti bendrojo ir greitojo trumpalaikio mokumo rodiklių skirtumą. Pažymėtina tai, kad šių rodiklių skirtumas turėtų būti nedidelis. Iš 2.8 lentelės matome, kad analizuojamu laikotarpiu didžiausią atotrūkį tarp šių mokumo rodiklių turėjo AB „Klaipėdos baldai“ (2010 m.). Didelis šių rodiklių skirtumas (vidutiniškai apie 1,19) rodo, kad atsargos labai veikia greitąjį trumpalaikį mokumą, t.y., įmonėje yra susikaupusių atsargų, kurios laikomos nelikvidžiomis. Todėl galima daryti išvadą, kad analizuojamu laikotarpiu AB „Klaipėdos baldai“ nenaudojamose atsargose buvo įšaldyta nemaža dalis įmonės lėšų. AB „Vilniaus baldai“ šių rodiklių skirtumas yra nedidelis, o tai reiškia, kad analizuojamu laikotarpiu įmonės lėšos buvo panaudojamos efektyviai.

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ *labai greito trumpalaikio mokumo koeficiento ir absoliutaus trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmės*, kurias skaičiuojant laikomasi prielaidos, kad likvidus turtas yra tik gryniesi pinigai - analizuojamu laikotarpiu buvo vienodos, nes abi bendrovės analizuojamu laikotarpiu vertybinių popierių neturėjo. Bendrovių žemas nagrinėjamo rodiklio reikšmės įtakojo mažos grynųjų pinigų sumos. Kadangi pagal Statistikos departamento labai greito trumpalaikio mokumo vertinimo lygį šio rodiklio reikšmė neturėtų būti mažesnė kaip 0,2 - 0,25 proc., todėl galima teigti, kad abi bendrovės turi didelių sunkumų turimais pinigais apmokėdama trumpalaikes skolas. Tačiau kita vertus negerai, jei bendrovė turi sukaupusi daug „nedirbančių“ pinigų, nes jie turi būti įtraukti į apyvartą.

Toliau nagrinėjant bendrovių *trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento rodiklius* nustatyta, kad AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio įsiskolinimo rodikliai per analizuojamą laikotarpį turėjo mažėjimo tendencijas. AB „Vilniaus baldai“ rodiklis sumažėjo nuo 0,61 (2008 m.) iki 0,25 (2012 m.). Rodiklio mažėjimą įtakojo 56,19 proc. sumažėję trumpalaikiai įsipareigojimai ir 11,48 proc. padidėjęs trumpalaikis turtas. AB „Klaipėdos baldai“ rodiklio mažėjimą 36 proc. įtakojo padidėjęs 31,06 proc. trumpalaikis turtas bei 48,76 proc. sumažėję trumpalaikiai įsipareigojimai. AB „Klaipėdos baldai“ analizuojamu laikotarpiu vidutiniškai vienam turto litui teko 0,17 lt. trumpalaikių įsiskolinimų, tuo tarpu AB „Vilniaus baldai“ vidutiniškai vienam turto litui teko 0,36 Lt. Pagal Statistikos departamento trumpalaikio įsiskolinimo vertinimo lygį, abiejų bendrovių trumpalaikio įsiskolinimo koeficientai vertinami gerai, nes reikšmės buvo mažesnės kaip 0,4.

Siekiant išsiaiškinti, kaip apyvartinio kapitalo valdymas (trumpalaikių įsipareigojimų valdymas, trumpalaikio ir ilgalaikio turto valdymas) analizuojamu laikotarpiu įtakojo AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio įsiskolinimo rodiklius sudaryta 2.11 lentelė (detalūs skaičiavimai pateikti 28 priede).

2.11 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento pasikeitimą įtakojantys veiksniai 2008 - 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“					
<i>Veiksnių pavadinimas</i>	<i>Trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento pokytis</i>				
	<i>2009-2008 m.</i>	<i>2010-2009m.</i>	<i>2011-2010m.</i>	<i>2012-2011m.</i>	<i>Pokytis 2012-2008m.</i>
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	- 0,29	0,03	- 0,01	- 0,05	
Dėl turto (tūkst. Lt.)	0,06	- 0,11	- 0,02	0,04	
Iš viso	- 0,24	- 0,08	- 0,03	- 0,02	- 0,36
AB „Klaipėdos baldai“					
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	-0,03	-0,15	0,04	0,08	
Dėl turto (tūkst. Lt.)	0,00	0,00	-0,01	0,00	
Iš viso	-0,03	-0,15	0,03	0,08	-0,07

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Iš 2.11 lentelės matome, kad AB „Vilniaus baldai“ analizuojamu laikotarpiu trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento rodiklis sumažėjo 0,36 punkto. *Per 2009 m.* trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento mažėjimą (0,24 punkto) įtakoję sekantys veiksniai: dėl trumpalaikių įsipareigojimų sumažėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,29 punkto, dėl ilgalaikio turto sumažėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,01 punkto ir dėl trumpalaikio turto sumažėjimo rodiklis padidėjo 0,04 punkto. *Per 2010 m.* trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento sumažėjimą 0,08 punkto įtakoję sekantys veiksniai: dėl trumpalaikių įsiskolinimų padidėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,03 punkto, dėl ilgalaikio turto sumažėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,02 punkto ir dėl trumpalaikio turto padidėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,14 punkto. *Per 2011 m.* trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento sumažėjimą 0,03 punkto įtakoję sekantys veiksniai: dėl trumpalaikių įsipareigojimų sumažėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,01 punkto., dėl ilgalaikio turto sumažėjimo rodiklio reikšmė nepakito padidėjo, o dėl trumpalaikio turto padidėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,02 punkto. *Per 2012 m.* trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento mažėjimą 0,02 punkto įtakoję sekantys veiksniai: dėl trumpalaikių įsiskolinimų sumažėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,05 punkto, dėl ilgalaikio turto padidėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,02 punkto, o dėl trumpalaikio turto mažėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,05punkto.

AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento reikšmė per analizuojamą laikotarpį sumažėjo 0,07 punkto. *Per 2009 m.* trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento mažėjimą (0,03 punkto) įtakoję sekantys veiksniai: dėl trumpalaikių įsiskolinimų sumažėjimo nagrinėjamo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,03 punkto, dėl ilgalaikio turto sumažėjimo rodiklis padidėjo 0,01 punkto ir dėl trumpalaikio turto padidėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,01

punkto. *Per 2010 m.* trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento mažėjimą (0,15 punkto) įtakojo sekantys veiksniai: dėl trumpalaikių įsipareigojimų sumažėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,15 punkto, dėl ilgalaikio turto sumažėjimo rodiklis padidėjo 0,01 punkto ir dėl trumpalaikio turto padidėjimo rodiklis sumažėjo 0,01 punkto. *Per 2011 m.* trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento didėjimą (0,03 punkto) įtakojo sekantys veiksniai: dėl trumpalaikių įsiskolinimų padidėjimo rodiklio reikšmė padidėjo 0,04 punkto, dėl ilgalaikio turto padidėjimo rodiklio reikšmė sumažėjo 0,01 punkto ir dėl trumpalaikio turto padidėjimo rodiklio reikšmė nepakito. *Per 2012 m.* trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento padidėjimą (0,08 punkto) įtakojo tik trumpalaikių įsipareigojimų didėjimas. Dėl jų padidėjimo trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento reikšmė padidėjo 0,08 punkto.

Analizuojant apyvartinio kapitalo *manevringumo koeficiento* reikšmes, kurios parodo kokia apyvartinio kapitalo dalis yra išaldyta atsargose pastebėta, kad abiejų bendrovių apyvartinio kapitalo manevringumo koeficientai iš esmės skiriasi tik 2008 m. ir 2009 m.. AB „Vilniaus baldai“ 2008 m. apyvartinio kapitalo manevringumo koeficientas buvo neigiamas, nes bendrovė trumpalaikiais pinigų šaltiniais finansavo trumpalaikį ir ilgalaikį turtą. Mažiausiais nagrinėjamo rodiklio reikšmes abi bendrovės turėjo 2011 m. (abėjose bendrovėse buvo labai panašus, apie 0,25). Tai metai, kuriais per analizuojamą laikotarpį buvo mažiausiai apyvartinio kapitalo „išaldyta atsargose“. Palyginus abiejų bendrovių gautas apyvartinio kapitalo manevringumo koeficiento reikšmes su šakos vidutine analogiško rodiklio reikšme 1,3 (žr. į 32 priedą) matome, kad minėtas rodiklis nesiekia vidutinio šakos rodiklio lygio ir todėl jis vertinamas labai gerai. Tai rodo, kad AB „Klaipėdos baldai“ ir AB „Vilniaus baldai“ efektyviai naudojo apyvartinį kapitalą.

Apibendrinus mokumo rodiklių analizę galima teigti, kad abi analizuojamos bendrovės analizuojamu laikotarpiu išlaikė finansinę pusiausvyrą ir galėjo įvykdyti savo trumpalaikius įsipareigojimus. Tik labai greito trumpalaikio mokumo rodiklių analizė parodė, kad bendrovės savo turimais grynaisiais pinigais nesugebėtų apmokėti savo trumpalaikių įsipareigojimų. Analizuojamu laikotarpiu abi bendrovės turėjo pakankamai trumpalaikio turto savo įsiskolinimams grąžinti, t. y. turėjo aukštą mokumo lygį.

Apibendrinta informacija apie nagrinėtų veiksnių įtaką AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pelningumui ir mokumui pateikta 2.12 lentelėje.

2.12 lentelė

Veiksnių įtaka AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pelningumui ir mokumui taikant skirtingas apyvartinio kapitalo finansavimo strategijas

Veiksnių pavadinimas	Bendrovės pavadinimas	Pelningumui		Mokumui	
		Konservatyvi	Nuosai	Konservatyvi	Nuosai
		(1).....(2)	(1).....(2)	(1).....(2)	(1).....(2)
Dėl grynojo pelno	AB „Vilniaus baldai“	0 0	+ +		
	AB „Klaipėdos baldai“	+ +			
Dėl pardavimų	AB „Vilniaus baldai“	- +	+ -		
	AB „Klaipėdos baldai“	- +			
Dėl ilgalaikio turto	AB „Vilniaus baldai“	+ -	- +	+ -	- +
	AB „Klaipėdos baldai“	- +		- +	
Dėl trumpalaikio turto	AB „Vilniaus baldai“	- +	- +	- -	+ +
	AB „Klaipėdos baldai“	+ -		+ +	
Dėl nuosavo kapitalo	AB „Vilniaus baldai“	- +	+ -		
	AB „Klaipėdos baldai“	+ -			
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų	AB „Vilniaus baldai“			- +	- +
	AB „Klaipėdos baldai“			+ -	
Dėl greitai parduodamo turto (TT-A)	AB „Vilniaus baldai“			- -	- -
	AB „Klaipėdos baldai“			+ +	

(1) veiksmo padidėjimas +, sumažėjimas -; (2) finansinio rodiklio padidėjimas +, sumažėjimas -.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis

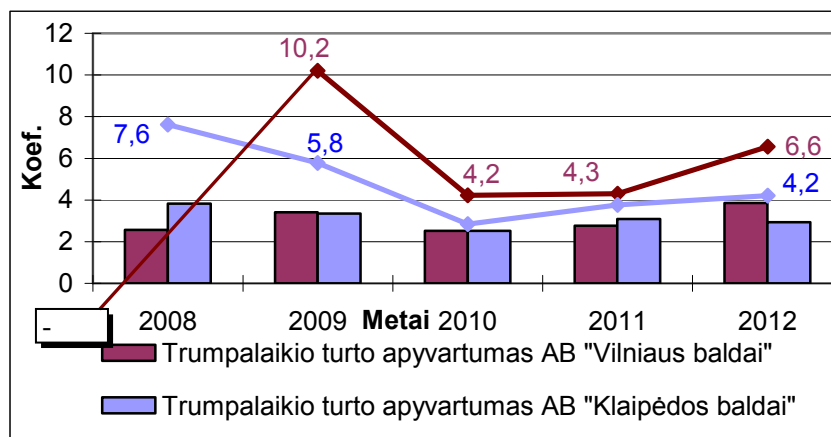
Apibendrinus bendrovių pelningumą ir mokumą įtakančius veiksmus, iš 2.12 lentelės matome, kad AB „Vilniaus baldai“ taikant nuosaių apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją, pelningo rodikliai didėjo dėl: didėjančio grynojo pelno, bet mažėjančių pardavimų, mažėjančio ilgalaikio ir trumpalaikio turto, mažėjančio nuosavo kapitalo. O taikant apyvartinio kapitalo konservatyvią finansavimo strategiją pelningumas didėjo dėl nepakitusio grynojo pelno ir sumažėjusių pardavimų, dėl ilgalaikio ir trumpalaikio turto sumažėjimo, dėl mažėjančio nuosavo kapitalo. AB „Klaipėdos baldai“ taikant konservatyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją stebimas neženklius (lyginant su AB „Vilniaus baldai“) pelningumo rodiklių didėjimas, kurį įtakojo sekantys veiksniai: dėl padidėjusio grynojo pelno, dėl sumažėjusių pardavimų, dėl ilgalaikio ir trumpalaikio turto sumažėjimo, dėl nuosavo kapitalo sumažėjimo.

AB „Vilniaus baldai“ mokumo rodikliai didėjo taikant nuosaių apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją dėl: ilgalaikio turto mažėjimo, o trumpalaikio turto didėjimo, dėl

trumpalaikių įsipareigojimų mažėjimo, dėl greitai parduodamo turto padidėjimo. Taikant konservatyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją bendrovės mokumas didėjo dėl ilgalaikio turto sumažėjimo, o trumpalaikio – padidėjimo, dėl trumpalaikių įsipareigojimų sumažėjimo, dėl greitai parduodamo turto padidėjimo. AB „Klaipėdos baldai“ mokumo rodikliai didėjo taikant konservatyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją dėl: mažėjančio ilgalaikio turto ir didėjančio trumpalaikio turto, dėl trumpalaikių įsipareigojimų mažėjimų, dėl greitai parduodamo turto didėjimo.

Išanalizavę bendrovių finansinį patikimumą bei pajėgumą įvykdyti trumpalaikius įsipareigojimus, toliau nagrinėsime jų efektyvumo rodiklius. Pastarieji padės išsiaiškinti, ar veiksmingai bendrovės valdo tam tikrą turtą ir įsipareigojimus.

Apyvartinio kapitalo apyvartumui įvertinti skaičiuojami bendrojo apyvartumo rodikliai, ir rodikliai, apibūdinantys atskirų apyvartinio kapitalo sudedamųjų elementų apyvartumą. Vienas iš svarbiausių apyvartinio kapitalo panaudojimo efektyvumo rodiklių yra apyvartinio kapitalo apyvartumo koeficientas, kuris parodo kiek apyvartinis kapitalas per ataskaitinį laikotarpį padaro apyvartų. Jį tikslinga lyginti su trumpalaikio turto apyvartumo koeficientu, kuris parodo trumpalaikio turto panaudojimo efektyvumą uždirbant pajamas iš pardavimų. AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" apyvartumo rodiklių (kartais) dinamika 2008 - 2012 m. parodyta 2.11 paveiksle.

2.11 pav. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo ir turto apyvartumo dinamika 2008 – 2012 m. (koef.)

Kaip matome iš 2.11 paveikslo, analizuojamu laikotarpiu, AB „Vilniaus baldai“ apyvartinio kapitalo apyvartumas kito nepastoviai, o AB „Klaipėdos baldai“ iki 2010 m. lėtėjo, o nuo 2011 m. vėl pagreitėjo. AB „Vilniaus baldai“ apyvartinis kapitalas daugiausiai (net 10) apyvartų per metus padarė 2009 m., o AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinis kapitalas daugiausiai apyvartų (7,61 karto) padarė 2008 m.. Analizuojant trumpalaikio turto apyvartumo rodiklius, nustatyta, kad AB „Vilniaus baldai“ nagrinėjamas rodiklis kasmet

didėjo (išskyrus 2009 m.). Per visą laikotarpį bendrovės trumpalaikio turto apyvartumas pagreitėjo 1,29 karto. Tuo tarpu AB „Klaipėdos baldai“ analizuojamas rodiklis kiekvienais metais mažėjo ir per analizuojamą laikotarpį bendrovės trumpalaikio turto apyvartumas sulėtėjo 0,88 karto. Trumpalaikio turto apyvartumo (kartais) rodiklis gamybos įmonėse laikomas geru kai yra didesnis nei du, o mūsų nagrinėjamose bendrovėse taip ir yra, todėl galima teigti, kad trumpalaikio turto panaudojimas uždirbant pajams abiejose bendrovėse yra geras. AB „Vilniaus baldai“ kasmet kiekvienam trumpalaikio turto litui vidutiniškai teko 3,03 Lt. pardavimo pajamų, o AB „Klaipėdos baldai“ - 3,14 Lt. pardavimo pajamų.

Atsižvelgiant į tai, kad bendrovių veikla lemia apyvartinio kapitalo apyvartą, todėl svarbu įvertinti atskirų elementų apyvartumą, kas leis stebėti atitinkamo turto judėjimą ir laiku numatyti jo pirkimą. Apyvartinio kapitalo apyvartumo rodikliai turi įtakos daugumai finansinių rodiklių, nes tiesiogiai veikia pardavimo pajamas ir pelną. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ atsargų apyvartumo, debitorinio įsiskolinimo apyvartumo bei kreditorinio įsiskolinimo apyvartumo rodiklių (kartais per metus ir dienomis) dinamika 2008 - 2012 m. parodyta 2.12 lentelėje (detalūs skaičiavimai pateikti 18 - 19 priede).

2.12 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ atsargų, debitorinių ir kreditorinių įsiskolinimų apyvartumo rodikliai ir jų dinamika 2008 – 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“						
Rodiklio pavadinimas	2008m.	2009m.	2010m.	2011m.	2012m.	Vidutinis lygis ($\Sigma y/n$)
Atsargų apyvartumas (kartais)	10,38	8,58	8,04	14,06	10,14	10,24
Atsargų apyvartumas (dienomis)	35,18	42,55	45,42	25,96	35,99	37,02
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (kartais)	3,36	5,03	3,36	3,39	6,05	4,24
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	109	73	109	108	60	92
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (kartais)	2,31	4,14	4,92	6,39	7,62	5,08
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	158	88	74	57	48	85
AB „Klaipėdos baldai“						
Atsargų apyvartumas (kartais)	10,57	11,32	8,80	13,36	8,60	10,53
Atsargų apyvartumas (dienomis)	35	32	41	27	42	36
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (kartais)	5,83	4,65	3,45	4,00	4,36	4,46
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	63	79	106	91	84	84
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (kartais)	7,31	7,51	20,26	16,50	9,28	12,17
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	50	49	18	22	39	36

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Atsargos - tai viena iš pagrindinių trumpalaikio turto rūšių, tiesiogiai dalyvaujanti uždirbant pajamas. Analizuojant bendrovių *atsargų apyvartumo* rodiklius (2.12 pav.) analizuojamu laikotarpiu matome, kad atsargų apyvartumas abejuose bendrovėse labai panašus ir turi mažėjimo tendenciją, išskyrus 2011 m., kai abejuose bendrovėse buvo didžiausias atsargų apyvartumas. Per 2011 m. bendrovėse atsargos padarė apie 14 apyvartų arba atsargos buvo atnaujinamos kas 26 - 27 dienas. Abejose bendrovėse atsargos per analizuojamą laikotarpį buvo atnaujintos vidutiniškai 10 kartų per metus arba kas 36 – 37 dienas. Lygindami bendrovių atsargų apyvartumą (kartais) su šakos rodikliu, pagal kurį atsargos baldų gamybos įmonėse vidutiniškai atnaujinamos 8,2 karto per metus (žr. į 34 priedą), galime teigti, kad per analizuojamą laikotarpį abejuose bendrovėse nebuvo sukauptos per didelės atsargos, tai reiškia, kad buvo užtikrintas efektyvus atsargų valdymas.

Nagrinėjant AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ *debitorinio įsiskolinimo apyvartumo* rodiklius, iš 2.12 lentelės matome, kad abi bendrovės savo lėšas atsiskaitymų procese surenka vidutiniškai 4 kartus per metus. AB „Vilniaus baldai“ geriausias debitorinių įsiskolinimų apyvartumas buvo 2012 m., kai bendrovės skolininkai atsiskaitydavo 6,05 karto per metus arba kas 60 dienų. Tuo tarpu AB „Klaipėdos baldai“ skolininkai geriausiai atsiskaitydavo 2008 m., kai skolos bendrovei buvo dengiamos 5,83 karto per metus, arba kas 63 dienas. Per analizuojamą laikotarpį AB „Vilniaus baldai“ debitorinio įsiskolinimo apyvartumas pagreitėjo 2,69 karto arba 49 dienomis, o AB „Klaipėdos baldai“ – sulėtėjo 1,47 karto arba 21 diena. Kadangi didesnis debitorinio įsiskolinimo apyvartumas (kartais) reiškia, kad bendrovėms reikia mažiau investuoti į pirkėjų įsiskolinimus, todėl galime daryti išvadą, kad AB „Klaipėdos baldai“ yra labiau priklausoma nuo pavėluotų mokėjimų, kuriuos turi kontroliuoti, labiau nei AB „Vilniaus baldai“. Palyginus bendrovių debitorinio įsiskolinimo apyvartumo (kartais) vidutinius rodiklius su analogišku šakos rodikliu (7,14 kartų) (žr. į 34 priedą) matome, kad bendrovių debitorinių įsiskolinimų apyvartumas yra lėtesnis už šakos. Abi bendrovės, turėdamos gana mažą debitorinių įsiskolinimų apyvartumą, privalo didinti apyvartinį kapitalą, kad galėtų plėtoti savo veiklą. Tačiau, savo ruožtu, šias sunkiais ekonominiu nuosmukio ir milžiniškos konkurencijos laikais, liberalesnė kredito politika bendrovėse leidžia pritraukti dalį pirkėjų ir uždirbti daugiau pardavimų pelno.

Nagrinėjant AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ *kreditorinio įsiskolinimo apyvartumo* rodiklius nustatyta, kad AB „Vilniaus baldai“ kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas kiekvienais metais gerėjo. Dažniausiai su kreditoriais AB „Vilniaus baldai“ atsiskaitinėjo 2012 m., kai savo skolas tiekėjams apmokėdavo 7,62 karto per metus, arba kas 48 dienas. Tuo tarpu AB „Klaipėdos baldai“ kreditorinio įsiskolinimo apyvartumo (kartais) rodiklis geriausias buvo 2010 m., kai kreditorines skolas dengdavo 20,62 karto per metus,

arba kas 18 dienų. Pagal Statistikos departamento įmonės finansinių rodiklių vertinimo metodiką, yra normalu, kai įmonės debitorinių ir kreditorinių apyvartumo rodikliai svyruoja tarp 30 ir 60 dienų. Todėl galima daryti išvadą, kad analizuojamu laikotarpiu tik AB „Klaipėdos baldai“ laiku atsiskaitydavo su tiekėjais, o jos pirkėjai uždelsdavo atsiskaitymus. Tuo tarpu AB „Vilniaus baldai“ ir debitorinių ir kreditorinių apyvartumo rodikliai yra peržengę optimaliausią 60 dienų lygį. Tai nepalanki situacija bendrovėms, kadangi jos neturi sukaupusios itin didelio kiekio grynųjų pinigų, o pirkėjams laiku neatsiskaičius už prekes, bendrovių finansinė būklė gali susikomplicuoti. Todėl galima padaryti išvadą, kad siekiant paspartinti apyvartinio kapitalo apyvartumą ir jo efektyvų panaudojimą, reikėtų kontroliuoti piniginius srautus, nes apyvartinis kapitalas per ilgai užšaldomas įsiskolinimuose.

Atlikus apyvartinio kapitalo efektyvumo, manevringumo ir apyvartumo analizę, tikslinga įvertinti apyvartinio kapitalo lėšų poreikį finansinio ciklo metu. Įmonė finansiniais ištekliais turi aprūpinti visą veiklos ciklą, o jų poreikis priklauso nuo pasirinktos trumpalaikio turto valdymo strategijos ir nuo jos veiklos finansinio ciklo trukmės. AB "Vilniaus baldai" ir AB "Klaipėdos baldai" veiklos ciklo ir finansinio ciklo apskaičiavimas parodytas 2.13 lentelėje (detalūs skaičiavimai pateikti 20 priede).

2.13 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ veiklos ciklo ir finansinio ciklo apskaičiavimas

UAB „Vilniaus baldai“						
Rodiklio pavadinimas	2008m.	2009m.	2010m.	2011m.	2012m.	Vidutinis lygis (Σy/n)
Veiklos ciklo trukmė (dienomis)	144	115	154	134	96	129
Finansinis ciklas	-14	27	80	77	48	44
AB „Klaipėdos baldai“						
Veiklos ciklo trukmė (dienomis)	97	111	147	119	126	120
Finansinis ciklas	47	62	129	96	87	84

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Iš 2.13 lentelės duomenų matome, kad AB „Vilniaus baldai“ veiklos ciklas analizuojamu laikotarpiu trumpėjo, o AB „Klaipėdos baldai“ priešingai – ilgėjo. Taip pat matome, kad AB „Vilniaus baldai“ vidutinė veiklos ciklo trukmė yra 9 dienomis ilgesnė nei AB „Klaipėdos baldai“. AB „Vilniaus baldai“ turi finansuoti savo lėšomis vidutiniškai net 129 veiklos ciklo dienas, o AB „Klaipėdos baldai“ - vidutiniškai 100 veiklos ciklo dienų. Iš x priedo matome, kad AB „Vilniaus baldai“ finansinis ciklas 2008 - 2012 m. buvo vidutiniškai 44 dienos, nes pinigai sugrįždavo per 27 - 48 dienas. Ilgiausias (80 dienų) apyvartinio kapitalo apyvartos ciklas buvo 2010 m., kurį įtakojo ilgas debitorinių įsiskolinimų periodas (109 dienos). Tuo tarpu AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo ciklas analizuojamu

laikotarpiu buvo vidutiniškai 84 dienos, nes pinigai sugrįždavo per 47- 87 dienas. Ilgiausias (129 dienų) apyvartinio kapitalo apyvartos ciklas buvo 2010 m., kurį įtakojo ilgas debitorinių įsiskolinimų periodas (106 dienos). Kaip matome, abiejų bendrovių veiklos ir finansinis ciklas gana ilgi, nes analizuojamu laikotarpiu tiek AB „Vilniaus baldai“, tiek AB „Klaipėdos baldai“ turėjo problemų su pirkėjų atsiskaitymais. Abiejų bendrovių apyvartinio kapitalo valdymas turėtų būti orientuotas į debitorinių įsipareigojimų mažinimą. Rinkos ekonomikos sąlygomis kiekviena įmonė plėtodama savo veiklą privalo naudoti ne tik nuosavus finansavimo šaltinius, bet ir skolintis iš kitų. Įmonės vadovai privalo numatyti, kaip plėtos savo veiklą ateityje, ir pasirinkti ekonomiškai pagrįstą apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją.

Siekiant atskleisti, kaip konkreti apyvartinio kapitalo finansavimo strategija įtakoja bendrovių veiklos finansinius rodiklius, pasirinktas reitingavimo metodas, leidžiantis nustatyti bendrą tiek konkrečios bendrovės, tiek kelių bendrovių pelningumo, mokumo lygį.

Reitingavimui taikyti Statistikos departamento (2004) paskelbti orientaciniai įmonės finansinės būklės rodiklių vertinimo lygiai. Pagal rodiklio reikšmės atitikimą vertinimo lygiui priskiriamas vertinimo balas (reitingas): labai geras +3 balai, geras +2 balai, patenkinamas +1 balas, nepatenkinamas -1 balas ir blogas -2 balai. Kai rodiklis neturi konkrečių vertinimo lygio reikšmių, pvz., kuo jis yra didesnis, tuo vertinamas geriau, tada skaičiuojamas visų įmonių konkretaus vertinamo rodiklio vidurkis. Įmonėms, kurių rodiklio reikšmė yra prastesnė vertinamoje pusėje (šiuo atveju mažesnė nei vidurkis), priskiriamas +1 balas; toms įmonėms, kurių rodiklis geresnis nei visų įmonių vidurkis – skiriami +2 balai; jeigu jis yra neigiamas, rašomas -1 balas. Pagal tokią sistemą buvo įvertinti abiejų analizuojamų bendrovių pelningumo rodikliai.

Analizuojant, kaip apyvartinio kapitalo finansavimo strategijos veikia bendrovių trumpalaikio mokumo rodiklius buvo įvestas štai toks žymėjimas: +2 balais vertinamas rodiklis, kurio reikšmė didesnė už vidurkį; +1, jei rodiklis mažesnis už vidurkį, ir -1, jei rodiklis yra neigiamas.

Bendrovių *pelningumo ir trumpalaikio mokumo rodiklių reitingavimas* pagal taikomą apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją parodytas 30 – 31 priede, o susisteminta reitingavimo išvada pateikta 2.14 lentelėje.

2.14 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pelningumo ir trumpalaikio mokumo rodiklių reitingavimas pagal taikomą apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją

<i>Rodikliai</i>	<i>Finansavimo strategijos</i>	AB „Vilniaus baldai“		AB „Klaipėdos baldai“	
		<i>Suminis balas</i>	<i>Vidutinis reitingas</i>	<i>Suminis balas</i>	<i>Vidutinis reitingas</i>
Pelningumas	Agresyvi	1	0,33		
	Konservatyvi	7	2,33	-5	-1,67
	Nuosaiki	21	7		
Mokumas	Agresyvi	2	0,67		
	Konservatyvi	8	2,67	40	13,33
	Nuosaiki	20	6,67		

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis Statistikos departamento (2004) ir Vilniaus vertybinių popierių biržos duomenimis.

Iš lentelėje pateiktos informacijos matome, kad AB „Klaipėdos baldai“ taikant konservatyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją pasižymi ypač mažais pelningumo rodikliais. Šios bendrovės pelningumo vidutinis reitingas yra lygus -1,67. Tuo tarpu AB „Vilniaus baldai“ geriausi pelningumo rodikliai buvo taikant nuosaikią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją, kai vidutinis pelningumo reitingas įvertintas 7 balais. Mažiausi bendrovės pelningumo rodikliai buvo taikant agresyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją (reitingo balas 0,33).

Trumpalaikio mokumo rodiklių reitingavimas pagal taikomą apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją parodė, kad AB „Vilniaus baldai“ geriausi mokumo rodikliai buvo taikant nuosaikią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją, o blogiausi – taikant agresyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją. AB „Klaipėdos baldai“ visą analizuojamą laikotarpį pasižymėjo aukštu mokumu taikydama konservatyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją.

AB „Klaipėdos baldai“ patvirtino teorijoje aprašytą apyvartinio kapitalo finansavimo strategijos rezultatą (geras įmonės mokumas, bet mažas pelningumas). Iš atliktų analizių matome, kad visą analizuojamą laikotarpį bendrovė taikė konservatyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją, bendrovės pelningumo rodikliai buvo vertinami labai blogai, tačiau mokumo rodikliai buvo labai geri. AB „Vilniaus baldai“ analizuojamu laikotarpiu taikė skirtingas apyvartinio kapitalo finansavimo strategijas. Bendrovės pelningumo ir mokumo rodikliai buvo geriausi taikant nuosaikią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją. Matome, kad gauti rezultatai atitinka teorinę medžiagą. Juk nuosaiki apyvartinio kapitalo finansavimo strategija mokumo požiūriu mažai rizikinga, o pelningumo požiūriu ji efektyvi.

Apyvartinio kapitalo valdymas apima trumpalaikį turtą ir finansavimą, kurio reikia šiam turtui įsigyti. Kuo įmonė didesnė, tuo greičiau ji auga, tuo daugiau jai reikia apyvartinio

kapitalo. Tačiau svarbiausias įmonių vadovų uždavinys yra veiksmingai naudoti apyvartinį kapitalą. Apyvartinio kapitalo dydį bendrovių vadovai gali įtakoti reguliuodami atsargas, kontroliuodami debitorinius ir kreditorinius įsiskolinimus.

2.5. AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo valdymo sprendimai

Apyvartinio kapitalo valdymo sprendimams svarbios įtakos turi apyvartinio kapitalo apyvartumas. Kiekvienai įmonei svarbu planuoti lėšų poreikį, kuris priklauso ne tik nuo vykdomos veiklos pobūdžio ir apimtys, bet ir nuo veiklos bei finansinio ciklo trukmės.

Iš atliktos apyvartinio kapitalo analizės bendrovėse žinoma, kad ir AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turi problemų su pirkėjų įsiskolinimais. Per paskutinius analizuojamus metus (2012 m.) AB „Vilniaus baldai“ sugebėjo pasiekti, kad pirkėjai atsiskaitytų kas 60 dienų. Tačiau AB „Klaipėdos baldai“ pirkėjai per ilgai uždelsia apmokėti savo skolas bendrovei. Pirkėjai su bendrove 2012 m. atsiskaitydavo kas 84 dienas. AB „Klaipėdos baldai“ turi siekti, kad pirkėjai atsiskaitytų kas 60 dienų, o tai reiškia, kad pirkėjai vėluoja atsiskaityti 24 dienas. Tai komplikuoja bendrovės finansinę būklę, nes pinigai investuoti į pirkėjų skolas tomis dienomis neuždirba pajamų.

Apyvartinį kapitalą įtakančių veiksnių analizė parodė, kad AB „Vilniaus baldai“ veiksmingai valdo savo apyvartinį kapitalą. Tačiau norint pasiekti dar geresnių finansinių rezultatų, derėtų atkreipti dėmesį į atsargas. Dėl atsargų padidėjimo (lyginant 2012 m. su 2008 m.) atsargų apyvartumas sulėtėjo 17 dienų. Didindama atsargų apyvartumą bendrovė atlaisvintų pinigus, kurie galėtų būti panaudoti kitiems tikslams.

Kadangi apyvartinis kapitalas apibrėžiamas kaip įmonių trumpalaikio turto perteklius, todėl mažinant šių įmonių trumpalaikio turto perteklių prognozuojami galimi šių įmonių vadovų apyvartinio kapitalo mažinimo sprendimai.

1 Optimizuojant pirkėjų įsiskolinimus siūloma: AB „Klaipėdos baldai“ sugriežtinti atsiskaitymo grafiko kontrolę, taikyti įvairias priemones skolų susigrąžinimui ir taip sumažinti pirkėjų įsiskolinimo periodą 24 dienomis.

2. Optimizuojant atsargų dydį siūloma: AB „Vilniaus baldai“ pritaikant įvairias nuolaidas ir akcijas mažinti atsargų dydį, didinant įmonės pelną. Tarkim, kad bendrovė sugebėtų pagreitinti atsargų apyvartumą pav. 4 dienomis, tai atsargų apyvartos trukmė sutrumpėtų ir jau būtų $36 - 4 = 32$ dienos.

Kiekvienai įmonei svarbu planuoti lėšų poreikį, kuris priklauso ne tik nuo vykdomos veiklos, bet ir nuo veiklos bei finansinio ciklo trukmės. Pasinaudodami bendrovių 2013 m. apyvartinio kapitalo (žr. į 32 priedą) ir pardavimų pajamų (žr. į 33 priedą) prognozėmis paskaičiuosime, kaip pasikeis apyvartinio kapitalo poreikis pagreitėjus AB Vilniaus baldai“ atsargų apyvartumui 4 dienomis, o AB „Klaipėdos baldai“ – pagreitėjus pirkėjų skolų apyvartumui 24 dienomis. Darant prielaidą, kad kiti rodikliai išlieka pastovūs, 2.15 lentelėje pateikiamas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ finansinio ciklo apskaičiavimas 2012 – 2013* metais.

2.15 lentelė

**AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ finansinio ciklo apskaičiavimas
2012 – 2013* m.**

Rodiklio pavadinimas	AB „Vilniaus baldai“		AB „Klaipėdos baldai“	
	2012 m.	2013m.*	2012 m.	2013m.*
Atsargų apyvartumas	36	32	42	42
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas	60	60	84	60
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas	48	48	39	39
Veiklos ciklas (dienomis)	96	92	126	102
Finansinis ciklas (dienomis)	48	44	87	63

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis. 2013 m.* - prognozuojama reikšmė.

Iš 2.15 lentelės matome, kad AB „Vilniaus baldai“ atsargų apyvartumui pagreitėjus 4 dienomis, bendrovė savo lėšomis turi finansuoti jau tik 44 veiklos ciklo dienas. AB „Klaipėdos baldai“ sutrumpėjus pirkėjų skolų apyvartumui 24 dienomis, bendrovė savo lėšomis turi finansuoti 63 veiklos ciklo dienas. Pasinaudodami bendrovių 2013 m. apyvartinio kapitalo ir pardavimų pajamų prognozėmis (32 – 33 priedas) paskaičiuosime, kaip pasikeis apyvartinio kapitalo poreikis pagreitėjus AB Vilniaus baldai“ atsargų apyvartumui 4 dienomis, o AB „Klaipėdos baldai“ – pagreitėjus pirkėjų skolų apyvartumui 24 dienomis. Darant prielaidą, kad kiti rodikliai išlieka pastovūs, 2.16 lentelėje pateikiamas AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo poreikio nustatymas esant skirtingai finansinio ciklo trukmei.

2.16 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinių lėšų poreikis

	AB „Vilniaus baldai“		AB „Klaipėdos baldai“	
Finansinio ciklo trukmė (dienomis) (FC)	48	44	87	63
Prognozuojami 2013m. pardavimai (tūkst. Lt.) (PP)	272833	272833	182381	182381
Apyvartinio kapitalo poreikis (tūkst. Lt.) (FC*PP/365)	35879	32889	43472	31479

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis.

Iš 2.16 lentelės matome, kad AB „Vilniaus baldai“ sutrumpėjęs finansiniam ciklui 4 dienomis apyvartinio kapitalo poreikis sumažėja 2990 tūkst. Lt., o AB „Klaipėdos baldai“ sutrumpėjęs finansiniam ciklui 24 dienomis sutaupo 11992 tūkst. Lt. apyvartinių lėšų. Pasirinkus optimalų apyvartinio kapitalo dydį, bendrovėse svarbu įvertinti riziką, susijusią su trumpalaikio turto valdymu, nes mažinant apyvartinį kapitalą, bendrovių veiklos rizika didėja. Spręsdama šį klausimą kiekviena įmonė privalo garantuoti: tinkamą įmonės pelningumą, pakankamą likvidumą ir mokumą. Kaip keisis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumas ir bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas sumažėjus apyvartinio kapitalo apimčiai parodyta 2.17 lentelėje.

2.17 lentelė

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumo ir trumpalaikio mokumo dinamika 2012 – 2013* m.

<i>Veiksnių pavadinimas</i>	AB „Vilniaus baldai“		AB „Klaipėdos baldai“	
	<i>2012 m.</i>	<i>2013 m.*</i>	<i>2012 m.</i>	<i>2013 m.*</i>
Turto pelningumas (%)	27,25	33,32	4,73	5,22
Bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas	2,43	2,31	3,31	2,68

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ 2008 - 2012 m. finansinių ataskaitų duomenimis. 2013 m.* - prognozuojama reikšmė

Iš 2.17 pav. pateiktų duomenų matome, kad abejuose bendrovėse turto pelningumo rodiklis didėjo. 2013* m. AB „Vilniaus baldai“ pardavimų pajamoms išaugus 18,55 proc., o apyvartiniam kapitalui sumažėjus 8 proc., turto pelningumas padidėjo 6,07 proc. Tuo tarpu AB „Klaipėdos baldai“ pardavimų pajamoms sumažėjus 2,25 proc., taip pat sumažėjus ir apyvartiniam kapitalui (28 proc.), turto pelningumas padidėjo 0,49 proc.

Apibendrinant galima daryti išvadą, kad sumažinus apyvartinio kapitalo dydį, bendrovių finansiniai rezultatai gerėja. Tai rodo, kad bendrovių finansinė būklė gera ir jos yra patikimos. Tačiau reikia įvertinti ir galimas grėsmes, nes mažinant apyvartinį kapitalą atsiranda didesnė veiklos rizika, t. y. mažėja įmonių mokumas ir likvidumas. Iš 2.17 lentelėje pateiktų duomenų matome, kad abiejų bendrovių bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas per 2013* m. sumažėjo. AB „Vilniaus baldai“ nagrinėjamo rodiklio pasikeitimas nežymus (-0,12 proc.) ir bendrovės mokumui rizikos nesudarė. Žinome, kad AB „Klaipėdos baldai“ bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas analizuojamu laikotarpiu buvo per didelis. Tai rodo, kad bendrovėje buvo per didelis kiekis atsargų ir jos naudojamos netinkamai. 2013* m. (prognozuojamais metais) šio rodiklio sumažėjimas (iki 2,6 proc.) rodo, kad bendrovė eina teisingu keliu. Apyvartinio kapitalo sumažinimas bendrovių veiklos rizikos nepadidino, o buvo net naudingas.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Apibendrinus Lietuvos ir užsienio autorių literatūrą apie apyvartinio kapitalo valdymo įtaką finansiniams rezultatams, galima teigti, kad nėra finansinėje literatūroje nuoseklios apyvartinio kapitalo analizės ir jo poreikio prognozavimo metodikos. Mokslinėje literatūroje nėra aprašytų universalių apyvartinio kapitalo valdymo modelių, idealiai tinkančių konkrečiai įmonei, nes jų pasirinkimą lemia savininkų tikslai, ekonominė aplinka ir vadovų patyrimas, jų veiklos profesionalumas ir skolinto, nuosavo kapitalo kaštai. Daugumos autorių apyvartinio kapitalo analizės metodikos skiriasi: vieni didesnį dėmesį skiria apyvartinio kapitalo struktūros bei dinamikos analizei, kiti - nagrinėja apyvartumo rodiklius arba daug dėmesio skiria piniginių srautų, pinigų ciklo analizei.

Išanalizavus literatūrą apie apyvartinio kapitalo valdymo įtaką įmonės finansiniams rezultatams, galima teigti, kad pirmiausia reikėtų atkreipti dėmesį į pelningumo, mokumo ir apyvartumo rodiklių pokyčius.

Analizuojant AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ bendrovių turtą, nustatyta, kad abiejų bendrovių visas turtas, nuosavas kapitalas bei įsipareigojimai per analizuojamąjį laikotarpį tendencingai didėjo. Abi bendrovės yra likviduotinos. Abejose bendrovėse atsargos buvo efektyviai išnaudojamos, o didžiausią trumpalaikio turto dalį sudarė debitoriniai įsiskolinimai, kurie kiekvienais metais tendencingai didėjo (išskyrus 2012 m.).

Trumpalaikių įsipareigojimų struktūros analizė parodė, kad AB „Vilniaus baldai“ vadovams derėtų sutelkti dėmesį į skolų tiekėjams mažinimą, o UAB „Klaipėdos baldai“ vadovybei – į finansinių skolų mažinimą.

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto ir apyvartinio kapitalo analizė parodė, kad abi bendrovės turi pakankamai apyvartinių lėšų savo veiklai plėtoti. Tačiau palyginus apyvartinio kapitalo kitimą su pardavimų pajamų kitimu, išaiškėjo, kad abejose bendrovėse apyvartinis kapitalas buvo naudojamas neracionaliai (apyvartinis kapitalas didėjo sparčiau nei pardavimai). Analizuojamu laikotarpiu abi bendrovės taikė skirtingas apyvartinio kapitalo finansavimo strategijas: AB „Vilniaus baldai“ vyravo nuosaikioji apyvartinio kapitalo finansavimo politika, o AB „Klaipėdos baldai“ - konservatyvioji apyvartinio kapitalo finansavimo politika.

Apibendrinant apyvartinio kapitalo pelningumo rodiklių analizę, galima teigti, kad tiek AB „Vilniaus baldai“, tiek AB „Klaipėdos baldai“ analizuojamu laikotarpiu dirbo pelningai, tačiau pelningumo rodikliai skyrėsi iš esmės: AB „Vilniaus baldai“ analizuoti pelningumo rodikliai buvo vertinami labai gerai, o AB „Klaipėdos baldai“ – patenkinamai.

AB „Vilniaus baldai“ analizuojamu laikotarpiu bendrojo trumpalaikio mokumo rodiklis kiekvienais metais (išskyrus 2012 m.) didėjo. Tam įtakos turėjo padidėjęs trumpalaikis turtas. Pagal Statistikos departamento bendrojo trumpalaikio mokumo vertinimo lygį UAB „Vilniaus baldai“ rodiklio reikšmė nežymiai viršijo nustatyto saugos slenkstį (1,2 iki 2), todėl galima teigti, kad analizuojamu laikotarpiu įmonė išlaikė finansinę pusiausvyrą ir galėjo įvykdyti savo trumpalaikius įsipareigojimus. Tačiau AB „Klaipėdos baldai“ (4,36) vidutinė rodiklio reikšmė buvo didesnė kaip 2,5 ir tai reiškia, kad jos vadovai greičiausiai dirbo neefektyviai, nes nemoka tinkamai naudoti turimo turto ir jį „išaldo“. Tačiau didele bendrojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšme yra patenkinti bendrovių skolininkai, nes jų investicijos saugesnės.

Analizuojant bendrovių apyvartinio kapitalo valdymo įtaką finansiniams rezultatams, nustatyta, kad teisingai pasirinkta apyvartinio kapitalo finansavimo strategija turi teigiamos įtakos įmonės finansiniams rezultatams. AB „Vilniaus baldai“ taikant tiek nuosaikią, tiek konservatyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją pelningumo rodikliai didėjo. Tam turėjo reikšmės grynasis pelnas, mažėjantis ilgalaikis ir trumpalaikis turtas. Skyrėsi tik nuosavo kapitalo pokyčių įtaka: taikant nuosaikią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją, didėjant nuosavam kapitalui didėjo ir bendrovės pelningumas, o taikant konservatyvią – priešingai, pelningumas didėjo dėl mažėjančio nuosavo kapitalo. AB „Klaipėdos baldai“ taikant konservatyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją pastebėtas nežymus (palyginti su AB „Vilniaus baldai“) pelningumo rodiklių didėjimas, kuriam įtakos turėjo didėjantis grynasis pelnas, bet mažėjantys pardavimai, taip pat mažėjantis ilgalaikis ir trumpalaikis turtas ir mažėjantis nuosavas kapitalas. AB „Vilniaus baldai“ mokumo rodikliai didėjo taikant nuosaikią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją dėl ilgalaikio turto mažėjimo ir trumpalaikio turto didėjimo – dėl trumpalaikių įsipareigojimų mažėjimo, dėl greitai parduodamo turto padidėjimo. Taikant konservatyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją bendrovės mokumas didėjo dėl ilgalaikio turto sumažėjimo, o trumpalaikio – padidėjimo, dėl trumpalaikių įsipareigojimų sumažėjimo, dėl greitai parduodamo turto padidėjimo. AB „Klaipėdos baldai“ mokumo rodikliai didėjo taikant konservatyvią apyvartinio kapitalo finansavimo strategiją dėl mažėjančio ilgalaikio turto ir didėjančio trumpalaikio turto, dėl trumpalaikių įsipareigojimų mažėjimų, dėl greitai parduodamo turto didėjimo.

Įvertinus bendrovių padėtį, joms būtina trumpinti apyvartinio kapitalo apyvartos ir pinigų apyvartos ciklus, siekiant išlaisvinti lėšas, kurios gali būti panaudotos tolesnei įmonių veiklai. Siekiant sumažinti bendrovių finansinį ciklą (ir taip atlaisvinti apyvartinių lėšų)

AB „Vilniaus baldai“ būtina pagretinti atsargų apyvartumą nors keturiomis dienomis, o AB „Klaipėdos baldai“ pirkėjų įsiskolinimą - 24 dienomis.

Apskaičiavus veiksnį, lėmusius apyvartinio kapitalo pokyčius, nustatyta, kad pagrindiniai veiksniai, darantys įtaką apyvartinio kapitalo pokyčiui yra turto ir trumpalaikio turto apimtys, pardavimų ir savikainos apimtis bei jų pasikeitimas, pelno apimtis ir jo apimties pasikeitimas. AB „Klaipėdos baldai“, AB „Vilniaus baldai“ turto, kapitalo ir veiklos analizė parodė, kad AB „Vilniaus baldai“ yra klestinti ir perspektyvi įmonė, ji disponuodama mažesniu turtu palyginti su AB „Klaipėdos baldai“, pasižymi rezultatyvesne veikla nei AB „Klaipėdos baldai“, kai AB „Klaipėdos baldai“ tikslinga didžiausią dėmesį kreipti į pardavimų skatinimą ir savikainos mažinimą.

Paskaičiavus apyvartinių lėšų poreikį pagal 2013 metų prognozuojamas pardavimų ir apyvartinio kapitalo reikšmes, nustatyta, kad sumažinus apyvartinio kapitalo dydį, finansiniai rezultatai abiejų bendrovių pagerėjo ir mokumui rizikos nesudarė.

Apibendrinant rezultatus galima teigti, kad apyvartinio kapitalo mažinimas įmonių veiklos rizikos nepadidino, o atvirkščiai turėjo teigiamos reikšmės įmonių finansiniams rezultatams, todėl siūloma abejoms įmonėms nedidinti apyvartinio kapitalo, nes apyvartinio kapitalo didelis kiekis, leidžiantis laikinai gauti daugiau pelno, priverčia ieškoti papildomų finansavimo šaltinių, kas vėliau sumažina pelno dydį.

LITERATŪRA

1. Aleknevičienė, V. (2011). *Įmonės finansų valdymas*: vadovėlis. Kaunas: Spalvų kraitė.
2. Bagdžiūnienė, V. (2011). *Įmonių veiklos planavimas ir analizė*. Vilnius: Conto Litera.
3. Bagdžiūnienė, V. (2008). *Finansinių ataskaitų analizė*. Vilnius: Conto Litera.
4. Bogdevičius, A. (2011). *Specialisto konsultacija: kaip valdyti įmonės lėšas*. [interaktyvus] [žiūrėta 2012 – 10 – 10]. Prieiga per internetą: <<http://www.balsas.lt/naujiena/563192/specialisto-konsultacija-kaip-valdyti-imonės-lėšas/1>>.
5. Berman, K., Knight J., Case J. (2006). *Finansinė išmintis*: knyga vadovams apie tai, ką iš tikrųjų reiškia skaičiai. Vilnius: Verslo žinios.
6. Brigham, E. F., Ehrhardt, M. C. (2005). *Financial management: Theory and Practice*. South-Western: Thomson Learning.
7. Budrikienė R., Paliulytė I. (2012). Bankroto prognozavimo modelių pritaikomumas skirtingo mokumo ir pelningumo įmonėms. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*, 2 (26). 90–103. Prieiga per Internetą: <http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2012~ISSN_1648-9098.N_2_26.PG_90-103/DS.002.0.01.ARTIC>.
8. Bučkiūnienė, O. (2002). *Įmonių finansai*: mokomoji knyga. Vilnius: Ciklonas.
9. Gagilaitė, A., Boguslauskas, V. (2004). Companies classification by valuating their financial ratios. *Inžinerinė ekonomika*, 3(38), 7-14.
10. Gineitienė, Z., Korsakaitė D., Kučinskienė M., Tamulevičius J. (2003). *Verslas*. Vilnius: Rosma.
11. Gineitienė, Z. (2005). *Verslo kūrimas ir valdymas*. Vilnius: Rosma.
12. Gronskas, V. (2006). *Ekonominė analizė*: mokomoji knyga. Kaunas: Technologija.
13. Grigonytė, I., Sūdžius, V. (2009). *Mokėjimų rizikos vertinimas Lietuvos, Latvijos ir Estijos rinkose*. Verslas, vadyba ir studijos. Vilnius: Vilniaus Gedimino technikos universitetas.
14. Janovič, V. (2012). *Įmonių perspektyvinė finansinė analizė esant neapibrėžtumui*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas. [interaktyvus] [žiūrėta 2013 – 01 – 18]. Prieiga per internetą: <http://www.mruni.eu/en/mokslo_darbai/bse/archyvas/dwn.php?id=311913>.
15. Juozaitienė, L. (2001). *Įmonių finansai. Analizė ir valdymas*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.

16. Juozaitienė, L. (2007). *Įmonių finansai. Analizė ir valdymas*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
17. Kalčinskas G. (2010). *Buhalterinės apskaitos pagrindai*. Vilnius: Pačiolis.
18. Kuizinaitė, V., Paliulytė, I. (2008). *Kapitalo struktūros įtakos įmonių veiklos finansiniams rodikliams analizė*. Jaunųjų mokslininkų darbai. 1(17), 138-149.
19. Lenkys V. (2003). *Apyvartinio kapitalo valdymas*. [interaktyvus] [žiūrėta 2012 – 11 – 18]. Prieiga per internetą: <http://www.verslobanga.lt/lt/patark.full/3ee8464e728a1>.
20. Martinkus B., Žiūkienė, S., Žilinskas V. (2002). *Įmonės ekonomika: vadovėlis*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
21. Martinkus, B., Žilinskas, V. J. (2008). *Ekonomikos pagrindai*. Kaunas: Technologija.
22. Mackevičius, J. (2010). Integruota įmonių bankrotų prognozavimo metodika. *Current Issues of Business and Law* [interaktyvus], 5, 123-138, [žiūrėta 2013 – 03 – 10]. Prieiga per internetą: <www.vta.ttvam.eu/index.php/vta/article/download/42/73>.
23. Mackevičius, J. (2009). *Finansinių ataskaitų auditas ir analizė: procedūros, metodikos ir vertinimas*. Vilnius: TEV.
24. Mackevičius, J. (2007). *Įmonių veiklos analizė*. Informacijos rinkimas, sisteminimas ir vertinimas. Vilnius: TEV.
25. Mackevičius, J., Poškaitė, D., Villis, L. (2011). *Finansinė analizė: mokomoji knyga*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
26. Martišius, A. S. ir Martišius, M. (2008). Information Society and statistics, Economics of Engineering Decisions 5 (60). 16-23.
27. Skujienė, A. (2008). *Finansų vadyba: mokomoji knyga*. Vilnius: Count line leidyba.
28. Smalenskas, G. (2007). *Finansai: mokomoji knyga*. Vilnius: Homo liber.
29. Subačinė, R., Budrionytė, R., Senkus, K. (2012). *Finansinė apskaita: mokomoji knyga*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
30. Šlekienė, D., Klimavičienė, I. (2000). *Įmonės veiklos finansinis vertinimas*. Kaunas: Technologija.
31. Maszek W., Polewski M. (2006). Certain aspects of working capital in a construction company. *Technological and Economic Development of Economy* [interaktyvus], 12 (3), 222-226, [žiūrėta 2013 02 – 19]. Prieiga per Internetą: <http://vddb.laba.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2006~ISSN_1392-8619.V_12.N_3.PG_222-226/DS.002.1.01.ARTIC>.
32. Rutkauskas, A. V., Sūdžius, V., Mackevičius, V. (2008). *Verslo finansai: sistema, struktūra ir elementai*. Vilnius: Technika.

33. Rutkauskas, A. V., Sūdžius, V., Mackevičius, V. (2009). *Verslo finansų principai ir praktika*: mokomoji knyga. Vilnius: Technika.
34. Rutkauskas, A. V., Damašienė, V. (2002). *Finansų valdymas*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
35. Šakienė, H., Pupeikienė, K. (2009). *Finansinių santykinų rodiklių taikymas LR akcinių bendrovių finansinės - ūkinės veiklos analizėje*. *Vadyba*. 14(2), 33-40. Prieiga per internetą: <http://www.vlvk.lt/private/Vadybos%20turiniai/Vadyba_2%2814%29.pdf>.
36. Lietuvos statistikos departamentas (2004). *Įmonių finansinės būklės vertinimo rodikliai 2000 – 2003*. Vilnius. (17-18).
37. Lietuvos statistikos departamento duomenų bazės. *Įmonių statistika: metiniai įmonių finansiniai rodikliai*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2013-02-10]. Prieiga per internetą:<<http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1280>>.
38. Baltijos šalių vertybinių popierių birža. AB „Vilniaus baldai“ finansinės ataskaitos. [interaktyvus]. [žiūrėta 2013-01-10]. Prieiga per internetą:<<http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?pg=details&instrument=LT0000104267&list=2&tab=reportst>>.
39. Baltijos šalių vertybinių popierių birža. AB „Klaipėdos baldai“ finansinės ataskaitos. [interaktyvus]. [žiūrėta 2013-01-16]. Prieiga per internetą:<<http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?pg=details&instrument=LT0000102972&list=3&tab=reports>>.
40. Гагарский, В. А. (2012). *Увеличение прибыли за счет снижения издержек организации*. [interaktyvus] [žiūrėta 2012 – 11 – 10]. Prieiga per internetą:<http://www.elitarium.ru/2012/12/05/uvelichenie_pribyli_snizhenije_izderzhek.html>.
41. Гридчина, М. В. (2011). *Политика финансирования оборотных средств*. [interaktyvus] [žiūrėta 2012 – 11 – 10]. Prieiga per internetą:<http://www.elitarium.ru/2011/06/20/finansirovaniye_oborotnykh_sredstv.html>.
42. Добросердова И. И., Самонова И. Н, Попова Р. Г. (2009). *Финансы предприятий*. Питер.
43. Николаева, П. (2009). *Финансы предприятий*. Учебно – методический комплекс. Москва: Изд. центр ЕАОИ.
44. Ряховский, Д. И. (2011). *Методика анализа оборотных инвестиций предприятия*. [interaktyvus] [žiūrėta 2012 – 11 – 10]. Prieiga per internetą:<http://www.elitarium.ru/2011/08/10/analiz_oborotnykh_investicijj.html>.

45. Раудсепп, В., Иванова, Н. (2005). Стратегии управления оборотным капиталом предприятия: разработка и проблемы внедрения.
46. Чечевицына, Л. Н., Чуев, И. Н. (2006). *Экономика фирмы*: Учебное пособие для студентов вузов. Ростов-на-Дону: Феникс.

PRIEDAI

AB „Vilniaus baldai“ balanso duomenys 2008 – 2012 m.

<i>Duomenys (tūkst. Lt.)</i>					
TURTAS	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Ilgalaikis turtas	38408	34334	30235	29771	38841
Ilgalaikis nematerialusis turtas	270	270	323	187	57
Ilgalaikis materialusis turtas	38119	34045	29893	29538	38602
Žemė ir pastatai	14090	13386	12682	13003	12652
Mašinos ir įrengimai	23151	19700	15912	14987	22847
Transporto priemonės	61	164	283	373	502
Kitas ilgalaikis materialusis turtas	817	795	1016	1175	2601
Ilgalaikis finansinis turtas	19	19	19	17	17
Investicijos į subsidijas	17	17			
Investicijos į dukterines įmones			17	17	17
Kitas ilgalaikis finansinis turtas	2	2	2		
Atidėtojo pelno mokesčio turtas				29	165
Trumpalaikis turtas	53444	43609	78431	86201	59578
Atsargos	12458	14005	19379	13997	18417
Per vienerius metus gautinos sumos	40975	29594	58749	70388	38044
Iš pirkėjų gautinos sumos	10538	12201	15131	18186	12421
Susijusioms šalims suteiktos paskolos	28732	15999	41396		
Terminuoti indėliai				49101	21377
Išankstiniai apmokėjimai	474	271	195	143	145
Iš anksto sumokėtas pelno mokestis				893	1302
Kitos gautinos sumos	1231	1123	2027	2065	2799
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	11	10	303	1816	3117
Turto iš viso	91852	77943	108666	115972	98419
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI					
Nuosavas kapitalas					
Įstatinis kapitalas	15545	15545	15545	15545	15545
Privalomasis rezervas	1422	1554	1554	1554	1554
Rezervas savų akcijų supirkimui			25000	25000	25000
Nepaskirstytasis pelnas	12315	27770	30618	41896	29857
Nuosavo kapitalo iš viso	29282	44869	72717	83995	71956
Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai					
Ilgalaikiai įsipareigojimai	6623	4057	4276	1194	1953
Ilgalaikės paskolos	6261	3843	3469	197	280
Atidėjiniai darbuotojų išmokoms			771	997	1673
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai	362	214	36		
Trumpalaikiai įsipareigojimai	55947	29017	31673	30783	24510
Ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis	37672	7750	2540	1290	53
Prekybos skolos	15530	15902	22325	22418	17236
Mokėtinas pelno mokestis	764	2966	527		
Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	1981	2399	6281	7075	7221
Įsipareigojimų iš viso	62570	33074	35949	31977	26463
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	91852	77943	108666	115972	98419

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis Baltijos šalių vertybinių popierių birža.
<<http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?pg=details&instrument=LT0000104267&list=2&tab=reportst>>.

AB „Klaipėdos baldai“ balanso duomenys 2008 – 2012 m.

<i>Duomenys (tūkst. Lt.)</i>					
TURTAS	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Ilgalaikis turtas	49100	46151	38070	42718	41919
Ilgalaikis nematerialusis turtas	80	53	25	2	6
Ilgalaikis materialusis turtas	39320	35688	32507	33281	32478
Investicinis turtas	7429	5096	4490	5562	5562
Ilgalaikis finansinis turtas	2271	5314	1048	3873	3873
Investicijos į dukterines įmones	22	23	23	23	23
Po vienerių metų gautinos sumos	1961	5003	737	3562	3562
Kitas ilgalaikis finansinis turtas	288	288	288	288	288
Atidėtojo pelno mokesčio turtas					
Trumpalaikis turtas	48526	50828	59472	60958	63600
Atsargos	16739	14180	16098	13457	20769
Per vienerius metus gautinos sumos	31757	36565	43297	47150	42768
Pelno mokesčio permoka				249	
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	30	83	77	102	63
Turto iš viso	97626	96979	97542	103676	105519
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI					
Nuosavas kapitalas					
Įstatinis kapitalas	8166	8166	8166	8166	7749
Nuosavos akcijos				-1506	-418
Privalomasis rezervas	21590	21575	20490	20406	19822
Nepaskirstytasis pelnas	32672	38705	43422	49068	53484
Nuosavo kapitalo iš viso	62428	68446	72078	76134	80637
Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai					
Ilgalaikiai įsipareigojimai	11006	7166	18469	16651	5639
Ilgalaikės paskolos	7426	4643	15788	13867	2779
Atidėjiniai darbuotojų išmokoms			348	301	442
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai	3580	2523	2333	2483	2418
Trumpalaikiai įsipareigojimai	24192	21367	6995	10891	19243
Ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis	18456	15676	2922	4592	13270
Prekybos skolos	2089	1451	1494	2454	1905
Mokėtinas pelno mokestis	122	981	73		186
Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	3525	3259	2506	3845	3882
Įsipareigojimų iš viso	35198	28533	25464	27542	24882
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	97626	96979	97542	103676	105519

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis Baltijos šalių vertybinių popierių birža.
<<http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?pg=details&instrument=LT0000102972&list=3&tab=reports>>

AB „Vilniaus baldai“ pelno (nuostolio) ataskaitos 2008 – 2012 m.

<i>Rodiklio pavadinimas (tūkst. Lt.)</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>
Pardavimo pajamos	137523	148966	197214	238368	230141
Pardavimo savikaina	129265	120124	155748	196770	186803
Bendrasis pelnas	8258	28842	41466	41598	43338
Veiklos sąnaudos	8195	8593	10097	12513	14784
Tipinės veiklos pelnas (nuostolis)	63	20249	31369	29085	28554
Kitos veiklos pajamos	8905	1298	1257	1432	1498
Kitos veiklos sąnaudos	781	-803	810	792	854
Veiklos pelnas	8187	19744	31816	29725	29198
Finansinės veiklos pajamos	377	839	1869	1558	553
Finansinės veiklos sąnaudos	3615	1341	943	341	108
Finansinės veiklos rezultatas	-3238	-502	926	1217	445
Pelnas prieš apmokestinimą	4949	19242	32742	30942	29643
Pelno mokestis	925	3655	4894	4119	2819
Grynasis pelnas	4024	15587	27848	26823	26824

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis Baltijos šalių vertybinių popierių birža.
<<http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?pg=details&instrument=LT0000104267&list=2&tab=reportst>>.

AB „Klaipėdos baldai“ pelno (nuostolio) ataskaitos 2008 – 2012 m.

<i>Rodiklio pavadinimas (tūkst. Lt.)</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>
Pardavimo pajamos	185283	170000	149479	188672	186578
Pardavimo savikaina	176907	160483	141707	179730	178580
Bendrasis pelnas	8376	9517	7772	8942	7998
Veiklos sąnaudos	3523	3794	2968	3178	3528
Pardavimo sąnaudos	2	7	3	3	288
Bendrosios administracinės sąnaudos	3521	3787	2965	3175	3240
Tipinės veiklos pelnas (nuostolis)	4853	5723	4804	5764	4470
Pajamos	2370	2241	2108	2116	2419
Sąnaudos	1109	2043	1743	964	854
Veiklos pelnas(nuostolis)	6114	5921	5169	6916	6035
Finansinės veiklos pajamos					182
Finansinės veiklos sąnaudos	1667	958	667	749	509
Finansinės veiklos rezultatas	-1667	-958	-667	-749	-327
Pelnas prieš apmokestinimą	4447	4963	4502	6167	5708
Pelno mokestis	1404	-190	415	622	713
Grynasis pelnas	3043	5153	4087	5545	4995

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis Baltijos šalių vertybinių popierių birža.
<<http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?pg=details&instrument=LT0000104267&list=2&tab=reportst>>.

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų struktūra ir dinaminis pokytis (%) 2008 – 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“ pagrindiniai rodikliai, tūkst. Lt.														
<i>Rodiklio pavadinimas (tūkst. Lt.)</i>	<i>2008 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>2009 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2009-2008</i>	<i>2010 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2010-2009</i>	<i>2011 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2011-2010</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2012-2011</i>
Ilgalaikis turtas	38408	42%	34334	44%	89,39	30235	28%	88,06	29771	26%	98,47	38841	39%	130,47
Trumpalaikis turtas	53444	58%	43609	56%	81,60	78431	72%	179,85	86201	74%	109,91	59578	61%	69,12
Turtas iš viso	91852	100%	77943	100%	84,86	108666	100%	139,42	115972	100%	106,72	98419	100%	84,86
Nuosavas kapitalas	29282	32%	44869	58%	153,23	72717	67%	162,07	83995	72%	115,51	71956	73%	85,67
Ilgalaikiai įsipareigojimai	6623	7%	4057	5%	61,26	4276	4%	105,40	1194	1%	27,92	1953	2%	163,57
Trumpalaikiai įsipareigojimai	55947	61%	29017	37%	51,87	31673	29%	109,15	30783	27%	97,19	24510	25%	79,62
Nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai iš viso	91852	100%	77943	100%	84,86	108666	100%	139,42	115972	100%	106,72	98419	100%	84,86
UAB „Klaipėdos baldai“ pagrindiniai rodikliai, tūkst. Lt.														
Ilgalaikis turtas	49100	50%	46151	48%	93,99	38070	39%	82,49	42718	41%	112,21	38841	39%	90,92
Trumpalaikis turtas	48526	50%	50828	52%	104,74	59472	61%	117,01	60958	59%	102,50	59578	61%	97,74
Turtas iš viso	97626	100%	96979	100%	99,34	97542	100%	100,58	103676	100%	106,29	98419	100%	94,93
Nuosavas kapitalas	62428	64%	68446	71%	109,64	72078	74%	105,31	76134	73%	105,63	71956	73%	94,51
Ilgalaikiai įsipareigojimai	11006	11%	7166	7%	65,11	18469	19%	257,73	16651	16%	90,16	1953	2%	11,73
Trumpalaikiai įsipareigojimai	24192	25%	21367	22%	88,32	6995	7%	32,74	10891	11%	155,70	24510	25%	225,05
Nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai iš viso	97626	100%	96979	100%	99,34	97542	100%	100,58	103676	100%	106,29	98419	100%	94,93

AB „Vilniaus baldai“ PELNO (nuostolio) ataskaitos horizontali ir vertikali analizė

<i>Rodiklio pavadinimas (tūkst. Lt.)</i>	<i>2008 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>2009 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2009-2008</i>	<i>2010 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2010-2009</i>	<i>2011 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2011-2010</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2012-2011</i>
Pardavimo pajamos	137523	100%	148966	100%	108,32	197214	100%	132,39	238368	100%	120,87	230141	100%	96,55
Pardavimo savikaina	129265	94,00%	120124	80,64%	92,93	155748	78,97%	129,66	196770	82,55%	126,34	186803	81,17%	94,93
Bendrasis pelnas	8258	6,00%	28842	19,36%	349,26	41466	21,03%	143,77	41598	17,45%	100,32	43338	18,83%	104,18
Veiklos sąnaudos	8195	5,96%	8593	5,77%	104,86	10097	5,12%	117,50	12513	5,25%	123,93	14784	6,42%	118,15
Tipinės veiklos pelnas (nuostolis)	63	0,05%	20249	13,59%	32141,27	31369	15,91%	154,92	29085	12,20%	92,72	28554	12,41%	98,17
Kitos veiklos pajamos	8905	6,48%	1298	0,87%	14,58	1257	0,64%	96,84	1432	0,60%	113,92	1498	0,65%	104,61
Kitos veiklos sąnaudos	781	0,57%	1803	1,21%	230,86	810	0,41%	44,93	792	0,33%	97,78	854	0,37%	107,83
Veiklos pelnas	8187	5,95%	19744	13,25%	241,16	31816	16,13%	161,14	29725	12,47%	93,43	29198	12,69%	98,23
Finansinės veiklos pajamos	377	0,27%	839	0,56%	222,55	1869	0,95%	222,77	1558	0,65%	83,36	553	0,24%	35,49
Finansinės veiklos sąnaudos	3615	2,63%	1341	0,90%	37,10	943	0,48%	70,32	341	0,14%	36,16	108	0,05%	31,67
Finansinės veiklos rezultatas	3238	2,35%	-502	-0,34%	15,50	926	0,47%	184,46	1217	0,51%	131,43	445	0,19%	36,57
Pelnas prieš apmokestinimą	4949	3,60%	19242	12,92%	388,81	32742	16,60%	170,16	30942	12,98%	94,50	29643	12,88%	95,80
Pelno mokestis	925	0,67%	3655	2,45%	395,14	4894	2,48%	133,90	4119	1,73%	84,16	2819	1,22%	68,44
Grynasis pelnas	4024	2,93%	15587	10,46%	387,35	27848	14,12%	178,66	26823	11,25%	96,32	26824	11,66%	100

AB „Klaipėdos baldai“ PELNO (nuostolio) ataskaitos horizontali ir vertikali analizė

<i>Rodiklio pavadinimas (tūkst. Lt.)</i>	<i>2008 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>2009 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2009-2008</i>	<i>2010 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2010-2009</i>	<i>2011 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2011-2010</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Struktūra</i>	<i>Pokytis % 2012-2011</i>
Pardavimo pajamos	185283	100%	170000	100%	91,75	149479	100%	87,93	188672	100%	126,22	186578	100%	98,89
Pardavimo savikaina	176907	95,48%	160483	94,40%	90,72	141707	94,80%	88,30	179730	95,26%	126,83	178580	95,71%	99,36
Bendrasis pelnas	8376	4,52%	9517	5,60%	113,62	7772	5,20%	81,66	8942	4,74%	115,05	7998	4,29%	89,44
Veiklos sąnaudos	3523	1,90%	3794	2,23%	107,69	2968	1,99%	78,23	3178	1,68%	107,08	3528	1,89%	111,01
Pardavimo sąnaudos	2	0,00%	7	0,00%	350,00	3	0,00%	42,86	3	0,00%	100,00	288	0,15%	9.600,00
Bendrosios administracinės sąnaudos	3521	1,90%	3787	2,23%	107,55	2965	1,98%	78,29	3175	1,68%	107,08	3240	1,74%	102,05
Tipinės veiklos pelnas (nuostolis)	4853	2,62%	5723	3,37%	117,93	4804	3,21%	83,94	5764	3,06%	119,98	4470	2,40%	77,55
Pajamos	2370	1,28%	2241	1,32%	94,56	2108	1,41%	94,07	2116	1,12%	100,38	2419	1,30%	114,32
Sąnaudos	1109	0,60%	2043	1,20%	184,22	1743	1,17%	85,32	964	0,51%	55,31	854	0,46%	88,59
Veiklos pelnas(nuostolis)	6114	3,30%	5921	3,48%	96,84	5169	3,46%	87,30	6916	3,67%	133,80	6035	3,23%	87,26
Finansinės veiklos pajamos												182	0,10%	0,10%
Finansinės veiklos sąnaudos	1667	0,90%	958	0,56%	57,47	667	0,45%	69,62	749	0,40%	112,29	509	0,27%	67,96
Finansinės veiklos rezultatas	-1667		-958	-0,56%	57,47	-667	-0,45%	69,62	-749	-0,40%	112,29	-327	-0,18%	43,66
Pelnas prieš apmokestinimą	4447	2,40%	4963	2,92%	111,60	4502	3,01%	90,71	6167	3,27%	136,98	5708	3,06%	92,56
Pelno mokestis	1404	0,76%	-190	-0,11%	- 13,53	415	0,28%	- 218,42	622	0,33%	149,88	713	0,38%	114,63
Grynasis pelnas	3043	1,64%	5153	3,03%	169,34	4087	2,73%	79,31	5545	2,94%	135,67	4995	2,68%	90,08

AB „Vilniaus baldai“ ir UAB „Klaipėdos baldai“ pagrindinių pelno (nuostolio) ataskaitos rodiklių padidėjimo tempas

AB „Vilniaus baldai“ veiklos rezultatai						
<i>Rodiklio pavadinimas (tūkst., Lt.)</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Vidutinis padidėjimo (sumažėjimo) tempas</i>
						$\sqrt[n]{y_n / y_1} - 100$
Pardavimų pajamos	137523	148966	197214	238368	230141	13,74%
Pardavimų savikaina	129265	120124	155748	196770	186803	9,64%
Bendrasis pelnas (nuostolis)	8258	28842	41466	41598	43338	51,36%
Veiklos pelnas (nuostolis)	8187	19744	31816	29725	29198	37,42%
Grynasis pelnas	4024	15587	27848	26823	26824	60,68%
AB „Klaipėdos baldai“ veiklos rezultatai						
Pardavimų pajamos	185283	170000	149479	188672	186578	0,17%
Pardavimų savikaina	176907	160483	141707	179730	178580	0,24%
Bendrasis pelnas (nuostolis)	8376	9517	7772	8942	7998	-1,15%
Veiklos pelnas (nuostolis)	6114	5921	5169	6916	6035	-0,32%
Pelnas prieš apmokestinimą	4447	4963	4502	6167	5708	6,44%
Grynasis pelnas	3043	5153	4087	5545	4995	13,19%

9 priedas

AB „Vilniaus baldai“ 2008-2012 m. apyvartinio kapitalo elementų (trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų) vertikali analizė

<i>Rodiklio pavadinimas (tūkst. Lt.)</i>	<i>2008 m.</i>	<i>Struktūra %</i>	<i>2009 m.</i>	<i>Struktūra %</i>	<i>2010 m.</i>	<i>Struktūra %</i>	<i>2011 m.</i>	<i>Struktūra %</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Struktūra %</i>
Trumpalaikis turtas	53444	100,00	43609	100,00	78431	100	86201	100	59578	100,00
Atsargos	12458	23,31	14005	32,11	19379	24,71	13997	16,24	18417	30,91
Gautinos sumos	40975	76,67	29594	67,86	58749	74,91	70388	81,66	38044	63,86
Grynieji pinigai ir jų ekvivalentai	11	0,02	10	0,02	303	0,39	1816	2,11	3117	5,23
Trumpalaikiai įsipareigojimai	55947	100,00	29017	100,00	31673	100,00	30783	100,00	24510	100,00
Finansinės skolos	37672	67,34	7750	26,71	2540	8,02	1290	4,19	53	0,22
Skolos tiekėjams	15530	27,76	15902	54,80	22325	70,49	22418	72,83	17236	70,32
Mokėtinas pelno mokestis	764	1,37	2966	10,22	527	1,66		0,00		0,00
Kitos mokėtinios sumos	1981	3,54	2399	8,27	6281	19,83	7075	22,98	7221	29,46

10 priedas

AB „Klaipėdos baldai“ 2008-2012 m. apyvartinio kapitalo elementų (trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų) vertikali analizė

<i>Rodiklio pavadinimas (tūkst. Lt.)</i>	<i>2008 m.</i>	<i>Struktūra %</i>	<i>2009 m.</i>	<i>Struktūra %</i>	<i>2010 m.</i>	<i>Struktūra %</i>	<i>2011 m.</i>	<i>Struktūra %</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Struktūra %</i>
Trumpalaikis turtas	48526	100,00	50828	100,00	59472	100,00	60958	100,00	63600	100,00
Atsargos	16739	34,49	14180	27,90	16098	27,07	13457	22,08	20769	32,66
Per vienerius metus gautinos sumos	31757	65,44	36565	71,94	43297	72,80	47150	77,35	42768	67,25
Pelno mokesčio permoka		0,00		0,00		0,00	249	0,41		0,00
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	30	0,06	83	0,16	77	0,13	102	0,17	63	0,10
Trumpalaikiai įsipareigojimai	24192	100,00	21367	100,00	6995	100,00	10891	100,00	19243	100,00
Finansinės skolos	18456	76,29	15676	73,37	2922	41,77	4592	42,16	13270	68,96
Skolos tiekėjams	2089	8,64	1451	6,79	1494	21,36	2454	22,53	1905	9,90
Mokėtinas pelno mokestis	122	0,50	981	4,59	73	1,04		0,00	186	0,97
Kitos mokėtinios sumos	3525	14,57	3259	15,25	2506	35,83	3845	35,30	3882	20,17

11 priedas

AB „Vilniaus baldai“ apyvartinio kapitalo (apskaičiuoto turto aspektu) dinamika 2008-2012 m.

Rodiklio pavadinimas (tūkst. Lt.)	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	Pokytis (2012-2008)	
						Lt.	%
Trumpalaikis turtas (TT)	53444	43609	78431	86201	59578	6134	111,5
Atsargos	12458	14005	19379	13997	18417	5959	147,8
Gautinos sumos	40975	29594	58749	70388	38044	-2931	92,8
Grynieji pinigai ir jų ekvivalentai	11	10	303	1816	3117	3106	28.336,4
Trumpalaikiai įsipareigojimai (TI)	55947	29017	31673	30783	24510	-31437	43,8
Finansinės skolos	37672	7750	2540	1290	53	-37619	0,1
Skolos tiekėjams	15530	15902	22325	22418	17236	1706	111,0
Mokėtinas pelno mokestis	764	2966	527			-764	-
Kitos mokėtinės sumos	1981	2399	6281	7075	7221	5240	364,5
Apyvartinis kapitalas (AK=TT-TI)	53444-55947 -2503	43609-29017 14592	78431-31673 46758	86201-30783 55418	59578-24510 35068	35068-(-2503) 37571	35068/(-2503)* 100 1401

12 priedas

AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo (apskaičiuoto turto aspektu) dinamika 2008-2012 m.

Rodiklio pavadinimas (tūkst. Lt.)	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	Pokytis (2012-2008)	
						Lt.	%
Trumpalaikis turtas (TT)	48526	50828	59472	60958	63600	15074	131,1
Atsargos	16739	14180	16098	13457	20769	4030	124,1
Per vienerius metus gautinos sumos	31757	36565	43297	47150	42768	11011	134,7
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	30	83	77	102	63	33	210,0
Trumpalaikiai įsipareigojimai (TI)	24192	21367	6995	10891	19243	-4949	79,5
Finansinės skolos	18456	15676	2922	4592	13270	-5186	71,9
Skolos tiekėjams	2089	1451	1494	2454	1905	-184	91,2
Mokėtinas pelno mokestis	122	981	73		186	64	152,5
Kitos mokėtinės sumos	3525	3259	2506	3845	3882	357	110,1
Apyvartinis kapitalas (AK=TT-TI)	48526-24192 24334	50828-21367 29461	59472-6995 52477	60958-10891 50067	63600-19243 44357	44357-24334 20023	44357/24334*100 182,3

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo apskaičiuoto kapitalo aspektu dinamika 2008 - 2012 m.

<i>Bendrovė</i>	<i>Rodiklio pavadinimas (tūkst. Lt.)</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>
AB „Vilniaus baldai“	Nuosavas kapitalas (NK)	29282	44869	72717	83995	71956
	Ilgalaikiai įsipareigojimai (IĮ)	6623	4057	4276	1194	1953
	Ilgalaikis turtas (IT)	38408	34334	30235	29771	38841
	Apyvartinis kapitalas (AK) <i>AK=NK+IĮ-IT</i>	<i>29282+6623-38408</i> -2503	<i>44869+4057-34334</i> 14592	<i>72717+4276-30235</i> 46758	<i>83995+1194-29771</i> 55418	<i>71956+1953-38841</i> 35068
AB „Klaipėdos baldai“	Nuosavas kapitalas (NK)	62428	68446	72078	76134	80637
	Ilgalaikiai įsipareigojimai (IĮ)	11006	7166	18469	16651	5639
	Ilgalaikis turtas (IT)	49100	46151	38070	42718	41919
	Apyvartinis kapitalas (AK) <i>AK=NK+IĮ-IT</i>	<i>62428+11006-49100</i> 24334	<i>68446+7166-46151</i> 29461	<i>72078+18469-38070</i> 52477	<i>76134+16651-42718</i> 50067	<i>80637+5639-41919</i> 44357

14 priedas

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo lyginamoji turto sumos dalis (%)

<i>Rodikliai</i>	<i>Bendrovės pavadinimas</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>
Apyvartinis kapitalas (tūkst. Lt.) (<i>AK</i>)	AB "Vilniaus baldai"	-2503	14592	46758	55418	35068
	AB "Klaipėdos baldai"	24334	29461	52477	50067	44357
Turtas (tūkst. Lt.) (<i>T</i>)	AB "Vilniaus baldai"	91852	77943	108666	115972	98419
	AB "Klaipėdos baldai"	97626	96979	97542	103676	105519
Apyvartinio kapitalo lyginamoji turto sumos dalis (%) <i>AK/T*100</i>	AB "Vilniaus baldai"	$-2503/91852*100$ -2,73	$14592/77943*100$ 18,72	$46758/108666*100$ 43,03	$55418/115972*100$ 47,79	$35068/98419*100$ 35,63
	AB "Klaipėdos baldai"	$24334/97626*100$ 24,93	$29461/96979*100$ 30,38	$52477/97542*100$ 53,80	$50067/103676*100$ 48,29	$44357/105519*100$ 42,04

15 priedas

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pardavimų ir apyvartinio kapitalo dinamika 2008-2012 m.

<i>Rodiklio pavadinimas</i>	<i>Bendrovės pavadinimas</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Pokytis (%)</i>				
							<i>2009-2008</i>	<i>2010-2009</i>	<i>2011-2010</i>	<i>2012-2011</i>	<i>2012-2008</i>
Pardavimai (mln. Lt.)	AB "Vilniaus baldai"	137,523	148,966	197,214	238,368	230,141	108,32	132,39	120,87	96,55	167,35
	AB "Klaipėdos baldai"	185,283	170	149,479	188,672	186,578	91,75	87,93	126,22	98,89	100,70
Apyvartinis kapitalas (mln. Lt.)	AB "Vilniaus baldai"	-2,503	14,592	46,758	55,418	35,068	582,98	320,44	118,52	63,28	1401,04
	AB "Klaipėdos baldai"	24,334	29,461	52,477	50,067	44,357	121,07	178,12	95,41	88,60	182,28

AB „Vilniaus baldai“ priklausomybė tarp apyvartinio kapitalo ir pardavimų pajamų

<i>Metai</i>	<i>Apyvartinis kapitalas, tūkst. Lt.(x)</i>	<i>Pardavimai, tūkst. Lt.(y)</i>	<i>Sandauga (x*y)</i>	$(x - \bar{x})^2$	$(y - \bar{y})^2$
2008	-2503	137523	-344220069	1047791004	2800462896
2009	14592	148966	2173711872	233313405	1720291757
2010	46758	197214	9221332212	285319394	45854566,6
2011	55418	238368	13209877824	652874042	2296863135
2012	35068	230141	8070584588	27054562	1575978842
suma	149333	952212	32331286427	2246352407	8439451197
Vidutinė reikšmė	29866,6	190442,4	6466257285	449270481	1687890239

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remianti AB „Vilniaus baldai“ 2008 -2011 m. finansinių ataskaitų duomenimis

$$\sigma_x = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n}}$$

$$\sigma_x = 21196,00154$$

$$\sigma_y = \sqrt{\frac{\sum (y - \bar{y})^2}{n}}$$

$$\sigma_y = 41083,94138$$

$$r = \frac{\overline{xy} - \bar{x} * \bar{y}}{\sigma_x * \sigma_y} = 0,89.$$

AB „Klaipėdos baldai“ priklausomybė tarp apyvartinio kapitalo ir pardavimų

<i>Metai</i>	<i>Apyvartinis kapitalas, tūkst. Lt.(x)</i>	<i>Pardavimai, tūkst. Lt.(y)</i>	<i>Sandauga (x*y)</i>	$(x - \bar{x})^2$	$(y - \bar{y})^2$
2008	24334	185283	4508676522	249804347	86129536,36
2009	29461	170000	5008370000	114023955	36028805,76
2010	52477	149479	7844209483	152221309	703490747,6
2011	50067	188672	9446241024	98561212,8	160518764,2
2012	44357	186578	8276040346	17789836,8	111843315,4
suma	200696	880012	35083537375	632400661	1098011169
Vidutinė reikšmė	40139,2	176002,4	7016707475	126480132	219602233,8

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remianti AB „Klaipėdos baldai“ 2008 -2011 m. finansinių ataskaitų duomenimis

$$\sigma_x = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n}}$$

$$\sigma_y = \sqrt{\frac{\sum (y - \bar{y})^2}{n}}$$

$$\sigma_x = 11246,33861$$

$$\sigma_y = 14818,98221$$

$$r = \frac{\overline{xy} - \bar{x} * \bar{y}}{\sigma_x * \sigma_y} = -0,29.$$

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartumo rodiklių (kartais) dinamika 2008 - 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“							
<i>Rodiklio pavadinimas</i>	<i>Formulė</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Vidutinis lygis (Σy/n)</i>
Apyvartinio kapitalo apyvartumas (kartais)	Pardavimai/Apyvartinio kapitalo	137523/-2503 -54,94	14896614592/ 10,21	197214/46758 4,22	238368/55418 4,30	230141/35068 6,56	(10,2+4,2+4,3+6,6)/4 5,93
Trumpalaikio turto apyvartumas (kartais)	Pardavimai/Trumpalaikio turto	137523/53444 2,57	148966/43609 3,42	197214/78431 2,51	238368/86201 2,77	230141/59578 3,86	3,03
Trumpalaikio turto apyvartumas (dienomis)	Trumpalaikis turtas/Pardavimų	53444/137523 0,39	43609/148966 0,29	78431/197214 0,40	86201/238368 0,36	59578/230141 0,26	0,34
Atsargų apyvartumas (kartais)	Pardavimų savikaina/Atsargų	129265/12458 10,38	120124/14005 8,58	155748/19379 8,04	196770/13997 14,06	186803/18417 10,14	10,24
Atsargų apyvartumas (dienomis)	Atsargos*365/Pardavimų savikaina	12458*365/12926 35	14005*365/120124 43	19379*365/155748 45	13997*365/196770 26	18417*365/186803 36	37
AB "Klaipėdos baldai"							
Apyvartinio kapitalo apyvartumas (kartais)	Pardavimai/Apyvartinio kapitalo	185283/24334 7,61	170000/29461 5,77	149479/52477 2,85	188672/50067 3,77	186578/44357 4,21	4,84
Trumpalaikio turto apyvartumas (kartais)	Pardavimai/Trumpalaikio turto	185283/48526 3,82	170000/50828 3,34	149479/59472 2,51	188672/60958 3,10	186578/63600 2,93	3,14
Trumpalaikio turto apyvartumas (dienomis)	Trumpalaikis turtas/Pardavimų	48526/185283 0,26	50828/170000 0,30	59472/149479 0,40	60958/188672 0,32	63600/186578 0,34	0,32
Atsargų apyvartumas (kartais)	Pardavimų savikaina/Atsargų	176907/16739 10,57	160483/14180 11,32	141707/16098 8,80	179730/13457 13,36	178580/20769 8,60	10,53
Atsargų apyvartumas (dienomis)	Atsargos*365/Pardavimų savikaina	16739*365/176907 35	14180*365/160483 32	16098*365/141707 41	13457*365/179730 27	20769*365/178580 42	36

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ debitorinių ir kreditorinių įsiskolinimo apyvartumo rodiklių dinamika 2008 - 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“							
<i>Rodiklio pavadinimas</i>	<i>Formulė</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m..</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Vidutinis lygis (Σy/n)</i>
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (kartais)	Pardavimai/Per 1-erius m. gautinos sumos	137523/40975 3,36	148966/29594 5,03	197214/58749 3,36	238368/70388 3,39	230141/70388 6,05	4,24
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	Per 1-erius m. gautinos sumos*365/ Pardavimų	40975*365/137523 109	29594*365/148966 73	58749*365/197214 109	70388*365/238368 108	38044*365/230141 60	92
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (kartais)	Pardavimų savikaina/Per 1-erius m. mokėtinų sumos	129265/55947 2,31	120124/29017 4,14	155748/31673 4,92	196770/30783 6,39	186803/24510 7,62	5,08
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	Per 1-erius m. mokėtinų sumos*365/ Pardavimų savikainos	55947*365/129265 158	29017*365/120124 88	31673*365/155748 74	30783*365/196770 57	24510*365/186803 48	85
AB „Klaipėdos baldai“							
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (kartais)	Pardavimai/Per 1-erius m. gautinos sumos	185283/31757 5,83	170000/36565 4,65	149479/43297 3,45	188672/47150 4,00	186578/42768 4,36	4,46
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	Per 1-erius m. gautinos sumos*365/ Pardavimų	31757*365/185283 63	36565*365/170000 79	43297*365/149479 106	47150*365/188672 91	42768*365/186578 84	84
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (kartais)	Pardavimų savikaina/Per 1-erius m. mokėtinų sumos	176907/24192 7,31	160483/21367 7,51	141707/6995 20,26	179730/10891 16,50	178580/19243 9,28	12,17
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	Per 1-erius m. mokėtinų sumos*365/ Pardavimų savikaina	24192*365/176907 50	21367*365/160483 49	6995*365/141707 18	10891*365/179730 22	19243*365/178580 39	36

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ veiklos ciklo ir finansinio ciklo apskaičiavimas

UAB „Vilniaus baldai“						
<i>Rodiklio pavadinimas</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Vidutinis lygis (Σy/n)</i>
Atsargų apyvartumas (dienomis) (AA)	35	43	45	26	36	37
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis) (DĮA)	109	73	109	108	60	92
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis) (KĮA)	158	88	74	57	48	85
Veiklos ciklo trukmė (dienomis)(VC) VC=AA+DĮA	144	115	154	134	96	129
Finansinis ciklas (FC) FC=AA+DĮA-KĮA	<i>144-158</i> -14	<i>115-88</i> 27	<i>154-74</i> 80	<i>134-57</i> 77	<i>96-48</i> 48	<i>129-85</i> 44
AB „Klaipėdos baldai“						
Atsargų apyvartumas (dienomis) (AA)	35	32	41	27	42	36
Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis) (DĮA)	63	79	106	91	84	84
Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas (dienomis)	50	49	18	22	39	36
Veiklos ciklo trukmė (dienomis)(VC) VC=AA+DĮA	97	111	147	119	126	120
Finansinis ciklas (FC) FC=AA+DĮA-KĮA	<i>97-50</i> 47	<i>111-49</i> 62	<i>147-18</i> 129	<i>119-22</i> 96	<i>126-39</i> 87	<i>120-36</i> 84

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pelningumo rodiklių dinamika 2008 -2012 m.

<i>Rodikliai (%)</i>	<i>Formulė</i>	<i>Bendrovė</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Pokytis (%) 2012-2008 m.</i>	<i>Vidutinis lygis (Σy/n)</i>
Grynasis Pardavimų pelningumas	<u>Grynasis pelnas</u> Pardavimų *100	AB „Vilniaus baldai“	4024/137523 *100 2,93	15587/148966 *100 10,46	27848/1978214 *100 14,12	26823/238368 *100 11,25	26824/230141 *100 11,66	8,73	10,08
		AB „Klaipėdos baldai“	3043/185283 *100 1,64	5153/170000 *100 3,03	4087/149479 *100 2,73	5545/188672 *100 2,94	4995/186578 *100 2,68	1,03	2,60
Turto pelningumas	<u>Grynasis pelnas</u> Turto *100	AB „Vilniaus baldai“	4024/91852 *100 4,38	15587/77943 *100 20,00	27848/108666 *100 25,63	26823/115972 *100 23,13	26824/98419 *100 27,25	22,87	20,08
		AB „Klaipėdos baldai“	3043/97626 *100 3,12	5153/96979 *100 5,31	4087/97542 *100 4,19	5545/103676 *100 5,35	4995/105519 *100 4,73	1,62	4,54
Nuosavo kapitalo pelningumas	<u>Grynasis pelnas</u> Nuosavas kapitalas *100	AB „Vilniaus baldai“	4024/29282 *100 13,74	15587/44869 *100 34,74	27848/72717 *100 38,30	26823/83995 *100 31,93	26824/71956 *100 37,28	23,54	31,20
		AB „Klaipėdos baldai“	3043/62428 *100 4,87	5153/68446 *100 7,53	4087/72078 *100 5,67	5545/73134 *100 7,28	4995/80637 *100 6,19	1,32	6,31

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ grynojo pardavimų pelningumo pasikeitimą įtakojantys veiksniai 2008 - 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“					
<i>Veiksnių pavadinimas</i>	<i>Grynojo pardavimų pelningumo (%) pokytis</i>				
	<i>2009-2008m.</i>	<i>2010-2009m.</i>	<i>2011-2010m.</i>	<i>2012-2011m.</i>	<i>(Σ y)</i>
Dėl grynojo pelno	$\frac{15587 \cdot 100}{137523} - \frac{4024 \cdot 100}{137523}$ 8,41	$\frac{27848 \cdot 100}{148966} - \frac{15587 \cdot 100}{148966}$ 8,23	$\frac{26823 \cdot 100}{197214} - \frac{27848 \cdot 100}{197214}$ - 0,52	$\frac{26824 \cdot 100}{238368} - \frac{26823 \cdot 100}{238368}$ 0,00	16,12
Dėl Pardavimų	$\frac{15587 \cdot 100}{148966} - \frac{15587 \cdot 100}{137523}$ - 0,87	$\frac{27848 \cdot 100}{197214} - \frac{27848 \cdot 100}{148966}$ -4,57	$\frac{26823 \cdot 100}{238368} - \frac{26823 \cdot 100}{197214}$ -2,35	$\frac{26824 \cdot 100}{230141} - \frac{26824 \cdot 100}{238368}$ 0,40	- 7,39
Iš viso	$8,4 + (-0,87)$ 7,5	$8,23 + (-4,57)$ 3,7	$-0,52 + (-2,35)$ - 2,9	$0 + 0,4$ 0,4	8,73
AB „Klaipėdos baldai“					
Dėl grynojo pelno	$\frac{5153 \cdot 100}{185283} - \frac{3043 \cdot 100}{185283}$ 1,14	$\frac{4087 \cdot 100}{170000} - \frac{5153 \cdot 100}{170000}$ -0,63	$\frac{5545 \cdot 100}{149479} - \frac{4087 \cdot 100}{149479}$ 0,98	$\frac{4995 \cdot 100}{188672} - \frac{5545 \cdot 100}{188672}$ -0,29	1,20
Dėl Pardavimų	$\frac{5153 \cdot 100}{170000} - \frac{5153 \cdot 100}{185283}$ 0,25	$\frac{4087 \cdot 100}{149479} - \frac{4087 \cdot 100}{170000}$ 0,33	$\frac{5545 \cdot 100}{188672} - \frac{5545 \cdot 100}{149479}$ -0,77	$\frac{4995 \cdot 100}{186578} - \frac{4995 \cdot 100}{188672}$ 0,03	-0,16
Iš viso	$1,14 + 0,25$ 1,39	$-0,63 + 0,33$ -0,30	$0,98 + (-0,77)$ 0,20	$-0,29 + 0,03$ -0,26	1,03

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ turto pelningumo pasikeitimą įtakoiantys veiksniai 2008 - 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“					
<i>Veiksnių pavadinimas</i>	<i>Turto pelningumo (%) pokytis</i>				
	<i>2009-2008m.</i>	<i>2010-2009m.</i>	<i>2011-2010m.</i>	<i>2012-2011m.</i>	<i>(Σ y)</i>
Dėl grynojo pelno (Tūkst. Lt.)	$\frac{1558 \cdot 100}{38408 + 53444} - \frac{4024 \cdot 100}{38408 + 53444}$ 12,59	$\frac{278488 \cdot 100}{34334 + 43609} - \frac{15587 \cdot 100}{34334 + 43609}$ 15,73	$\frac{26823 \cdot 100}{30235 + 78431} - \frac{27848 \cdot 100}{30235 + 78431}$ - 0,94	$\frac{26824 \cdot 100}{29771 + 26201} - \frac{26823 \cdot 100}{29771 + 86201}$ 0,00	27,38
Dėl ilgalaikio turto (tūkst. Lt.)	$\frac{1558 \cdot 100}{38408 + 53444} - \frac{15587 \cdot 100}{38408 + 53444}$ 0,79	$\frac{27848 \cdot 100}{34334 + 43609} - \frac{27848 \cdot 100}{34334 + 43609}$ 1,98	$\frac{26823 \cdot 100}{30235 + 78431} - \frac{26823 \cdot 100}{30235 + 78431}$ 0,11	$\frac{26824 \cdot 100}{29771 + 86201} - \frac{26824 \cdot 100}{29771 + 86201}$ - 1,68	1,20
Dėl trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	$\frac{15587 \cdot 100}{34334 + 43609} - \frac{15587 \cdot 100}{34334 + 53444}$ 2,24	$\frac{27848 \cdot 100}{30235 + 78431} - \frac{27848 \cdot 100}{3025 + 43609}$ - 12,08	$\frac{26823 \cdot 100}{29771 + 86201} - \frac{26823 \cdot 100}{29771 + 78431}$ - 1,66	$\frac{16824 \cdot 100}{38841 + 59578} - \frac{26824 \cdot 100}{38841 + 86201}$ 5,80	- 5,70
Iš viso	$12,59 + 0,79 + 2,24$ 15,6	$15,73 + 1,98 - 12,08$ 5,6	$-0,94 + 0,11 - 1,66$ - 2,5	$0 - 1,68 + 5,8$ 4,1	22,9
AB „Klaipėdos baldai“					
Dėl grynojo pelno (Tūkst. Lt.)	$\frac{5153 \cdot 100}{49100 + 48526} - \frac{3043 \cdot 100}{49100 + 48526}$ 2,16	$\frac{4087 \cdot 100}{46151 + 50828} - \frac{5153 \cdot 100}{46151 + 50828}$ -1,10	$\frac{5545 \cdot 100}{38070 + 59472} - \frac{4087 \cdot 100}{38070 + 59472}$ 1,49	$\frac{4995 \cdot 100}{42718 + 60958} - \frac{5545 \cdot 100}{42718 + 60958}$ -0,53	2,03
Dėl ilgalaikio turto (tūkst. Lt.)	$\frac{5153 \cdot 100}{46161 + 48526} - \frac{5153 \cdot 100}{49100 + 48526}$ 0,16	$\frac{4087 \cdot 100}{38070 + 50828} - \frac{4087 \cdot 100}{46151 + 50828}$ 0,38	$\frac{5545 \cdot 100}{42718 + 59472} - \frac{5545 \cdot 100}{38070 + 59472}$ -0,26	$\frac{4995 \cdot 100}{41919 + 60958} - \frac{4995 \cdot 100}{42718 + 60958}$ 0,04	0,33
Dėl trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	$\frac{5153 \cdot 100}{46151 + 50828} - \frac{5153 \cdot 100}{46151 + 48526}$ -0,13	$\frac{4087 \cdot 100}{38070 + 59472} - \frac{4087 \cdot 100}{38070 + 50828}$ -0,41	$\frac{5545 \cdot 100}{42718 + 60958} - \frac{5545 \cdot 100}{42718 + 59472}$ -0,08	$\frac{4995 \cdot 100}{41919 + 63600} - \frac{4995 \cdot 100}{41919 + 60958}$ -0,12	-0,74
Iš viso	$2,16 + 0,16 - 0,13$ 2,2	$-1,1 + 0,38 - 0,41$ -1,1	$1,49 - 0,26 - 0,08$ 1,2	$-0,53 + 0,04 - 0,12$ -0,6	1,6

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ nuosavo kapitalo pelningumo pasikeitimą įtakojančys veiksniai 2008 - 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“					
<i>Veiksnio pavadinimas</i>	<i>Nuosavo kapitalo pelningumo (%) pokytis</i>				
	<i>2009-2008m.</i>	<i>2010-2009m.</i>	<i>2011-2010m.</i>	<i>2012-2011m.</i>	<i>($\sum y$)</i>
Dėl grynojo pelno (Tūkst. Lt.)	$\frac{15587 \cdot 100}{29282}$ $\frac{-4024 \cdot 100}{29282}$ 39,49	$\frac{27848 \cdot 100}{44869}$ $\frac{-15587 \cdot 100}{44869}$ 27,33	$\frac{26823 \cdot 100}{72717}$ $\frac{-27848 \cdot 100}{72717}$ -1,41	$\frac{26824 \cdot 100}{83995}$ $\frac{-26823 \cdot 100}{83995}$ 0,00	65,41
Dėl nuosavo kapitalo (Tūkst. Lt.)	$\frac{15587 \cdot 100}{44869}$ $\frac{-15587 \cdot 100}{29282}$ - 18,49	$\frac{27848 \cdot 100}{72717}$ $\frac{-27848 \cdot 100}{44869}$ -23,77	$\frac{26823 \cdot 100}{83995}$ $\frac{-26823 \cdot 100}{72717}$ - 4,95	$\frac{26824 \cdot 100}{71956}$ $\frac{-26824 \cdot 100}{83995}$ 5,34	- 41,87
Iš viso	$\frac{39,49-18,49}{21,0}$	$\frac{27,33-23,77}{3,6}$	$\frac{-1,41-4,95}{- 6,4}$	$\frac{0+5,34}{5,3}$	23,5
AB „Klaipėdos baldai“					
Dėl grynojo pelno (Tūkst. Lt.)	$\frac{5153 \cdot 100}{62428}$ $\frac{-3043 \cdot 100}{62428}$ 3,38	$\frac{4087 \cdot 100}{68446}$ $\frac{-5153 \cdot 100}{68446}$ -1,56	$\frac{5545 \cdot 100}{71078}$ $\frac{-4087 \cdot 100}{71078}$ 2,02	$\frac{4995 \cdot 100}{76134}$ $\frac{-5545 \cdot 100}{76134}$ -0,72	3,12
Dėl nuosavo kapitalo (Tūkst. Lt.)	$\frac{5153 \cdot 100}{68446}$ $\frac{-5153 \cdot 100}{62428}$ -0,73	$\frac{4087 \cdot 100}{72078}$ $\frac{-4087 \cdot 100}{68446}$ -0,30	$\frac{5545 \cdot 100}{76134}$ $\frac{-5545 \cdot 100}{72078}$ -0,41	$\frac{4995 \cdot 100}{80637}$ $\frac{-4995 \cdot 100}{76134}$ -0,37	-1,80
Iš viso	$\frac{3,38-0,73}{2,7}$	$\frac{-1,56-0,3}{-1,9}$	$\frac{2,02-0,41}{1,6}$	$\frac{-0,72-0,37}{-1,1}$	1,3

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio mokumo rodiklių dinamika 2008 – 2012 m.

<i>Rodikliai</i>	<i>Bendrovė</i>	<i>Formulė</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>2012 m.</i>	<i>Pokytis palyginus 2012 - 2008(kart.)</i>	<i>Vidutinis lygis (Σy/n)</i>
Bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas (BTMK)	AB „Vilniaus baldai“	<u>Trumpalaikis turtas</u>	53444/55947 0,96	43609/29017 1,50	78431/31673 2,48	86201/30783 2,80	59578/24510 2,43	2,54	2,03
	AB „Klaipėdos baldai“	Trumpalaikiai įsipareigojimai	48526/24192 2,01	50828/21367 2,38	59472/6995 8,50	60958/10891 5,60	63600/19243 3,31	1,65	4,36
Greitasis trumpalaikio mokumo koeficientas (GTMK)	AB „Vilniaus baldai“	Trumpalaikis turtas -atsargos	53444-12458/ 55947 0,73	43609-140005 /29017 1,02	78431-19379/ 31673 1,86	86201-13997/ 30783 2,35	59578-18417 /24510 1,68	2,29	1,53
	AB „Klaipėdos baldai“	Trumpalaikiai įsipareigojimai	48526-16739/ 24192 1,31	50828-14180/ 21367 1,72	59472-16098/ 6995 6,20	60958--13457/ 10891 4,36	63600-20769/ 19243 2,23	1,69	3,16
Skirtumas tarp BTMK ir GTMK	AB „Vilniaus baldai“	BTMK - GTMK	0,96-0,73 0,22	1,5-1,02 0,48	2,48-1,86 0,61	2,8-2,35 0,45	2,43-1,68 0,75		0,50
	AB „Klaipėdos baldai“		2,01-1,31 0,69	2,38-1,72 0,66	8,5-6,2 2,30	5,6-4,36 1,24	3,31-2,23 1,08		1,19
Labai greito trumpalaikio mokumo koeficientas	AB „Vilniaus baldai“	Pinigai ir pinig. ekviv. + Kitas TT	11/55947 0,00	10/29017 0,00	303/31673 0,01	1816/30783 0,06	3117/24510 0,13	0,13	0,04
	AB „Klaipėdos baldai“	Trumpalaikiai įsipareigojimai	30/24192 0,00	83/21367 0,00	77/6995 0,01	102/10891 0,01	63/219243 0,00	0,00	0,01
Absoliutus trumpalaikio mokumo koeficientas	AB „Vilniaus baldai“	<u>Grynieji pinigai</u>	11/55947 0,00	10/29017 0,00	3167303/31673 0,01	1816/30783 0,06	3117/24510 0,13	0,13	0,04
	AB „Klaipėdos baldai“	Trumpalaikiai įsipareigojimai	30/24192 0,00	83/21367 0,00	77/6995 0,01	102/10891 0,01	63/219243 0,00	0,00	0,01
Trumpalaikio įsiskolinimo koeficientas	AB „Vilniaus baldai“	Trumpalaikiai	55947/91852 0,61	29017/77943 0,37	31673/108666 0,29	30783/115972 0,27	24510/98419 0,25	0,41	0,36
	AB „Klaipėdos baldai“	<u>įsipareigojimai</u> Turto	24192/97626 0,25	21367/96979 0,22	6995/97542 0,07	10891/103676 0,11	19243/105519 0,18	0,74	0,17

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio mokumo rodiklių pasikeitimą įtakoiantys veiksniai 2008-2012 m.

AB „Vilniaus baldai“					
<i>Veiksnių pavadinimas</i>	<i>Bendrojo trumpalaikio mokumo koeficiento pokytis</i>				
	<i>2009-2008 m.</i>	<i>2010-2009 m.</i>	<i>2011-2010 m.</i>	<i>2012-2011 m.</i>	<i>($\sum y$)</i>
Dėl trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	43609/55947 53444/5947 - 0,18	78431/29017 -43609/29017 1,20	86201/31673 -78431/31673 0,25	59578/30783 -86201/30783 - 0,86	- 0,69
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	43609/29017 -43609/55947 0,72	78431/31673 -78431/29017 - 0,23	86201/30783 -86201/31673 0,08	59578/24510 -59578/30783 0,50	- 0,23
Bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas	-0,18+0,72 0,55	1,2-0,23 0,97	0,25+0,08 0,32	-0,86+0,5 -0,37	1,48
AB „Klaipėdos baldai“					
Dėl trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	50828/24192 -48526/24192 0,10	59472/21367 -50828/21367 0,40	60958/6995 -59472/6995 0,21	63600/10891 -60958/10891 0,24	0,15
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	50828/21367 -50828/24192 0,28	59472/6995 -59472/21367 5,72	60958/10891 -60958/6995 -3,12	63600/19243 -63600/10891 -2,53	-2,81
Bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas	0,1+0,28 0,37	0,4+5,72 6,12	0,21-3,12 -2,90	0,24-2,53 -2,29	1,30

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ greito trumpalaikio mokumo koeficiento pasikeitimą įtakoiantys veiksniai 2008 - 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“					
<i>Veiksnių pavadinimas</i>	<i>Greitojo trumpalaikio mokumo koeficiento pokytis</i>				
	<i>2009-2008 m.</i>	<i>2010-2009 m.</i>	<i>2011-2010 m.</i>	<i>2012-2011m.</i>	<i>Pokytis 2012-2008 m.</i>
Dėl greitai parduodamo trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	29604/55947 -40986/55947 -0,20	59052/29017 -29604/29017 1,01	72204/31673 -59052/31673 0,42	41161/30783 -72204/30783 - 1,01	- 0,81
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	29604/29017 -29604/55947 0,49	59052/31673 -59052/29017 - 0,17	72204/30783 -72204/31673 0,07	41161/24510 -41161/30783 0,34	- 0,15
Iš viso	-0,2+0,2 0,29	1,01-0,17 0,84	0,42+0,07 0,48	-1,01+0,34 - 0,67	0,95
AB „Klaipėdos baldai“					
Dėl greitai parduodamo trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	36648/24192 -31787/24192 0,20	43374/21367 -36648/21367 0,31	47501/6995 -43374/6995 0,59	42831/10891 -47501/10891 -0,43	-0,63
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	36648/21367 -36648/24192 0,20	43374/6995 -43374/21367 4,17	47501/10891 -47501/6995 -2,43	42831/19243 -42831/10891 -1,71	-1,91
Iš viso	20+20 0,40	0,31+4,17 4,49	0,59-2,43 -1,84	-0,43-1,71 -2,14	0,91

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento pasikeitimą įtakoiantys veiksniai 2008 - 2012 m.

AB „Vilniaus baldai“					
Veiksnių pavadinimas	Trumpalaikio įsiskolinimo koeficiento pokytis				
	2009-2008 m.	2010-2009 m.	2011-2010 m.	2012-2011 m.	Pokytis 2012-2008 m.
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	2901738408+53444 -55947/38408+53444 - 0,29	31673/34334+43609 -29017/34334+43609 0,03	30783/30235+78431 -31673/30235+78431 - 0,01	24510/29771+86201 -30783/29771+86201 - 0,05	
Dėl ilgalaikio turto (tūkst. Lt.)	29017/34334+53444 -29017/38408+53444 0,01	31673/30235+43609 -31673/34334+43609 0,02	30783/29771+78431 -30783/30235+78431 0,00	24510/38841+86201 -24510/29771+86201 - 0,02	
Dėl trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	29017/34334+43609 -29017/34334+53444 0,04	31673/30235+78431 -31673/30235+43609 - 0,14	30783/29771+86201 -30783/29771+78431 -0,02	24510/38841+59578 -4510/38841+86201 0,05	
Iš viso	-0,29+0,01+0,04 - 0,24	0,03+0,02-0,14 - 0,08	-0,01-0,02 - 0,03	-0,05-0,02+0,05 - 0,02	- 0,36
AB „Klaipėdos baldai“					
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų (tūkst. Lt.)	21367/49100+48526 -24192/49100+48526 -0,03	6995/46151+50828 -21367/46151+50828 -0,15	10891/38070+59472 -6995/38070+59472 0,04	19243/42718+60958 -1089/42718+60958 0,08	
Dėl ilgalaikio turto (tūkst. Lt.)	21367/46151+48526 -21367/49100+48526 0,01	6995/38070+50828 -6995/46151+50828 0,01	1089/42718+59472 -10891/38070+59472 -0,01	19243/41919+60958 -19243/42718+60958 0,00	
Dėl trumpalaikio turto (tūkst. Lt.)	21367/46151+50828 -21367/46151+48526 -0,01	6995/38070+59472 -6995/38070+50828 -0,01	10891/42718+60958 -10891/42718+59472 0,00	19243/41919+63600 -19243/4191+60958 0,00	
Iš viso	-0,03+0,01-0,01 -0,03	-0,15+0,01-0,01 -0,15	0,04-0,01 0,03	0,08+0+0 0,08	-0,07

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo valdymo įtaka pelningumui ir mokumui 2008 – 2012 m.

		Pelningumui								Mokumui								
Rodikliai		Finansavimo strategijos	2009-2008		2010-2009		2011-2010		2012-2011		2009-2008		2010-2009		2011-2010		2012-2011	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
Dėl grynojo pelno	AB „Vilniaus baldai“	Agresyvioji																
	AB „Klaipėdos baldai“	Konservatyvioji	+	+	-	-	+	+	-/0	-/0								
		Nuosaiki	+	+	+	+	-	-										
Dėl pardavimų	AB „Vilniaus baldai“	Agresyvioji																
	AB „Klaipėdos baldai“	Konservatyvioji	-	+	-	+	+	-	-	+								
		Kompromisinė	+	-	+	-	+	-										
Dėl ilgalaikio turto	AB „Vilniaus baldai“	Agresyvioji																
	AB „Klaipėdos baldai“	Konservatyvioji	-	+	-	+	+	-	-/+	+/-	-	+	-	+	+	-	+/+	0/-
		Kompromisinė	-	+	-	+	-	+			-	+	-	+	-	0		
Dėl trumpalaikio turto	AB „Vilniaus baldai“	Agresyvioji									-	-						
	AB „Klaipėdos baldai“	Konservatyvioji	+	-	+	-	+	-	+/-	-/+	+	+	+	+	+	+	+/-	+/-
		Kompromisinė	-	+	+	-	+	-					+	+	+	+		
Dėl nuosavo kapitalo	AB „Vilniaus baldai“	Agresyvioji																
	AB „Klaipėdos baldai“	Konservatyvioji	+	-	+	-	+	-	+/-	-/+								
		Kompromisinė	+	-	+	-	+	-										
Dėl trumpalaikių įsipareigojimų	AB „Vilniaus baldai“	Agresyvioji																
	AB „Klaipėdos baldai“	Konservatyvioji									+	-	+	-	+	-	-/-	+/+
		Kompromisinė									-	+	+	-	-	+	-	+
Dėl greitai parduodamo turo (TT-A)	AB „Vilniaus baldai“	Agresyvioji																
	AB „Klaipėdos baldai“	Konservatyvioji									+	+	+	+	+	+	-/-	-/-
		Kompromisinė									-	-	+	+	+	+		

(1)- veiksnio padidėjimas +, sumažėjimas -

(2)-finansinio rodiklio padidėjimas +, sumažėjimas -

AB „Vilniaus baldai“ pelningumo ir mokumo rodiklių reitingavimas

Rodikliai	Finansavimo strategijos	2008 m.		2009 m.		2010 m.		2011m.		2012m.		Suminis reitingo balas
		Rodiklio reikšmė	Reitingo balas	Rodiklio reikšmė	Reitingo balas	Rodiklio reikšmė	Reitingo balas	Rodiklio reikšmė	Reitingo balas	Rodiklio reikšmė	Reitingo balas	
Grynasis Pardavimų pelningumas	Agresyvi	2,93	-1									-1
	Konservatyvi									11,66	2	2
	Nuosaiki			10,46	2	14,12	2	11,25	2			6
Turto pelningumas	Agresyvi	4,38	1									1
	Konservatyvi									27,25	2	2
	Nuosaiki			20	2	25,63	2	23,13	2			6
Nuosavo kapitalo pelningumas	Agresyvi	13,74	1									1
	Konservatyvi									37,28	3	3
	Nuosaiki			34,74	3	38,3	3	31,93	3			9
Bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas	Agresyvi	0,96	1									1
	Konservatyvi									2,43	3	3
	Nuosaiki			1,5	2	2,48	3	2,8	3			8
Greitas trumpalaikio mokumo koeficientas	Agresyvi	0,73	2									2
	Konservatyvi									1,68	3	3
	Nuosaiki			1,02	1	1,86	3	2,35	3			7
Trumpalaikio įsiskolinimo koeficientas	Agresyvi	0,61	-1									-1
	Konservatyvi									0,25	2	2
	Nuosaiki			0,37	1	0,29	2	0,27	2			5

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Statistikos departamento (2004) ir Vilniaus vertybinių popierių biržos duomenimis

AB „Klaipėdos baldai“ pelningumo ir mokumo rodiklių reitingavimas

Rodikliai	Finansavimo strategijos	2008 m.		2009 m.		2010 m.		2011m.		2012m.		Suminis reitingo balas
		Rodiklio reikšmė	Reitingo balas	Rodiklio reikšmė	Reitingo balas	Rodiklio reikšmė	Reitingo balas	Rodiklio reikšmė	Reitingo balas	Rodiklio reikšmė	Reitingo balas	
Grynasis Pardavimų pelningumas	Agresyvi											
	Konservatyvi	1,64	-1	3,03	-1	2,73	-1	2,94	-1	2,68	-1	-5
	Nuosaiki											
Turto pelningumas	Agresyvi											
	Konservatyvi	3,12	1	5,31	1	4,19	1	5,35	1	4,73	1	5
	Nuosaiki											
Nuosavo kapitalo pelningumas	Agresyvi											
	Konservatyvi	4,87	-1	7,53	-1	5,67	-1	7,28	-1	6,19	-1	-5
	Nuosaiki											
Bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas	Agresyvi											
	Konservatyvi	2,01	3	2,38	3	8,5	3	5,6	3	3,31	3	15
	Nuosaiki											
Greitasis trumpalaikio mokumo koeficientas	Agresyvi											
	Konservatyvi	1,31	3	1,72	3	6,2	3	4,36	3	2,23	3	15
	Nuosaiki											
Trumpalaikio įsiskolinimo koeficientas	Agresyvi											
	Konservatyvi	0,25	2	0,07	2	0,27	2	0,11	2	0,18	2	10
	Nuosaiki											

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Statistikos departamento (2004) ir Vilniaus vertybinių popierių biržos duomenimis

32 priedas

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ apyvartinio kapitalo apimties pradiniai duomenys ir prognozė 2013 m.

Rodiklio pavadinimas	Bendrovės pavadinimas	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	Prognozė 2013m.	Pokytis 2013-2012 m.	
								Absoliutus	%
Apyvartinis kapitalas (Mln. Lt.)	AB „Vilniaus baldai“	-2,50	14,59	46,76	55,42	35,07	44,46	9,39	121,13
	AB „Klaipėdos baldai“	24,33	29,46	52,48	50,07	44,36	49,36	5,01	111,29

Prognozė atlikta remiantis apyvartinio kapitalo dinamikos praityje duomenimis, tikintis, kad esminės priklausomybės ir tendencijos kartosis ir ateityje. Apyvartinio kapitalo prognozės skaičiavimui naudosime - dinamikos eilučių ekstrapoliacijos būdą. Dinamikos eilučių ekstrapoliacijos formulė

$$\overline{\Delta y} = \frac{y_n - y_1}{n-1}, \quad \hat{y} = y_1 + (t-1) * \overline{\Delta y}.$$

33 priedas

AB „Vilniaus baldai“ ir AB „Klaipėdos baldai“ pardavimų apimties pradiniai duomenys ir prognozė 2013 m.

Rodiklio pavadinimas	Bendrovės pavadinimas	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	Prognozė 2013	Pokytis 2013-2012 m.	
								Absoliutus	%
Pardavimai (Mln. Lt.)	AB „Vilniaus baldai“	137,52	148,97	197,21	238,37	230,14	272,83	42,69	118,55
	AB „Klaipėdos baldai“	185,28	170,00	149,48	188,67	186,58	182,38	-4,20	97,75

$$y_t = a_0 + a_1 * t$$

AB „Vilniaus baldai“ pardavimai prognozuojami:

$$a_0 = 108051, \quad a_1 = 27463,8 \quad \text{tai tiesės išraiška, pagal kurią skaičiuota prognozė: } y_t = 108051 + 27463,8 * t, \quad \mu_{aprox} = 5,9$$

AB „Klaipėdos baldai“ prognozuojami pardavimai:

$$y_t = 169623,8 + 2126,2 * t, \quad \mu_{aprox} = 7,26$$

Šakos- baldų gamybos- vidutiniai rodikliai ir jų dinamika 2008 - 2011 m.

<i>Rodikliai</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>	<i>2011 m.</i>	<i>Vidutinis lygis (Σy/n)</i>
Apyvartinis kapitalas (tūkst. Lt.)	170	270	573	547	390
Apyvartinio kapitalo lyginamoji turto sumos dalis (%)	5,48	11,15	21,29	20,03	14,49
Apyvartinio kapitalo koeficientas	1,10	1,23	1,48	1,44	1,31
Grynasis Pardavimų pelningumas (%)	-0,14	0,65	3,73	4,73	2,24
Turto pelningumas (%)	-0,22	1,01	6,07	8,96	3,96
Nuosavo kapitalo pelningumas(%)	-0,61	2,42	13,86	19,02	8,67
Greitasis trumpalaikio mokumo koeficientas	2,07	2,19	2,47	2,54	2,32
Bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas	1,13	1,28	1,62	1,58	1,40
Skirtumas tarp BTMK ir GTMK	1,83	1,71	1,53	1,61	1,67
Apyvartinio kapitalo manevringumo koeficientas	2,66	1,22	0,70	0,63	1,30
Apyvartinio kapitalo apyvartumas (kartais)	28,34	13,86	7,64	9,45	14,82
Atsargų apyvartumas (kartais)	7,25	7,18	8,43	9,93	8,20
Debitorinių skolų apyvartumas (kartais)	8,54	6,92	5,9	7,21	7,14

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus, remiantis LR statistikos departamento duomenimis.

<<http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1280>>.